

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojškimi pri Idrji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVIII. št. 164 (14.255)

Trst, petek, 17. julija 1992

Recchi 6 - PP 559
Tel. (0432) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Banca d'Italia zvišala eskomptno mero

Bančna posojila od danes dražja

Ukrep sledi enaki odločitvi Bundesbanke njegov cilj pa je trdnost menjalnih tečajev

RIM — Od danes je denar dražji: potem ko je včeraj Bundesbank sklenila povišati uradno eskomptno mero za 0,75% z 8 na 8,75 odstotka, je njenemu zgledu brž sledila Banca d'Italia in eskomptno mero zvišala s 13 na 13,75 odstotka. Ker predstavlja eskomptna mera obrestno stopnjo, po kateri emisijski zavod zalaga z denarjem ves bančni sistem v državi, bo posledica njenega dviga ta, da bodo podjetja odslej dražje plačevala posojila, ki so jim potrebna za investicije. Posledice so na dlani: vsi proizvajalni sektorji bodo prizadeti (najbolj kmetijstvo). Sicer pa finančni minister Gorla naglašja, da je bilo treba kreditni vijak priviti, ker si je podjetništvo izposojalo preveč denarja, kar je skupaj s siceršno potrošno potiskalo navzgor stopnjo inflacije. Drugače pa bo višja eskomptna

mera porok za stabilnost menjalnih tečajev. Lira je dobro reagirala, saj se je nekoliko okrepila nasproti nemški marki - 758,50 proti 761,25.

Bundesbank je eskomptno mero prav tako zvišala z namenom, da zaščiti stabilnost marke, a tudi zato, da zavre rast cen in denarne mase oz. kreditov, ki so se razbohotili zlasti zaradi nujne po obnovi vzhodnega dela države. Njen predsednik Helmut Schlesinger je izjavil, da je ukrep v skladu tako z notranjegospodarskimi potrebami kot z razvojem na mednarodnem denarnem tržišču. Bundesbanko sta posnemali tudi nizozemska in belgijska centralna banka, ki sta eskomptno mero povišali z 9,30 na 9,50 oziroma z 9,30 na 9,45 odstotka, medtem ko se Francija in Švica nista spustili v verižno reakcijo.

Zaradi novega odnosa desnice do političnih volitev

Novi slovenski volilni zakon ni prejel podpore v skupščini

Z njim naj bi se okoristile predvsem vladajoče laične in levičarske sile Zavrnitev zahteve po volilni pravici za zdomce je nasprotovanje še okrepila

BOGO SAMSA

LJUBLJANA — Slovenska skupščina sinoči ni sprejela volilnega zakona za izvolitev novega slovenskega parlamenta, ki ga slovenska ustava naziva državni zbor in ki bi moral imeti 90 poslancev. Za sprejem zakona je potrebna dvotretjinska večina. Najprej se je podrlo v zboru občin, kjer je zakon prejel samo 51 glasov, vseh poslancev je 90, za potrebno dvotretjinsko večino pa bi torej moralo glasovati 54 poslancev. Sledil je družbeno politični zbor, kjer je zakon prejel 43 glasov, končno pa je padel še v zboru združenega dela, kjer je zanj glasovalo 50 poslancev.

Vse je postalo jasno, ko je med poimenskim glasovanjem družbeno političnega zbora stopil na govorniški oder predsednik krščanskih demokratov Lojze Peterle in napovedal, da bo glasoval proti. Glasovanje proti, ali vzdržanje (kar pa je v tokratnem volilnem sistemu, ki zahteva dvotretjinsko izražanje za zakon, isto kot glasovati proti) so napovedali tudi Pučnikovi socialdemokrati, kranjski liberalci in od samega začetka Pirnatovi nacionalni demokrati.

Za volitve in za volilni zakon so strnjeno in brez omahovanj glasovali prenovitelji, socialisti, liberalni demokrati in demokrati, razdelili pa so se glasovi zelenih in nekdanje kmečke, sedaj pa ljudske stranke. V parlamentu se je torej ustvarilo novo razmerje

sil, ki ni povsem v skladu z vladno večino, ki pa odraža odnos slovenske desnice do volitev. Očitno so računali pokazali možnost premoči laično levega bloka, ki bi se na tak način utrdil, saj novi parlamentarni sistem ne bi omogočal več zapletenih iger v treh zborih parlamenta, blokiranja parlamentarnega delovanja in bi s tem utrdil vladne odločitve.

Ves dan je kazalo, da bo prišlo do kompromisa. V igri so namreč bili trije vsebinski popravki volilnega sistema. Peterle in njegovi krščanski demokrati so odločno zahtevali, da morajo imeti ne samo pravico, temveč je pravico treba v praksi izvesti, da lahko volijo vsi Slovenci po svetu. To naj bi veljalo za zdomce, za one, ki so se izselili in seveda za povojno

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Sinoči deželni svet
odobril volilni zakon
Polemike med strankami

NA 5. STRANI

V Londonu lord Carrington še vedno vztraja pri pogajanjih

Karadžić napoveduje premirje Srbi pa še stopnjujejo napade

LJUBLJANA — Iz Londona so včeraj zvečer sporočili, da je predsednik Srbske demokratične stranke in vodja tako imenovane srbske republike v Bosni in Hercegovini Radovan Karadžić ukazal srbskim enotam, da takoj enostransko prenehajo vse napade na Goražde. Hkrati so ves včerajšnji dan iz Sarajeva in Beograda prihajale protislovne informacije o skorajšnjem obisku predsednika vlade Zvezne republike Jugoslavije Milana Panića v Sarajevu. Nekateri so poročali, da naj bi se to zgodilo že včeraj, vendar so to v pristojnih bosansko-hercegovski telesih odločno zanikali. Panić naj bi svoj obisk v Sarajevu napovedal v pismu, ki ga je poslal Predsedstvu Bosne in Hercegovine. Nekateri viri zdaj pravijo, da naj bi Panić prišel v Sarajevu v soboto. Bilo je tudi nekaj, očitno nepreverjenih napovedi, da naj bi Panića v Sarajevu spremljal član Predsedstva Bosne in Hercegovine in predstavnik srbskega naroda v BiH Nenad Kecmanović, ki je pred nekaj dnevi skrivnostno zapustil Sarajevu, nekateri so celo trdili, da je pobegnil v Beograd. Po drugih informacijah pa naj bi Panić prišel skupaj s predstavniki vseh treh narodov iz BiH, ki se zdaj pogajajo v Londonu, in s predsednikom Konference o Jugoslaviji lordom Carringtonom.

V Londonu so se včeraj nadaljevala ločena pogajanja predstavnikov Muslimanov, Srbov in Hrvatov iz Bosne in Hercegovine in predsednika Konference o Jugoslaviji lorda Carringtona oziroma njegovega pomočnika protugalskega diplomata Cutileira. To je dalo po predvčerajšnjih enotnih pesimističnih ocenah v zvezi s prvim dnem londonskega reševanja bosansko-hercegovske krize vsaj rahlo upanje, da vse možnosti za dogovor o prekinitvi spopadov vendarle še niso propadle. Opazovalci pa so opozarjali, da se še naprej zatika predvsem pri dveh vprašanjih: pri pogledih glede prihodnje notranje ureditve samostojne in neodvisne Bosne in Hercegovine, pri čemer naj bi zunanji minister in predstavnik Muslimanov Haris Silajdžić čvrsto vztrajal pri »enotni«, celoviti ali kakor pravijo predstavniki drugih dveh narodnosti v Bosni in Hercegovini »unitarni«
ureditvi BiH, predstavnika Srbov in Hrvatov pa naj bi insistirala pri kantonalni ureditvi. Silajdžić je v dokaz, da gre tudi pri njegovem modelu za popolno spoštovanje enakopravnosti vseh treh narodov v Bosni in Hercegovini

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Včeraj na hitri cesti med Mariborom in Celjem

V prometni nesreči umrlo deset ljudi

CELJE — V hudem trčenju z desetimi smrtnimi žrtvami na hitri cesti med Celjem in Mariborom v kraju Slatina, je bilo včeraj dopoldan ob 10.15 udeleženo tudi vozilo z italijansko registracijo s številko AP 351837. V njem pa sta v požaru zogleleni dve osebi. Prvotno so domnevali, da je ena od teh 42-letni Gabrielle Straccia iz Offide pri Ascoli Picenu, sopotnica pa naj bi bila njegova žena. Pozno sinoči pa se je izvedelo, da je Straccia živ in zdrav, svoje vozilo je pred dvema mesecema s posredniki prodal v tujino, tako da ne ve, kdo je novi lastnik. Delo policistov in preiskovalnih organov je zelo oteženo, saj so tri vozila popolnoma zgorela, tako da bodo vse žrtve težko identificirali. Dve vozili se ob nesreči nista vneli. Življenje je izgubilo vseh deset oseb v petih vozilih, med njimi sta tudi dva otroka. Avtocesta, ki povezuje osrednji del Slovenije s seve-

rom in vzhodom, je bila vse do poznega popoldneva zaprta za ves promet.

Dim, ki se je valil s kraja tragedije, je bilo videti tudi v deset kilometrov oddaljenem Celju. Gasilska enota iz Celja je bila v četrte ure že na prizorišču, vendar je bilo to žal za potnike v gorečih avtih prepozno. Reševalci so povedali, da je znake življenja kazal le še eden izmed potnikov v avtu, ki se ni vnel, vendar je ta čas, ko so ga poskušali izrezati iz vozila, izdihnil. Najtežje so preiskovalni organi identificirali znamko vozila iz Italije, saj je bilo vozilo v nesreči povsem pomečkano, nato pa je še v celoti zgorelo. Policisti so na kraju nesreče menili, da gre za vozilo znamke peugeot ali lancia, kasneje pa so ugotovili, da gre najverjetneje za avtomobil znamke rover.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

V okviru turneje, ki jo bo končal v Tirani

Douglas Hurd v Sloveniji

LJUBLJANA — Povečati je treba pritisk na Srbijo in Črno goro, ki za dosego političnih ciljev uporabljata vojaške metode. Za večji pritisk se je včeraj zavzel britanski zunanji minister Douglas Hurd, ki se je mudil na krajšem obisku v Sloveniji.

Slovenija je začetek Hurdove turneje, v kateri želi zvedeti čimveč o položaju v nekdanjih jugoslovanskih republikah.

Hurd, ki bo v ponedeljek uradno prevzel mesto predsedujočega v svetu ministrov ES, je včeraj obiskal še Zagreb. Mudil pa se bo tudi v Beogradu, Skopju in Tirani.

V Sloveniji se je Hurd pogovarjal s predsednikom slovenskega predsedstva Milanom Kučanom,

predsednikom vlade Janezom Drnovškom ter z zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom.

Najvišji slovenski predstavniki so predstavili svoje poglede na razvoj dogodkov v zvezi z jugoslovansko krizo in vojno v BiH, gosta so seznanili s problemom beguncev v Sloveniji, hkrati pa so izrazili željo, da bi Slovenija čimprej postala članica ES in tudi željo po poglobitvi odnosov med Veliko Britanijo in Slovenijo.

Hurd se je zavzel za bolj dosledno politično in ekonomsko izolacijo Srbije in Črne gore. Pri tem je poudaril, da ima trenutna

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Medtem ko je nastal spor med ministrom Martellijem in delom VSS

V Milanu aretirali poslovneža Ligrestija

MILAN, RIM — Nova senzacija v okviru preiskave o korupciji v Milanu. Pred sodnikom Antoniom di Pietrom se je včeraj moral zagovarjati ničmanj kot Salvatore Ligresti, eden najbolj znanih predstavnikov italijanske finance. Ligrestija so obtožili korupcije v obtežljivih okoliščinah, sodnik je zoper njega odredil preventivni pripor.

60-letni Ligresti je na čelu finančnega imperija, ki nadzoruje četrto zavarovalno družbo v državi SAI, gradbeno podjetje Grassetto, finančno družbo Pozzi Ginori in druga podjetja. Kot uspešen podjetnik se je uveljavil v Milanu, kjer je v zadnjih dvajsetih letih imel glavno besedo v tamkajšnji urbanistični politiki. V milanski borzi je kotiralo kar pet njegovih družb, »pljuča«
njegove gospodarske dejavnosti pa je bilo zlasti finančno podjetje Premafin. Takoj po njegovi aretaciji so delnice te družbe, tako kakor podjetja Grassetto, padle. Skupaj z Ligrestijem so milanski karabinjerji aretirali tudi 63-letnega člana upravnega sveta omenjenega podjetja Gian Battista Damio in

37-letnega predsednika družbe IPAB Manlia Gavi-raghija. To ni prvič, da se je Ligresti znašel navzkriž s pravico; decembra 1987 so ga obsodili zaradi urbanističnih prekrškov, dve leti kasneje pa zaradi gradbenih nepravilnosti.

Beneški sodni organi so medtem potrdili, da so vložili zahtevo za kazenski postopek zoper skupino parlamentarcev iz Veneta. Poleg Berninija, Citaristija in Gallupa se je na spisku znašel tudi bivši zunanji minister De Michelis.

V Rimu je ponovno nastal spor med pravosodnim ministrom Martellijem in člani Višjega sodnega sveta. Skupina 22 članov sveta je namreč v pismu predsedniku Scalfaru izrazila zaskrbljenost zaradi škodljive kampanje, ki naj bi jo pravosodni minister vodil na rovaš sodnih organov v zvezi z milansko preiskavo. Člani sveta so mnenja, da je bolj primerna odkrita razprava kot pa kampanja preko množičnih medijev. Martelli je kritike na svoj račun zavrnil.

Potem ko je guvernerja iz Arkansasa podprl tudi vplivni Mario Cuomo Demokrati »blagoslovili« Billa Clintona Ross Perot se je umaknil iz volilnega boja

NEW YORK — Guverner Arkansasa Bill Clinton je včeraj, v sklepnem delu demokratske konvencije v New Yorku, dobil uradni »blagoslov« svoje stranke za predsedniške volitve 3. novembra. Clintona je podprla večina tam prisotnih delegatov, zanj so se izrekli številni ugledni voditelji te stranke. Clintonovo kandidaturu je, v zanj značilnem retoričnem slogu, formalno predlagal newyorški guverner Mario Cuomo. Le-ta je v več kot polurnem govoru označil Clintona za edinega, ki lahko reši državo pred katastrofo, precej oster pa je bil zoper sedanjega predsednika Busha in njegovo vladajočo ekipo. Cuomo se je obregnil ob pereče probleme, ki pretresajo Ameriko, na koncu pa je

poudaril zlasti potrebo po nujnih spremembah v vzvodih oblasti. Pred Cuomom so posegli Clintonov strankarski tekmelec Jerry Brown (v svojem govoru je bil precej blag in se ni spustil v polemiko s Clintonom), bivši kandidat za nominacijo Paul Tsongas in senator Ted Kennedy.

Clintonovo zmago slavje na newyorški konvenciji je nemudoma povečalo njegovo priljubljenost med volilci. Na podlagi anket, ki sta jih izvedla Washington Post in televizijska mreža ABC, naj bi Clintona podpiralo kar 45 odstotkov volilcev; to je precej več od Busha in Perota, ki naj bi, po istih raziskavah, imela 28 oziroma 20 odstotkov konsen-

za. Clintonova priljubljenost je v primerjavi z zadnjimi javnomnenjskimi raziskavami (te so izvedli pred začetkom demokratske konvencije) narasla kar za 10 odstotkov.

Vendar vidno zadovoljstvo v demokratskem taboru ni trajalo veliko časa. Le nekaj ur po Clintonovemu imenovanju je tretji tekmelec za predsedniški stolček, Ross Perot, na tiskovni konferenci v Dallasu, sporočil, da umika kandidaturu. Vest je v Clintonovem volilnem štabu povzročila zaskrbljenost, saj je dobro znano, da bi Perot, v primeru, ko bi se predstavil na novembrskih volitvah, oškodoval zlasti Busha. Ross Perot se je za ta korak bržkone odločil zaradi naglega padca priljubljenosti v javnomnenjskih raziskavah.

Zamrznili izgradnjo naselbin

JERUZALEM — Izraelski minister za javna dela Ben Elizer je odredil »zamrznitev« gradnje novih židovskih naselij na zasedenih arabskih ozemljih. Odredba bo veljala do konca leta.

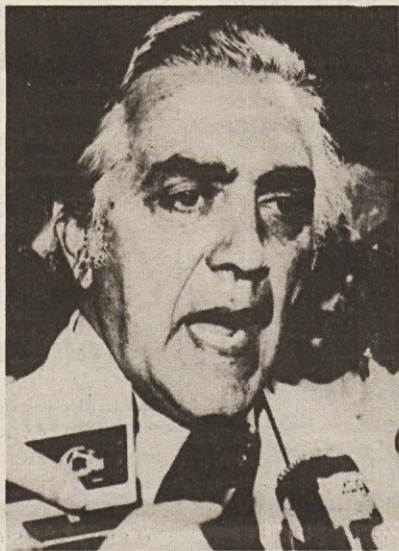
Odredbo je zahteval sam izraelski premier Jichak Rabin, ki je tovrstni ukrep napovedal že v ponedeljek, med predstavitev vladnega programa v knesetu. Včeraj je dano obljubo izpolnil, prav tako pa je držal obljubo, da ne bo dovolil novih nasilnih dejanj na zasedenih ozemljih. To je dokazal te dni v Nablusu, kjer tamkajšnjo arabsko univerzo še vedno oblegajo izraelske sile javnega reda.

Upravni svet holdinga EFIM vrnil mandat

RIM — Predsednik državnega holdinga EFIM Gaetano Mancini in ves upravni svet sta včeraj vrnila mandat. EFIM (Ente autonomo di gestione per le partecipazioni statali del fondo di finanziamento dell'industria meccanica) so ustanovili pred 30. leti, da bi podpiral industrijo s finansiranjem izvoznih programov (njegov sklad je upravljal IMI), v tem času pa si je nakopal več kot 4.000 milijard lir zgube; dolgovi imajo preko 8.500 milijard, poslovni promet pa je lani zdrknul pod 5.000 milijard lir.

Holding je prisoten praktično v vseh deželah, predvsem pa v Lombardiji, in zaposluje skoraj 37.000 uslužbencev. Zaradi kriznega stanja ga Amatova vlada ni vključila v privatizacijski program, Mancini pa je dejal, da odstopa prav zato, da bi lahko delovanje Efima prilagodili novi gospodarski strategiji.

Papeževo zdravstveno stanje je dobro Polemike zaradi »zakasnelega« posega

Profesor Francesco Crucitti med branjem včerajšnjega zdravniškega poročila (Telefoto AP)

RIM — Papež Janez Pavel II., ki je pred operacijo prosil svojega spovednika, naj ga mazili s posvečenim oljem, je včeraj za nekaj časa zapustil bolniško posteljo in že premišljuje o počitnicah in o dolžnostih, ki ga čakajo. Že včeraj je v bistvu obnovil svojo dobro voljo in neuničljivo življenjsko moč. To je včeraj povedal vatikanski glasnik Joacquin Navarro Valls, njegove besede pa je potrdilo tudi kratko poročilo zdravniškega konzilija poliklinike Gemelli, ki navaja, da je papež prejšnjo noč spal nekaj ur in da so vsi zdravstveni parametri v mejah normale. Predsinočnjim so zabeležili lažji, a zanemarljiv dvig telesne temperature, za olajšanje bolečin pa so papežu dali blag sedativ.

Medtem pa so kot običajno za Italijo že izbruhnile polemike. Nekateri onkologi očitajo zdravniški ekipi poliklinike Gemelli, da so predolgo čakali, tako da je ne kirurško odstranljiv polip prerastel v adenom. Profesor Francesco Crucitti, šef kirurške ekipe, ki je operirala papeža, je taka natolcevanja in polemike najodločneje zavrnil. Papež je skrajno dinamična osebnost in kot taka izredno nehalna za zdravnike, ker poišče njihovo pomoč, ko jo resnično

potrebuje. Da bi bila mera polna, pa med rednimi pregledi niso zabeležili niti najmanjše prisotnosti krvi v iztrebkih. Prav tako ni papež občutil nobene bolečine, prebava je bila redna in šele ko so se pojavili rahli dvigi temperature in težave v prebavi pred nekaj dnevi, je papež zaprosil za zdravniško pomoč. Valiti sedaj krivdo na zdravnike, ki niso ugotovili že nekaj mesecev rastočega adenoma, je vsekakor prehudu.

Tudi v tem je papež nesporno dokazal svojo kleno naravo, ki se ne ustraši pred prvimi težavami in nadaljuje po svoji poti, s katere skrene, ko mu ne preostane nič drugega. Človečnost takega obnašanja poglavarja rimsko-katoliške Cerkve še bolj približa navadnim ljudem, ki ne živijo v neprestanem strahu in pod drobnogledom zdravnikov kot razni pritlikavi mogočneži. Tudi Navarova včerajšnja izjava, da je bil papež svesten, kaj ga čaka in da je ob tem priporočil, da njegove bolečine ne bodo nič v primerjavi s Kristusovim trpljenjem, bi morale odpraviti sedanje neumestne polemike, toliko bolj, ker številni grede prekasno pod kirurški nož in to ne po lastni krivdi, temveč zaradi neprimernih zdravstvenih struktur.

nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani - nadaljevanja s 1. strani

Skupščina

slovensko politično emigracijo. Volitve naj bi izvedli na slovenskih predstavnostnih, na raznih sedežih, na osnovi dvostranskih dogovorov s prizadeto državo ali preprosto po pošti. Ustavna komisija je izdelala precej podroben kompromisni predlog in na tej osnovi se je že razširila vest o doseženem splošnem kompromisu. Toda ta popravek je bil zavrnjen, točneje ni dobil dvotretjinske večine, v nobenem od treh skupščinskih zborov. Podobno je bilo z ostalimi popravki, ki so vsi predvidevali določene olajšave za manjše stranke. Po nekaterih naj bi imeli možnost nastopiti z istim kandidatom v raznih volilnih okrajih, naj ne bi bilo nujno, da imenujejo svojega kandidata v vseh 88 volilnih enotah, zmanjšali naj bi prag in podobno. Večino vseh teh popravkov je skupščina zavrnila.

Razprava je bila precej časa umerjena in konstruktivna. Kazalo je, da se resnično razpravlja o zakonu, ki ima možnosti prodreti, ker so na zakon pričele pristajati tudi nekatere manjše stranke, kot so na primer socialisti in demokrati, čeprav je bil za njih zakon izrazito neugoden. Toda kasneje se je izkazalo, da je vsa burna polemika okrog popravkov in njihove vsebine v resnici obrobna zadeva in da se spopadata dva osnovna slovenska politična koncepta, ki govorita o postopnem utrjevanju slovenske demokracije na osnovi volitev, ki naj bi bile jeseni. Ali pa o zaostrovanju odnosov in razklanju slovenskega volilnega in političnega telesa na dva dela. V ta okvir spada tudi odločna zahteva predsednika Peterleta, češ da je bil tri tedne na poti po Ameriki in drugod in da vsi izseljenci in zdomci zahtevajo in pričakujejo, da bodo lahko volili. Ker to ne bo omogočeno, naj bi bil zakon neustaven in za njega nesprejemljiv. Glasovanje Slovencev po svetu bo torej eno izmed osnovnih spornih vprašanj in argumentacij okrog včerajšnjega neuspešnega glasovanja o volilnem zakonu.

V zboru združenega dela je predsednik Zupancič bil prepričan, da za člane njegovega zbora ne velja stroga strankarska logika in da bodo glasovali za volitve. S tem bi namreč bilo možno nadaljnje usklajevanje, ponovna razprava, iskanje kompromisa in morda celo rešitev zakona. Toda razočaran je bil, ker je bil izid za las podoben glasovanju v ostalih zborih. Razočaran in prizadet je zato odstopil.

Zakon o volitvah v slovenski parlament je torej padel, sprejeta sta bila predloga o izvolitvi predsednika republike in državnega sveta, kar pa stvari bistveno ne spreminja. Sedaj je treba pričeti celoten postopek znova. To pa pomeni, da je ponovno v razpravi vse. Predvsem načelni volilni sistem: večinske volitve, ko sta v igri v bistvu samo dve politični formaciji, proporcionalni sistem, nekaj vmesnega, kot je bil predlagani. Pa še možnost referendumu o načinu volitev in še kaj. Bistveno pa je, da jeseni-pozimi v Sloveniji skoro ne more biti več volitev, da Slovenija neustavljivo drsi v oster notranji politični spopad s prvimi resnimi znaki tudi ustavne krize.

Karadžić

ni ponujal tudi enako število mest v vladi in drugih oblastnih organih, hkrati pa je kot pogoj za nadaljevanje pogajanj zahteval priznavanje legitimnosti sedanje vlade in sedanjega vodstva Bosne in Hercegovine od strani tistih, ki jima zdaj to legitimnost odrekata. Pri tem je očitno mislil tako na Karadžića kot na Bobana, se pravi tako na srbsko kot na hrvaško vodstvo v BiH, ki dokazujeta, da v Bosni in Hercegovini zdaj pravzaprav ne obstaja prava oblast. Ta teza naj bi bila enim in drugim opravičilo za ustanavljanje lastne oblasti na posameznih območjih Bosne in Hercegovine, kar Muslimani smatrajo za dejanje, ki je uperjeno direktno proti njim in njihovim interesom. Vsekakor je treba upoštevati tudi dejstvo, da so Srbi v svoji agresiji okupirali dve tretjini

ozemlja Bosne in Hercegovine, tudi območja, ki niso pretežno naseljena s Srbi.

Prav tako velik del preostalega bosansko-hercegovskega ozemlja kontrolirajo Hrvati, čeprav so od vseh treh narodnih skupnosti v Bosni in Hercegovini Muslimani najštevilnejši, vendar pa živijo razpršeno po vseh delih Bosne in Hercegovine, ki bi jo radi tako Srbi in Hrvati zdaj etnično »počistili« in razdelili. Vendar pa je temu treba dodati tudi to, da je Evropska skupnost kljub vsemu - ali pa ravno zaradi takšnega kategoričnega stališča Srbov in Hrvatov v BiH - bolj naklonjena kantonizaciji Bosne in Hercegovine. Haris Silajdžić je kot pogoj za nadaljevanje pogajanj tudi zahteval, da srbska stran ustavi vse napade, da vrne osvojena ozemlja in povrne vojno škodo.

Medtem ko Karadžić očitno zelo lahkotno in neodgovorno govori o veliki pripravljenosti srbske strani, da preneha spopade, pa so srbske sile v noči na četrtek izvedle nove grozljive napade na Sarajevo. Od polnoči do sedmih zjutraj so trajali siloviti topniški in pehotni spopadi. Ubityh je bilo 24 ljudi, ranjenih pa 135. Z nezmanjšano močjo so napadali tudi Goražde, kjer je položaj iz ure v uro bolj brezupen. Primanjkuje vode, hrane, tudi moči branilcev so pri kraju. Hkrati pa poročajo, da srbska vojska dobiva nove okrepitve iz smeri Rogatice. Mednarodne organizacije so poskušale v Goražde prepeljati humanitarno pomoč, vendar jim to zaradi nenehnih spopadov ni uspelo. Odgovornost za preprečevanje dostave te pomoči so prisodili srbski strani. Pač pa se iz Bosne in Hercegovine še naprej valijo dolge kolone beguncev, Hrvaška vlada je, včeraj uradno sporočila vsem svojim štirim sosedam, da ne more več vzdrževati beguncev in da jih bo zato začela pošiljati naprej v druge države. Hrvaška je že pred nekaj dnevi zaprla svojo mejo pred novimi begunci, v zelo težkem položaju pa se je znašla tudi Slovenija, kjer se krepijo, predvsem s strani desnih strank, zahteve po zaprtju meje. Hrvaška je doslej sprejela

360.000 beguncev iz Bosne in Hercegovine, to pa pomeni že 15% prebivalstva v tej državi. Tudi število beguncev v Sloveniji je že preseglo 8% celotnega prebivalstva v Sloveniji. (NIA)

Nesreča

Preiskovalci so sinoči povedali, da so bila v nesreči udeležena vozila z naslednjimi registrskimi oznakami: ES-EK-1337 iz Nemčije, AP 351837 iz Italije in LJ-A3-361, LJ-671-739 ter MB-364-862 iz Slovenije.

Na prizorišču tragedije smo videli, da je avto iz Italije obstal na strehi renaulta 4, nato pa sta se obe vozili vneli, ne da bi potniki uspeli iz njiju uiti. Nasproti obema voziloma je stal prav tako zgorel audi z nemškimi registrskimi oznakami, malo naprej pa vozilo znamke zastava, ki ga je ob trčenju dvignilo v zrak, nato pa je padlo na cestišče in pod seboj pomečkalo potnike v nasproti vozečem renaultu 5. Uradna izjava o vzrokih nesreče še ni dokončna, po dosedaj zbranih podatkih pa preiskovalci domnevajo, da jo je povzročilo vozilo iz Italije, ker je prehitelo druga vozila tako, da je prišlo do čelnega trčenja z nasproti vozečim audijem.

Prav tako še niso povsem zanesljivo identificirane žrtve nesreče, zato o njihovih imenih ne moremo poročati. (NIA)

Douglas Hurd

stopnja izolacije že pozitiven učinek, saj so že zaznavni notranji pritiski za spremembo dosedanje politike. Nasvet svojih slovenskih sogovornikov - češ, da ni pametno iskati vojaških rešitev za hiter konec krize v Bosni in Hercegovini, pa je Hurd označil kot zelo pametnega. ES podpira predvsem mirovna pogajanja.

Na včerajšnji tiskovni konferenci, ki jo je imel skupaj s Hurdom, je Dimitrij Rupel predstavil tudi prelomno slovensko analizo stanja v BiH. Rupel je poudaril, da je nastopil čas nove ocene položaja: vojno

vodita dve državi - Srbija in Hrvaška - na tleh tretje države - BiH. Vojna se tako izvaja na plečih muslimanskega naroda, ki ga obe sili izrivata.

Rupel je tudi poudaril, da bo 29. julija konferenca o beguncih, ki jo bo organiziral Visoki komisariat za begunce pri Združenih narodih in da Slovenija podpira predlog, po katerem bi Unprofor ustanovil varne cone v BiH.

Hurd pa je dejal, da je predlog stvar OZN in Unproforja in da ga je treba dodobra preučiti, hkrati pa preučiti vse nevarnosti, ki ga tak predlog predstavlja - tudi za tiste, ki naj bi jih cone ščitile. Pri tem je tudi opozoril na dejstvo, da tisti, ki menijo, da so prizadevanja mednarodne skupnosti za ustavitev vojne premalo učinkovita, pozabljajo, da niti mednarodna skupnost, ne OZN ne morejo svojih rešitev vsiliti vojskujočim stranem, vsekakor pa bo Evropska skupnost konferenco o beguncih podprla.

Za pomoč beguncem je Evropska skupnost namenila že 121 milijonov ekujev, na del tega denarja lahko računa tudi Slovenija, Velika Britanija pa je za pomoč BiH namenila že 10 milijonov funtov, aktivno pa sodeluje tudi v akciji pošiljanja pomoči v Sarajevo, kjer je pristalo že 33 britanskih letal.

Hurd je poudaril, da so bili Britanci vedno proti temu, da bi bila ES »zaprt klub«. Zato se bo Hurd zavzel za hitra in odločna pogajanja o sklenitvi sporazuma o sodelovanju in trgovini. To bi bil prvi korak za vključitev Slovenije v ES. Drugi korak bi bil sporazum o pridruženem članstvu. S tem bi Slovenija vstopila v program Phare, hkrati pa bi se lahko razčistile nekatere zadeve v zvezi s sporazumi med nekdanjo Jugoslavijo in ES. Tretji oziroma zadnji korak pa bi bilo polnopravno članstvo Slovenije v ES.

Ministra Hurda je spremljal tudi bodoči veleposlanik v Sloveniji Johnstone. Svojo dolžnost bo nastopil sredi avgusta. Njegova prva naloga pa bi bila usklajevanje in ponudba britanskih ekspertnih znanj Sloveniji. (NIA)

Čedajska prireditel v zboru združevanja različnih narodov in kultur Začenja se Mittelfest

Kaj menijo o njem nekatere neposredno angažirane osebnosti

ČEDAD — Jutri popoldne se bo dvignil zastor nad 2. izvedbo Mittelfesta, ki bo v Čedad privabil kulturnike in kulturne skupine iz sedmih držav srednjeevropskega prostora. »Uverturo« za to prireditel smo doživeli konec prejšnjega tedna, ko so v čedajskem kulturnem centru odprli razstavo osemdesetih jedkanic sedmih najvidnejših srednjeevropskih grafikov. Za mnenje o tej prireditvi smo zaprosili najprej prvega občana Čedada, župana **Giuseppa Pascolinija**.

»Nadejam si, da bo letošnja izvedba še bolj popolna, tako z vsebinskega kot tudi z organizacijskega vidika. Ne smemo namreč pozabiti, da smo bili lani novinci in da smo marsikatero stvar uredili prav v zadnjem trenutku. Tokrat od takšnih spodrslijav ne bi smelo priti.«

Gospod župan, po lanskem uspehu so nekateri osporavali dejstvu, da se takšna manifestacija odvija v Čedadu. Mnenja so bili, da bi se moral Mittelfest odvijati v večjih centrih dežele. Kaj o tem mislite?

»Prepričan sem, da bo Čedad znal tudi v bodoče kar najboljše gostiti takšno prireditel, ki je gotovo med največjimi v našem prostoru. Polemike so povsem brezpredmetne in zanje ne velja se zmeniti. Ne smemo namreč pozabiti, da je bil Čedad izbran za sedež Mittelfesta na srečanju Pentagonale v Benetkah. Smatram, da je bila odločitev državnih voditeljev in zunanjih ministrov povsem upravičena in zato je ne gre spremeniti.«

V kolikšni meri takšna manifestacija lahko prispeva k reševanju obstoječih narodnostnih in političnih težav?

»Mittelfest upodablja sodelovanje in prijateljstvo med narodi. To je tudi sporočilnost te manifestacije, ki mora iti v širši svet.«

Cesare Tomasetig je vodja celotne organizacije Mittelfesta. Vprašali smo ga za oceno manifestacije in za odmevnost, ki jo Mittelfest ima v samem srednjeevropskem prostoru.

»Po padcu berlinskega zidu smo si nadejali, da bi čimprej prišli do združitve Evrope, ki naj bi postala skupen dom držav in skupnosti. Takšno Evropo pa se ne da zgraditi z ukazom, to lahko opravijo le ljudje, narodi, ki v njej živijo. In to velja še posebej danes, ko prav v tej Evropi prisotvujemo dogodkom, ki gredo v povsem obratno smer. Iz našega zornega kot pa je za uspešnost Mittelfesta izrednega pomena, da se ustvari nekakšna kontinuiteta, kar v bistvu pomeni, da se mora srednjeevropski festival vrstiti iz leta v leto, brez odmorov. Le tako bomo čedajski manifestaciji ustvarili pogoje, ki zagotavljajo uspeh. Ko bo Mittelfest dosegel ta cilj, bo dosegel to, kar je najvažnejše za takšno pobudo. To je prikazati celoten spekter kulturne ustvarjalnosti tega prostora in istočasno prispevati k zblizevanju med narodi. Ob tem ne smemo pozabiti, da vsaka izvedba Mittelfesta je z vsebinskega vidika drugačna, ker različni so njeni umetniški vodje. Tudi to je izrednega pomena, saj se nam s tem ponuja priložnost, da določene festivalске izbire ocenimo z različnih zornih kotov, s pogledov različnih režiserjev, ki so tudi različnih narodnosti.«

Na odprtju razstave v Čedadu je bil prisoten tudi umetnostni zgodovinar, ravnatelj Moderne galerije in samega Ljubljanskega bienala **Zoran Kržišnik**.

»Ta razstava v bistvu predstavlja neko paralelno akcijo z Ljubljano, kjer smo pred štirinajstimi dnevi odprli podobno razstavo na področju risbe. Ob tej priložnosti je prav furlanski umetnik Zigaina dobil najvišje priznanje. Da vsako državo predstavlja po en umet-

nik, je izredne važnosti, saj imamo tako priložnost spoznati vrhunske ustvarjalce, katerih dela lahko tudi primerjamo in si s tem ustvarimo stvarno sliko današnjega stanja na tem področju umetnostnega izražanja. Če kdo v Sloveniji resnično predstavlja vrhunec na grafičnem področju, potem je to gotovo Janez Bernik. Njegova prisotnost na tej razstavi pa je vsekakor tudi sad dolgoletnega sodelovanja z umetnostnim kritikom Enzo Di Martinom, ki je razstavo tudi uredil. Bernik je poznan po celnem svetu in je nosilec vseh največjih priznanj. Njegova prisotnost na tej razstavi je dodaten dokaz, da takšne pobude pomenijo izraz vrhunske umetnosti, ki jo predstavljajo tudi ostali avtorji, ki sodelujejo na čedajski razstavi.«

Umetnostnega kritika in organizatorja razstave **Enza Di Martina** pa smo vprašali za sporočilnost te pobude.

»Mislim, da je sporočilnost že v naslovu razstave: Znak in sanje. Znak nekako predstavlja prisotne avtorje, sanje pa predstavljajo težnje po prijateljstvu in sodelovanju. Sicer naslov tudi obrnemo, bistva razstave pa ne spremenimo. Gre lahko za znake sanj oziroma za sanje znakov... Ob tem bi podčrtal še dejstvo, ki ga ne gre spregledati. Umetniki so že veliko pred padcem berlinskega zidu ustvarili plodne stike s kolegi iz vzhodne Evrope. Veliko časa od tega so spoznali potrebo po integraciji, kulturni in družbeni. V tem primeru so naše takratne sanje postale otipljivi znaki. In še kaj več.«

RUDI PAVŠIČ

Poročanje deželne RAI je izzvalo nove kritike

TRST — Deželni svetovalci Adriano Bomben (KD), Giannino Padovan (DSL), Franco Vampa (PSI) in Angelo Spagnol (KD) so izdali skupno sporočilo, v katerem grajajo deželne televizijske dnevnike. Dežela FJK se ne more istovetiti samo s škedenjsko železarno, navajajo s pripombo, da se televizijski dnevniki začnajo vselej z novicami s Tržaškega, medtem ko namenjajo pordenonski pokrajini komaj 5,6 odstotka razpoložljivega časa. Štirje svetovalci zahtevajo boljšo kakovost poročanja, kar je brez težav dosegljivo, saj ima deželni sedež RAI za to dovolj osebja, predvsem pa zahtevajo večjo pravičnost pri izbiranju vesti. Ali se na Pordenonskem res ne dogaja nič takšnega, kar bi bilo vredno omembe, se vprašujejo polemčno, v isti sapi pa ugotavljajo, da predstavlja ondotno območje najbolj živo ekonomsko stvarnost v deželi, pa tudi pomembnih dogodkov kulturne, družbene in politične narave ne manjka: »Če je treba, bomo sami uredili avtonomen dokumentacijski center, pa tudi taksi službo za novinarje deželne televizije!«

Jutri ob udeležbi tudi Tržaškega partizanskega pevskega zbora Sedmi spominski pohod na Triglav s kulturnim programom na Pokljuki

TRST — Jutri, 18. julija, bo Sedmi spominski pohod na Triglav, ki gre pod geslom »Gora naših gor.«. Spominski pohod partizanov in mladih posvečajo organizatorji obletnici osamosvojitve Slovenije, Triglavu kot simbolu boja in svobode slovenskega naroda, 50-letnici ustanovitve slovenskih partizanskih brigad in divizij in dogodkom, ki so se v Triglavskem pogorju odvijali v času NOB.

Kraj dogajanja bo tokrat Pokljuka, na katero se bodo s posebnim avtobusom pripeljali tudi bivši borci in aktivisti iz zamejstva; v bogatem kulturnem programu bo nastopil tudi Tržaški partizanski pevski zbor "Pinko Tomažič" z izborom partizanskih in borbenih pesmi drugih narodov.

Celotna organizacija pohoda in slovesnosti bo na skrbi organizacijskega odbora, ki ga je imenoval Odbor skupnosti borcev VII. brigade Franceta Prešerna iz Kranja.

Že danes bo prvi simbolni in spominski del akcije pri Aljaževem stolpu na Triglavu. Pred Triglavskim domom na Kredarici bo družabni večer, nakar se bodo udeleženci vrnili na Pokljuko, kjer bo jutri velika zaključna prireditev. Na to slovesnost so organizatorji povabili bivše borce, razne delegacije, predstavnice ženskih gibanj, predstavnike družbeno političnih organizacij, tabornike, gorske reševalce, zdravniške ekipe, izvajalce kulturnih programov in številne delegacije zamejskih borčevskih organizacij, skupno s tržaškim partizanskim zborom.

Na tokratnem srečanju bodo sodelovali likovni umetniki iz Slovenije na temo »Triglav slovenski simbol«; odprta bo likovna galerija z dokumentarnim gradivom iz spominskih pohodov; na programu bo priložnostna razstava, ki bo v Šport hotelu, kjer bodo

razstavljena dela na temo »Triglav - simbol« in drugi materiali o vzponu patrolj borcev NOB na Triglav v času NOB ter slikovni material iz šestih preteklih spominskih pohodov na Triglav.

Glavni in slavnostni del celotne prireditve bo jutri z bogatim kulturnim in družabnim programom, na katerem bodo nastopili: zabavno glasbeni ansambel Slovenija, godba na pihala Slovenske policije s promenadnim koncertom; oglasile se bodo Triglavske fanfare; prileteli bodo padalci z vrha Triglava. Sledila bo slovenska himna, nato pa slavnostni govor, za katerega je bil zaprosen Milan Kučan.

Temu bo sledil del koncerta TPPZ, ki bo pod vodstvom Oskarja Kjudra odpel vrsto partizanskih in borbenih pesmi. Sledile bodo recitacije igralca Polmeta Bibiča. Bivši igralec tržaškega gledališča Stane Starešinič pa bo, v spomin na pokojnega partizanskega borca Danila Joca Turka, odigral sekvenco ene izmed vlog, ki je bila Jocu najbolj pri srcu.

Sledila bo podelitev priznanj, nato pa še del nastopa TPPZ in okteta LIP z Bleda. S humorističnimi vložki bo udeležence zabaval humorist Šimek s svojimi sodelavci.

Vseslovensko srečanje na Pokljuki bo tako srečanje borcev, tabornikov, planincev - skratka vseh dobro mislečih Slovencev, ki bodo počastili številne pomembne obletnice in se poklonili tudi Triglavu kot narodovemu simbolu.

S Tržaškega je glede tega spominskega pohoda že vse nared. Oddana so v glavnem tudi mesta v avtobusih, tako da morajo zamudniki res pohiteti, če se želijo tega velikega slavlja udeležiti.

NEVA LUKEŠ

Takšni so načrti Hrvaškega železniškega gospodarstva

Po letu 2000 bodo vlaki vozili z Reke v Trst samo 30 minut

ZAGREB — Pri Hrvaškem železniškem gospodarstvu so zatrdili, da bo po letu 2000 vožnja z vlakom od Reke do Pulja trajala samo eno uro, do Trsta pa celo le 30 minut. To naj bi bilo mogoče s temeljito modernizacijo in izpopolnitvijo hrvaškega železniškega omrežja. Ustrezna dela so se že pričela, ko pa se bo končala vojna, bo načrt sofinansirala tudi mednarodna železniška organizacija.

Reško pristanišče bodo povezali z železniškimi progami vzdolž vse Istre: zgradili bodo novo progo od Jurdana s predorom pod Učko, skozi naselji Vrana in Lupoglava; en krak te proge bodo speljali proti Pulju, drugega pa proti Trstu. To naj bi terjalo investicijo 180 milijonov ameriških dolarjev. Dolgoročni načrti pa predvidevajo tudi povezavo vseh jadranskih pristanišč s celovitim obalnim železniškim omrežjem, s čimer bi vzpostavili tudi redno zvezo med Trstom in Barom.

DSL ima svoj recept za problem (ne)morale

VIDEM — Vsedržavno vodstvo Demokratične stranke levice je izdelalo sveženj predlogov, kako rešiti moralno vprašanje, točneje, kako bi se kazalo že ob izvoru lotiti resanacije politike ter institucij oziroma, kako obnoviti tržne zakone in svobodno konkurenco.

Tako imenovani »Kodeks za moralno vprašanje«, ki vsebuje tudi navodila o unilateralnem nastopanju članov in simpatizerjev DSL, bo predstavljal javnosti danes ob 11.30 v Kechlerjevi palači v Vidmu (Trg 20. septembra) koordinator vsedržavnega vodstva stranke za institucionalna vprašanja sen. Cesare Salvi.

Mladi iz vse Evrope bodo oktobra letos v Piranu obravnavali problem strpnosti

PIRAN — V Piranu bo sredi oktobra prva evropska mladinska konferenca, na kateri bodo zastopniki nacionalnih mladinskih organizacij iz kakšnih 28 držav spregovorili o strpnosti oziroma nestrpnosti med ljudmi, predvsem med mladimi.

Govor bo torej o problemu, ki je zdaj še prav posebno aktualen na območju bivše Jugoslavije, kakor tudi na celovitem evropskem ozemlju, od Velike Britanije, Francije, Španije in Nemčije pa vse do Rusije.

Srečanje prirejata Evropski mladinski center - CENYC iz Bruslja in Mladinski svet Slo-

venije, njegov namen pa je spodbuditi mladinske organizacije v evropskih državah h globljemu in dejavnemu prizadevanju za strpnost med mladimi ter obenem izdelati nekakšen priročnik za usposabljanje odgovornih v mladinskih organizacijah na področju spoznavanja različnih kultur in njihovega vključevanja v tako imenovano multikulturno družbo. Skratka, udeleženci piranskega srečanja bodo obravnavali raznovrstne konfliktna situacije zaradi nestrpnosti, ki jo povzročajo razlike verske, socialne, politične in nacionalne narave.

Vladni dekret prizadel italijanske in tuje varčevalce Kar čez noč prikrajšani za »subtilnih« 6 promil

»Dottor Sottile«. Tako so italijanski komentatorji in karikaturisti poimenovali oziroma označili Giuliana Amata potem, ko mu je predsednik republike Scalfaro poveril mandat za sestavo nove vlade. Oznaka je povsem posrečena. Ne le zato, ker je novi predsednik vlade resnično drobčen; bolj zato, ker je njegov besedni slog prefinjen, ker je njegova gestikulacija ob razlaganju zapletenih ekonomsko-družbenih odnosov pretanjena. Italijanski »sottile« bi lahko prevedli v slovenski tanek, mogoče pa bi bila zanj bolj primerna tujka »subtilen«.

Novi predsednik vlade je bil zvest temu svojemu vzdevku že ob samem začetku svojega vladanja, ko je v dekret za »zajezitev« italijanskega primanjkljaja vključil tistih »subtilnih« 6 promil odtegljaja na hranilne vloge, hranilna pisma in tekoče račune, ki so postale prava šiba božja za varčevalce, za banke in bančne uslužbenke pa nova birokratska mora.

Zadeva je znana: vlada je kar čez noč (in to kar dobesedno) sprejela novo davščino. V noči med 9. in 10. julijem je prikrajšala varčevalce za 6 promil njihovega prihranka. Vlada je odobrila dekret v petek, 10. julija, ukrep pa je veljal na saldo 9. julija. Na vsak prihranjen milijon si je tako država prilastila 6 tisoč lir.

O obsegu in morebitnih posledicah ukrepa smo se včeraj pogovorili z Edvinom Bernetičem iz službe za organizacijo pri Tržaški kreditni banki, ki se med drugim ukvarja tudi s fiskalnimi zadevami. Ukrep torej velja za hranilne vloge, hranilna pisma in tekoče račune; velja tako za fizične, kot za pravne osebe (torej tudi za podjetja in organizacije); velja tako za italijanske, kot za tuje državljane. Nove davščine so izvzete le medbančne vloge, davek pa ne bo prizadel državnih zadolžnic, kar v bančnih krogih že ocenjujejo kot »nelojalno konkurenco«.

Vladni sklep je v prvi vrsti prizadel varčevalce, posredno pa tudi banke, saj so prav banke tiste, ki bodo morale opraviti nevhvaležno nalogo: »odtrgati« svojim klientom »famoznih« 6 promil prihranka. Bančni zavodi so postali tako hočeš nočeš nekakšni državni izterjevalci, in to brezplačni...

Ukrep bo prizadel vse varčevalce, tudi tiste tuje državljane, ki so investirali svoj denar v italijanske bančne zavode oziroma imajo svoje prihranke shranjene v italijanskih bankah. Ta postavka vladnega dekreta bo pri nas prizadela prav Tržaško kreditno banko, saj imajo v njej prihranke številni slovenski in hrvaški državljani. Gre predvsem za tiste, ki prejemajo na banko iz Ul. Filzi italijanske pokojnine. TKB si je svojčas mnogo prizadevala, da bi si zagotovila te stranke. Pri tem so

imeli tuji državljani nekaj ugodnosti, na primer neobdavčene obresti. Sedaj pa — zaradi vladnega dekreta — slovenska banka tvega, da bo med »tujimi« klienti izgubila svoj imidž: ob takih primerih se namreč pogosto dogodi, da varčevalec istoveti banko s tistim, ki mu odtegne denar.

Podobne nevšečnosti se bodo predstavile lastnikom hranilnih pisem. Ko se stranka odloči za hranilno pismo dejansko za določen čas vinkulira svoj denar, ob tem pa ve, koliko bo vnovčil ob zapadlosti vinkulacije. Tisti, ki so imeli 9. julija s hranilnimi pismi vinkuliran denar, bodo prejeli 6 promil manj od predvidene vsote.

Po določilih vladnega dekreta morajo banke že sedaj blokirati 6 promil posameznih prihrankov, najkasneje do 21. septembra pa jih morajo nakazati državni izterjevalnici. Za Tržaško kreditno banko pomeni to konkretno novih 30 tisoč operacij, o katerih morajo pisмено obvestiti svoje kliente. Vsa zadeva pa ni tako preprosta, kot bi kazalo na prvi pogled. To predvsem zaradi zelo nejasnih navodil, kako vso zadevo izpeljati. Dodatno vprašanje predstavlja dejstvo, da bi moral parlament v roku dveh mesecev »preliti« vladni dekret v zakon. To je dejansko bolj malo verjetno, tudi zaradi izrednih kritik, ki so poletele na novo davščino s strani izvedencev in operaterjev. Lahko pa se dogodi, da bo vlada izdala nov, povsem enak dekret, če bi sedanji po dveh mesecih propadel. Tudi v tem primeru bi se znašli spet v veliki negotovosti o rokih in izvedbi dekreta. Edina gotovost bi ostala menda še vedno sedanja povsem utemeljena teza: varčevalci v Italiji bodo prikrajšani za 6 »subtilnih« promil lastnih prihrankov...

Vsi dijaki »trgovske« in oddelka za geometre uspešno opravili maturo Ob sorazmerno nizkih ocenah na Zoisu tudi dve šestdesetici

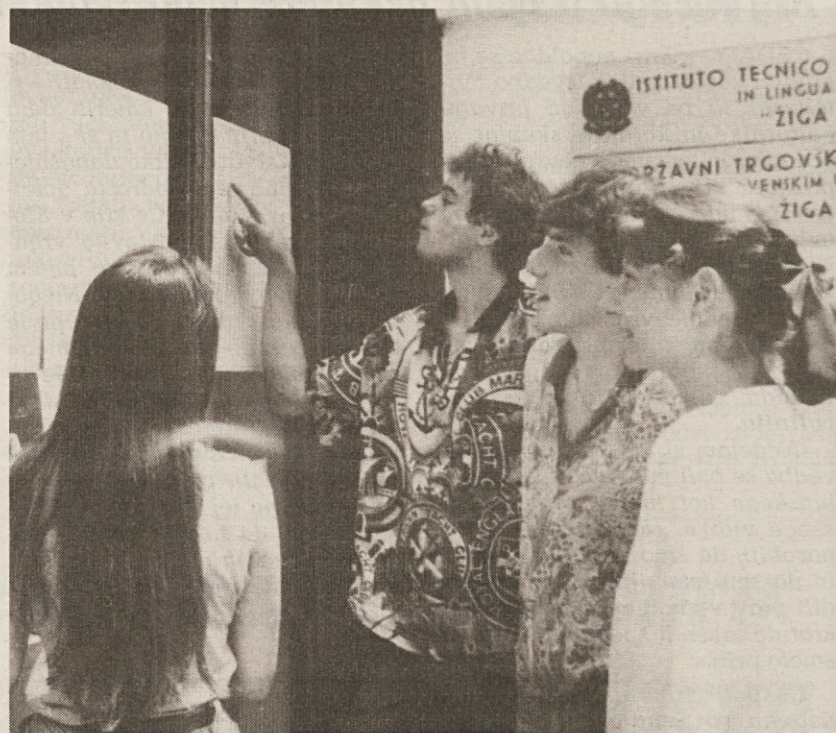
Tudi na Trgovskem tehničnem zavodu in na oddelku za geometre »Žiga Zois« so včeraj objavili končne uspehe zrelostnih izpitov, s čimer so letošnje mature na slovenskih višjih srednjih šolah dokončno »arhivirane«. Na obeh oddelkih je izdelalo vseh 70 kandidatov (61 knjigovodij in 9 geometrov).

Na »trgovski« sta dve dijakinji iz V. C razreda zaslužili najvišjo oceno 60/60, ostale ocene pa so bile povprečno razmeroma nizke: 36 odstotkov dijakov ni doseglo ocene 40/60 (19,6 odstotkov jih je prejelo najnižjo pozitivno oceno), slabih 10 odstotkov pa se je povzpelo nad oceno 50/60.

Zanimivim, a obenem tudi dolgočasnim statistikam navkljub so na DTTZ izdelali sledeči dijaki in dijakinje:

V. A razred: Vesna Buscemi (36/60), Adriana Ciuk (44), Deborah Colja (45), Aleksij Cosma (53), Elena Cossutta (40), Samanta Gruden (48), Monica Micali (45), Mojca Milič (43), Barbara Pavat (50), Denis Pernari (50), Laura Pettorosso (43), Gabrijela Pileri (38), Marco Prasselli (37), Tanja Puric (37), Bojana Racman (36), Tamara Raseni (48), Betty Rebul (42), Eliana Scabar (50), Tanja Skabar (50), Bogdan Stopar (48), Kristina Vodopivec (36), Sabina Zega (43).

V.B razred: Massimo Barini (42), Silvia Bartoli (36), Stefano Biekar (37), Tatiana Chieppa (54), Tamara Cibic (54), Cinzia Ciriani (45), Marko Debeljuh (42), Martina Doliak (44), Michela Flego (45), Susanna Gombacci (38), Ra-

vel Gombač (52), Tamara Gregori (36), Sašo Kubosek (36), Tiziana Starez (36).

V.C razred: Igor Bizjak (42), Erika Cherin (40), Claudia Coslovich (37), Lorena Cossutta (37), Saša Cossutta (36), Daniela Elleoro (36), Marco Geri (37), Ilaria Giorgi (43), Danijel Gulich (44), Erika Inamo (50), Valentina Košuta (50), Elizabeta Kraljič (44), Barbara Luxa (42), Alenka Moze-tic (48), Damiana Olenik (48), **Miriam Ota (60)**, Martina Pettirosso (49), Kristjan Rebula (36), Dimitri Rosso (50), Tanja Seganti

(48), Marco Skabar (36), Peter Stocca (39), **Lucia Tersar (60)**, Mateja Zidarich (38), Edvard Žerjal (36).

Na oddelku za geometre se je posebno izkazal le en kandidat, ki je dosegel oceno 52/60. Izdelali so: Martin Andolsek (42), Igor Antoni (37), Marco Antoni (43), David Antonič (52), Ivo Buda (40), Damian Gulli (38), Kristjan Macchiut (40), Uroš Tul (43), Andrej Volpi (38).

Na sliki (foto Magajna) dijaki si ogledujejo rezultate zrelostnih izpitov na DTTZ Žiga Zois.

Pogovor z ravnateljem dijaškega doma Srečko Kosovel Edvinom Švabom Prepotrebna struktura v službi mesta

O sedanjem položaju in načrtih za bližnjo prihodnost slovenskega dijaškega doma Srečko Kosovel smo se pogovarjali z njegovim ravnateljem Edvinom Švabom. Dom se prav v teh časih giblje skozi fazo korenitih sprememb, kakršnih ni bilo vse od njegove ustanovitve leta 1946 in od preselitve v zdajšnje prostore v Ul. Ginnastica januarja 1960. Spremembe so se začele od znotraj, ko je Dom z leti postajal čedalje bolj celovita ustanova, ki je svojo osnovno dejavnost, oskrbo in bivališče za šolarje, prilagajal zahtevam časa in širil na dodatne storitve: dogovore s sodiščem glede izjemnih primerov problematičnih otrok, tim. »ptičkov brez gnezda«, integracijo prizadetih otrok, streženje potrebam študentov, ki postajajo vse širše tako v številčnem kot v zemljepisnem smislu, letovanja, zimovanja, izlete, počitniške dejavnosti, kakršna je npr. mešano poletno središče, kulturne prireditve, oddajo prostorov kulturno-metniškim in drugim skupinam, rekreacijo,

izobraževalne dejavnosti, socialno pomoč, v zadnjem času pacelo koordinacijo oz. prevoz pomoči za begunce v Koper in še kaj.

Za naslednje leto je Dom že do kraja zaseden in predvsem za »notranje« gojence, ki v njem tudi spijo, prostora ni več. Teh je 81, od tega kar 55 študentov, medtem ko je »zunanjih« gojencev prijavljenih 57, med njimi pa ni nobenega študenta. Vsa ta notranja rast je seveda postavljala vse bolj v ospredje vprašanje zunanje rasti. Slednjič so vztrajne prošnje uprave Doma oz. Združenja Kosovel obrodile prve sadove. Javne ustanove so jim odobrile tri izmed cele vrste prošenj za finančno podporo, največja od teh prispevkov sta prispevek Dežele za ravnanje s prizadetimi in prispevek Pokrajine za organizacijo letovanj in poletnega središča. Poleg tega sta Tržaški sklad in Bančna sekcija Slovenskega deželnega gospodarskega združenja prispevala sredstva vsak za nakup po enega vozila za prevoz gojencev iz šole.

Glede same infrastrukture Doma čaka njihov izvršni načrt na odobritev Občine, medtem pa so že pričeli s prenovitvenimi deli starega poslopja, vile iz 19. stoletja, v kateri bo namesto vrtca in študentskih sob zdaj sedež Slovenskega deželnega zavoda za poklicno izobraževanje. Del prvega nadstropja »nove« zgradbe, ki šteje že častitljivih 32 let, bodo odstopili občinskemu otroškemu vrtcu. Da bi to nadomestili, načrtujejo dozidavo še enega nadstropja, v katerem bodo dvoposteljne študentske sobe. V celoti pa bodo preuredili vsa ostala nadstropja stavbe in tudi zunanje površine z zelenicami in igrišči.

Slovenski dijaški dom Srečko Kosovel postaja torej po besedah ravnatelja Švaba »prepotrebna struktura v službi mesta, ki je vsem znana kot slovenska in nudi storitve v prvi vrsti manjšini, a se pri tem odpira tudi drugim«.

A. ŠUŠULIČ

FC PRIMORJE

priređi:

ŠPORTNI PRAZNIK

na Proseku 17., 18., 19. in 20. julija

Danes, 17. t. m., ob 17. uri odprtje kioskov; ob 20.30 nastop plesne šole CLUB DIAMANTE iz Tržiča.

Jutri, 18. t. m., ob 17. uri odprtje kioskov; ob 20.30 ples z ansamblom SLEM BAND.

V nedeljo, 19. t. m., ob 17. uri odprtje kioskov; ob 20.30 ples z ansamblom SOUND.

V ponedeljek, 20. t. m., ob 17. uri odprtje kioskov; ob 20.30 ples z ansamblom LOJZE FURLAN.

Delovali bodo dobro založeni kioski z jedačo in pijačo. Vabljeni!

Se odpravljajš na letovanje?

Si že pripravil kovčke? Še enkrat preglej ali je vse v redu in nisi kaj pozabil. Si pomislil, da lahko greš s tabo na počitnice tudi Primorski dnevnik. Dovolj je, da vsaj štiri dni pred odhodom sporočiš Primorskemu dnevniku, tel. 7796600, od 13. do 19. ure, naslov kraja, kjer boš letoval. Tako, zdaj ne manjka ničesar. Vesele počitnice.

ŠD PRIMOREC

vabi na

ŠPORTNI PRAZNIK

do 19. julija na nogometnem igrišču v Trebčah

Delovali bodo dobro založeni kioski. Zabaval bo ansambel Kraški kvintet. Istočasno se bo odvijal turnir v malem nogometu.

Pomoč Tržčanov za obnovitev vrtca v palestinski vasi Beit Iksa

Prejeli smo s prošnjo za objavo:

Tržaški odbor »Salaam otroci oljčne vejice« (projekt za posvojitev palestinskih otrok na daljavo), ki je prejšnje poletje začel z zbiranjem denarnih sredstev za namenov obnove otroškega vrtca v palestinski vasi Beit Iksa, se želi zahvaliti vsem, ki so s svojim prispevkom pripomogli, da smo zbrali vsoto 2000 dolarjev.

Skupno z odborom iz Masse smo tako prišli do vsote 4000 dolarjev; znesek je bil izročен palestinski vaški skupnosti januarja letos. Maja meseca se je predstavnik tržaškega odbora, med svojim obiskom zasedenih ozemelj prepričal, da so zgoraj navedeni znesek uporabili za ureditev dveh razredov, za zgraditev zaščitnega krova, za ograditev majhnega dvorišča in za nakup raznih pripomočkov za igrišče. Vsem, ki so nam pomagali, gre topla zahvala predstavnikov palestinske vasi.

Tržaški odbor bo svoje stike s to vasio nadaljeval in skrbel še posebno za potrebe otroškega vrtca. Vsi tisti, ki bi radi podprli naš trud, se lahko obrnejo na naš sedež, ki je v ulici Marconi 36/b (pri sedežu ARCIRAGAZZI in Združenju za mir); tel. šte. je 51572. Na sedežu je na ogled tudi fotografska dokumentacija otroškega vrtca v Beit Iksi.

Jutri rock koncert z razpravo

Glasbeno združenje Anagumba sporoča, da bo jutri zvečer ob 20.30 v okviru »Rdečega praznika« SKP pri Ferdinandu rock koncert tržaških skupin Tam tam Radio in Max Berlin. Prva izvaja funky rock, druga pa »italijanski« rok. Pred koncertom, ob 18. uri, pa bo srečanje z razpravo o vprašanju o nerazpoložljivosti družbenih in kulturnih prostorov v našem mestu, se pravi o problemu, ki je združenju Anagumba še posebno pri srcu. Združenje ima svoj sedež v Ul. Biasoletto 4/b. Vstop na koncert je prost.

Dolina: upokojenci se lahko vpišejo za počitnice v Riminijo

Kdor se še ni prijavil za enotedensko klimatsko letovanje v Riminijo in bi želel preživeti teden dni v prijetni družbi ob morju, se lahko še vpiše vsak dopoldan, na dolinskem županstvu, do petka, 24. t.m. Glede na to, da je letovanje prirejeno za upokojence, se ga lahko udeležijo le starejši občani, ki so že dopolnili 60 leto. Uprava občine Dolina se je letos prvič odločila, da ponudi možnost poletnega oddiha tudi že upokojenim občanom. Rok za vpisovanje pa je bil podaljšan tudi zato, da bi imelo čimveč ljudi možnost za koriščenje te letošnje ugodnosti. Gre namreč za posebno turistično-razvedrilno ponudbo, za katero vsak udeleženec prispeva nižjo vsoto, izračunano tudi na osnovi pokojninskega dohodka. Na ta način naj bi omogočili poletni oddih v obmorskem letovišču tudi tistim občanom, ki bi si ga sicer ne mogli privoščiti. (dam)

Deželni svet je o tem kočljivem vprašanju razpravljal celih dvanajst ur

Dežela ima nov volilni zakon

Bratina in Budin »rešila« SSK

Deželni svet je sinoči po dvanajsturni zelo naporni in polemичni razpravi odobril novi deželni volilni zakon. Do sedežev v deželni skupščini (volitve bodo čez manj kot eno leto) bodo imele pravico stranke, ki bodo v vsaj enem izmed volilnih okrožjih dosegle polni kvociient in z enim polnim kvocientom bodo lahko črpale takojmenovane ostanke. Manjše stranke - in to je najbrž osrednji člen nove zakonodaje - se bodo lahko povezale z večjimi strankami, kar daje možnost SSK, PLI, PSDI, PRI, Furlanskemu gibanju in verjetno še marsikomu, da se lahko vsaj potegujejo za mandat v skupščini. Stranke, ki so zastopane v parlamentu in ki se prvič predstavijo na deželnih volitvah (npr. SKP in Severna liga), ne bodo zbirale ustreznih podpisov za vložitve simbole in kandidatnih list. Volitve bodo - kot doslej - v nedeljo in v ponedeljek dopoldne, volilci pa bodo lahko oddali samo eno preferenco.

Za volilni zakon so glasovali predstavniki večinske koalicije, proti pa so se izrekli zastopniki leve in desne opozicije, svetovalec SSK pa se ni udeležil glasovanja. Brezigar je v glasovalni izjavi rekel, da se ne čuti glasovati za ta zakon, tudi zato, ker je skupščina zavrnila vse njegove popravke. Bilo je to, kot rečeno, zelo napeto soočanje, a res ni moglo biti drugače, saj je šlo za enega temeljnih zakonov deželne uprave. Razprava je potekala v skrajno zaostrenem vzdušju tudi zaradi politične krize, ki lebdi nad Turellovo koalicijo. Na koncu razprave je prišlo tudi do incidenta, ki na srečo ni imel hujših posledic. Svetovalec Zelene liste Cavallo je zalučal kozarec proti predsedstvu, nekateri črepinje so zadele samega predsednika odbora in ob njem sedeče odbornike. Cavallo se je nato opravičil za to svojo nesprejemljivo gesto. Vzdušje v sejni dvorani je bilo, kot vidimo, res zelo nape-to.

Svetovalci so zavrnilli predlog svetovalcev DSL Budina in Bratine, ki sta predlagala uzakonitev volilnega člena, podobnega tistemu, ki zadeva izvolitev ladinskega svetovalca v bocenski pokrajinski svet. Ladinci imajo po zakonu pravico do enega mandata v pokrajinski skupščini. Svetovalci so v nadaljevanju razprave zavrnilli tudi predlog Brezigarja (SSK), ki se je zavzemal, da bi manjšinska stranka - kljub volilnemu pragu - lahko neposredno črpala glasove iz ostankov.

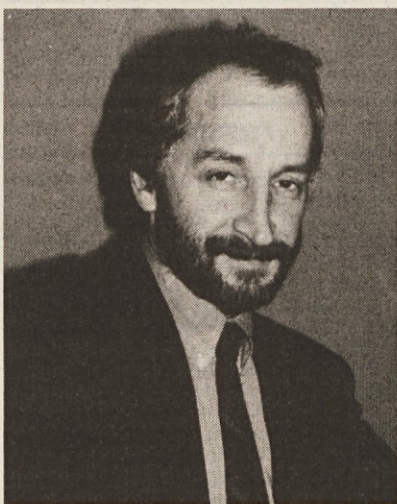
Svet je nato v nadaljevanju seje izvolil za novega odbornika demokristjana iz Tržiča Bruna Longa, ki je v vladi prevzel mesto tržaškega somišljenika Rinaldija. Slednji je bil, kot znano, izvoljen v tržaški občinski svet.

S. T.

Razprava o vprašanju volilnega povezovanja velikih in majhnih strank, ki je ena temeljnih točk tega volilnega zakona, je trajala skoraj štiri ure. Na koncu je, kot rečeno, prevladalo stališče, da se tudi manjše politične sile prav z možnostjo povezovanja lahko spet potegujejo za mesta v deželnem svetu. Da je prevladala ta usmeritev, imata odločilno zaslugo slovenska svetovalca Demokratične stranke levice Miloš Budin in Ivan Bratina, ki sta v nasprotju z uradno usmeritvijo DSL podprla člen o možnosti splošnega volilnega povezovanja, s čimer sta pravzaprav »rešila« stranko Slovenske skupnosti in seveda ostale majhne stranke. Izid glasovanja je bil namreč 31 proti 28. Svetovalcem KD, PSDI, Zelene liste marjetice, SSK in Furlanskega gibanja sta se namreč pridružila še Budin in Bratina (skupno 31 svetovalcev), proti načelu volilnega povezovanja pa so glasovali PSI, bivši republikanec Barnaba, DSL (razen Bratine in Budina), Zelena lista, MSI in Lista za Trst (skupno 28 glasov).

Bratina in Budin sta se pridružila tistim, ki so zagovarjali možnost splošnega povezovanja velikih in majhnih strank, potem ko je bilo jasno, da v skupščini ne bi prodrlo stališče o možnosti povezovanja samo za stranke oziroma za kandidate, ki so odraz slovenske manjšine. Odločilen je bil s tem v zvezi poseg Bratine, ki je rekel, da kot Slovincu in hkrati kot italijanskemu državljanu ne more biti vseeno, če bo Slovenska skupnost vnaprej izključena iz deželnega sveta. Tej stranki ne gre jamčiti nikakršnih privilegijev, ampak ji je treba dati vsaj možnost za izvolitev svojega deželne- ga poslanca. To vprašanje ima po njegovem mednarodno razsežnost, ne gre za recipročnost, ampak za načelo, da imajo narodne manjšine pravico do zastopstva v parlamentarnih telesih. Slovenija to važno pravico jamči svoji italijanski in madžarski manjšini, v Italiji se moramo za dosego te pravice še vztrajno boriti, dajmo pa vsaj etničnim skupinam možnost, da izvolijo svoje predstavnike. Bratina je posegel po Budinu in po Brezigarju, ki sta vprašanje manjšinskega zastopstva osvetlila iz vidika notranjega oziroma mednarodnega prava.

Zastopnik SSK ni bil med načelnimi zagovorniki splošnega pove-

Miloš Budin

Ivan Bratina

zovanja velikih in majhnih strank, priznal pa je, da ta člen edini daje njegovi stranki vsaj možnost, da spet izvoli deželnega svetovalca. Gre vsekakor za neke vrste »rešilni pas«, saj se bo morala SSK v prihodnjih mesecih jasno odločiti, s kom se namerava volilno povezati. Gre vsekakor za bistveno vprašanje, ki postavlja na tehtnico samo usodo in naravo SSK kot izključno slovensko stranko, saj se bo morala nujno povezati s stranko, ki združuje tudi državljane italijanske narodnosti. Budin je rekel, da vprašanje splošnega povezovanja med strankami ne gre na noben način vezati z vprašanjem manjšinskega zastopstva, ki je načelni problem, kot je pokazala razprava, pa sta se močno prepletala. Na koncu, pa je, če lahko tako rečemo, prevladala pragmatična usmeritev, ki je bila v teh političnih pogojih verjetno edina možna.

Zelena lista je glasovala proti splošnemu povezovanju, kar so naredili tudi socialisti, ki so menili, da predstavlja ta člen politično darilo KD, ki bo s tem samo okrepila svojo oblast na deželni ravni. Nekateri svetovalci PSI so med maratonsko razpravorekli, da bi bili pripravljeni podpreti možnost volilnega povezovanja le za slovensko manjšino, vprašanje pa je, če bi to naredila KD. Zeleni Wehrenfenning je podprl načelo zajamčenega manjšinskega zastopstva, zahteval pa je različne mehanizme, medtem ko bi sedanji po njegovem koristil predvsem SSK, Slovenci pa glasujejo in kandidirajo tudi na drugih strankah. Bratina in Budin sta z včerajšnjo potezo, ki bo nedvomno sprožila polemike tudi znotraj DSL, »hotela preprečiti navzkrižne vete PSI in KD, ki so že prišli do izraza v pristojni svetovalski komisiji, ki je svojčas zavrnila tako možnost splošnega volilnega povezovanja kot specifičnega povezovanja za našo manjšino«.

Načelnik svetovalske skupine PSI Dario Tersar in deželni podtajnik te stranke Alessandro Colautti sta po glasovanju izdala tiskovno sporočilo, v katerem precej ostro očitata Budinu in Bratini, da sta pravzaprav vrgla »rešilni pas« Krščanski demokraciji. Po mnenju PSI bo lahko sedaj KD z možnostjo volilnega povezovanja dobila neke vrste »večinsko nagrado«, s katero bo lahko še dalje ohranila oblast v deželi. »Zadržanje slovenskih svetovalcev DSL je toliko hujše, ker se je poročevalec tega zakona Oscar Lepre (KD) obvezal, da bo glasoval za volilno povezovanje za slovensko manjšino, če bo skupščina zavrnila predlog KD o splošnem volilnem povezovanju. To je bilo tudi načelno stališče PSI,« pravita Colautti in Tersar.

Bratina je v odgovor na kritiko PSI polemično odgovoril le, da ni bil nikoli član socialistične stranke, s katero se očitno ne čuti na noben način vezan. Budin pa je odgovoril, da se je ravnal izključno v interesu slovenske manjšine. V deželnem svetu ni bilo nobenih jamstev, da bi kasneje prodrli člen o slovenski manjšini. Prav nasprotno, dosedanje izkušnje v deželnem svetu so dokazale, da bi bilo zgrešeno tvegati, je dejal Budin.

S. T.

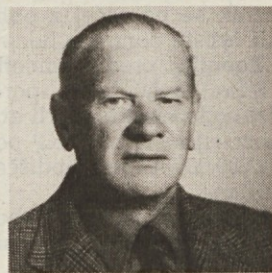
Govoril je z ministrom Guarinom

Coloni posegel pri vladi v prid škedenjske železarne

Tržaški demokrščanski poslanec Sergio Coloni je včeraj zopet interveniral pri vladi v prid razreševanja problemov okrog usode škedenjske železarne. V pogovoru z ministrom za industrijo in državne udeležbe Guarinom je še posebno priporočil čimprejše imenovanje komisarjev, ki jih predvideva tako imenovani zakon Prodi, glede tega pa prejel zagotovilo, da je ukrep že v pripravi in bo izdelan v prihodnjih dneh. Minister je tudi izrazil pripravljenost, da takoj po imenovanju komisarjev ugodi zahtevam krajevnih predstavništva po srečanju z njim.

† Nenadoma nas je zapustil naš dragi mož, oče in ded

Anton Kalc (Šlankon)

Pogreb bo jutri, 18.t.m., ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v gro-pajsko cerkvico.

Žalostno vest sporočajo žena Dragica, Sonja z možem Gabrijelom, Nada z možem Luigijem in sestra Marija.

Nono TONI, s tvojim nasmehom boš vedno v naših srcih.

Vnuki Andrej z Elizabeto, Gabriella s Silvanom, Sabrina in Caterina.

Gropada, 17. julija 1992

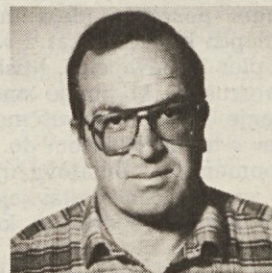
Ob nenadni izgubi Antona Kalca izreka iskreno sožalje družini Kulturno društvo in Gospodarska zadruga »Skala« iz Gropade

Ob nepričakovani izgubi nonota Antona Kalca izreka iskreno sožalje Andreju Baldassinu in družini

Uprava in kolegi Eurodata group

† Po dolgi in neozdravljivi bolezni nas je prežgodaj zapustil naš predragi

Boris Debeljuh

Žalostno vest naznanjajo vsem, ki so ga imeli radi, ki so ga cenili in spoštovali, Marko, Marjana in Anamarija, starša, sestra, tašča in ostalo sorodstvo.

Datum in uro pogreba bomo naknadno sporočili.

Rojan, 17. julija 1992

Ob smrti Borisa Debeljuha izražajo prizadeti družini in še posebej Anamariji globoko sožalje

kolegice in kolegi uredništva slovenskih poročil Radia TS A

Ob težki izgubi očeta in odbornika našega društva Borisa Debeljuha izrekamo Marku in družini najgloblje sožalje

Odborniki in igralci KK Bor

Ob prerani izgubi prijatelja Borisa Debeljuha izreka Marku in družini občuteno sožalje

Fabio Sancin z družino

Visokohitrostni vlak Trst-Benetke bi lahko vozil že čez dobrih pet let

Visokohitrostno železnico Trst-Benetke bi bilo mogoče zgraditi v petih letih, strošek pa bi znašal 2.660 milijard lir. Z njo bi takoj zmanjšali izgubo stare železnice, investicija pa bi obrodila čiste profite po letu 2006.

To so nekateri izmed pomembnejših izsledkov študije o izvedljivosti načrta za visokohitrostno železnico Trst-Benetke, ki jo je izdelal konzorcij Esafer Costruzioni iz Rima po nalogu deželnih uprav Furlanije-Juljske krajine in Veneta. Študijo bodo izčrpnije predstavili na posvetu, ki se bo odvijal v ponedeljek, 20. t. m., na pomorski postaji v Trstu, včeraj pa je nekatere izmed njenih najzanimivejših rezultatov antici-piral predsednik konzorcija Esafer Costruzioni Stefano Sandri na tiskovni konferenci, ki jo je priredil na tržaškem sedežu agencije ANSA.

Sandri je med drugim povedal, da bi visokohitrostni vlak prevozil 153 kilometrov razdalje med Trstom in Benetkami v 51 minutah. Med Tržičem in Trstom bi bilo potrebno zgraditi dve ločeni progi, obe pretežno v predorih: ena bi peljala iz Tržiča neposredno v Slovenijo

mimo Opčin, druga pa bi šla v Trst. Samo ta dela bi stala okrog 2.400 milijard lir.

Predsednik konzorcija Esafer Costruzioni je poudaril, da bi šlo vsekakor za strateško naložbo, saj bi visokohitrostna železnica Trst-Benetke pomenila kakovostni skok v povezavah Italije z evropskim Vzhodom. V študiji so tudi izdelali predlog o tem, kje bi lahko črpali sredstva za to veliko investicijo. Predlog predvideva, da bi stroške za 40 od sto krila država, za 30 od sto Dežela Furlanija-Juljska krajina, za 15 od sto družba za visokohitrostno železnico TAV, za ostalih 15 odstotkov pa bi lahko najeli posojilo.

Kot rečeno, pa bodo študijo izčrpnije predstavili v ponedeljek v kongresnem središču na pomorski postaji, in sicer na posvetu z naslovom »Visokohitrostna železnica Trst-Benetke v luči vzhodnoevropske integracije«. Posvet se bo pričel ob 10. uri in trajal bo ves dan, na njem pa bodo poleg strokovnjakov govorili tudi politiki, med temi tudi minister za prevoze Tesini in predsednik dežele FJK Turello.

Zanimiva pobuda vodstva ACT za pospeševanje javnih prevozov

Na sedežu Agencije za pospeševanje turizma v Ul. San Nicolò v Trstu je bila tiskovna konferenca za predstavitev pobude »Živeti mesto« v režiji Konzorcijskega podjetja za prevoze (ACT) in s finančno podporo Tržaške hranilnice, ki je prispevala 30 milijonov lir.

Predsednik ACT Francesco Rondaro je uvodoma izjavil, da je glavni namen pobude »Živeti mesto« okrepitev rabe javnih prevoznih sredstev in izboljšanje odnosa med porabnikom in konzorcijem. Prevozno podjetje namreč namerava v mesecu avgustu prirediti dva izleta, ki bosta namenjena mlajšim in starejšim porabnikom javnih avtobusov. Podobno pobudo, namenjeno samo starejšim osebam, je konzorcij uspešno izvedel pred dvema letoma.

V soboto, 1. avgusta, bo na vrsti srečanje z mladimi, pretežno šoloobveznimi otroki, ki v poletnih mesecih obiskujejo poletna središča v mestih rekreativnih. Avtobusi ACT bodo skupino približno stotih otrok popeljali na Kras, kjer si bodo udeleženci ogledali botanični vrt Carsiana pri Zgoniku, svetišče na Repen-

tabru, Orjaško jamo pri Brišičkih in Devin.

Teden kasneje, v soboto, 8. avgusta, se bo na izlet po Krasu popeljalo okrog sto starejših oseb, ki bodo obiskale Center za znanstveno in tehnološko raziskovanje pri Padričah, botanični vrt Carsiana in Zavod združenega sveta v Devinu.

Obe pobudi veže poleg nedvomne možnosti za razvedrilo in socializacijo tudi želja po pospeševanju turistične uporabe javnih prevoznih sredstev in povezave med mestom in kraško planoto. V ta kontekst se uvrščajo tudi prireditve in inovacije, ki jih ACT namerava izvesti v okviru proslavljanja 90. obletnice prve vožnje openskega tramvaja, ki se je prvič podal po strmem pobočju v Trst dne 9. septembra 1902.

Predsednik tržaškega prevoznega podjetja se na včerajšnji tiskovni konferenci ni hotel prenačljati z napovedi o »spektakularnih« prireditvah, ki so predvidene za primerno počastitev openskega tramvaja, izjavil pa je, da bodo na začetku avgusta tramvaj opremili s stereo napravami, ki bo porabnikom omogočala poslušanje prijetne glasbe.

Pogovori nabrežinskih upraviteljev z izrednim upraviteljem KZE o delovanju zdravstvenega okraja

Včeraj so se na sedežu Tržaške krajevne zdravstvene enote št. 1 sestali izredni upravitelj ustanove, prof. Domenico Del Prete, ter zdravstveni koordinator, dr. Passoni, z delegacijo, ki so jo sestavljali devinsko-nabrežinski župan Vittorino Caldi, direktor doma za ostarele »F.lli Stuparich«, Baldas in odgovorni za občinsko službo socialne pomoči Dodini. Na srečanju so prisotni razpravljali o nekaterih pomembnih problematikah v zvezi z delovanjem nabrežinskega zdravstvenega okraja ter možnostjo, za občane s stalnim bivališčem v občini Devin-Nabrežina, posluževanja specialističnih dogovornih uslug v pristojnosti nabrežnske bolnišnice »Pineta del Carso«. Razen tega je bilo govora tudi o specifičnih pristojnostih KZE glede pomembnejših zdravstvenih posegov znotraj Doma za ostarele ter o postopkih za povračilo precejšnjih stroškov, ki jih je doslej v ta namen krila Občina.

Glede navedenega so udeleženci srečanja dosegli načelno soglasje o prioriteti obravnavanih problemov in o neobhodnosti, da se v kratkem času opredelijo, s pomočjo ustrezne konvencije, pristojnosti KZE glede na opravljanje zdravstvenih posegov v sklopu Doma za ostarele ter podrobne obveze KZE za čim bolj optimalno izkoriščanje operativnih zmožnosti Zdravstvenega Okraja s posebno pozornostjo na dejanske potrebe prebivalstva v zvezi s specialističnimi posegi.

Od danes do ponedeljka v Zgoniku praznik komunističnega tiska

Danes ob 18. uri se bo v Zgoniku začel praznik komunističnega tiska, ki ga prireja Krožek SKP - Kras.

Praznik se bo začel z obhodom partizanskih spomenikov, ki so jih oskrunili fašisti; ponovno bodo nameščene rdeče zvezde v Samatorci, Saležu in Zgoniku, pred spomenik v Zgoniku pa bo položeno cvetje. Od 21. ure do 1. ure ponoči bo na sporedu ples z ansamblom Krt.

Jutri bodo kioske odprli ob 18. uri; ob 19. uri bosta govorila vsedržavni organizacijski tajnik SKP posl. Antonino Cuffaro in Sergij Lipovec na temo: »2.200.000, to je izhodišče prenove«. Od 21. ure dalje ples z ansamblom Furlan.

V nedeljo, ob 19. t.m., se bo praznik nadaljeval z odprtjem kioskov ob 17. uri; ob 19. uri bo koncert nabrežinske godbe na pihala, ob 20. uri pa bo govoril sen. Stojan Spetič na temo »Procesi proti komunistom. Kdo so odgovorni za protirevolucijo na Vzhodu«. Od 21. do 1. ure bo ples z ansamblom Furlan.

V ponedeljek, 20., bodo kioske odprli ob 18. uri. Ob 20. uri bosta nastopili Vanka in Tonca, od 21. ure ples z ansamblom Krt.

Vzporedno bo v teku zbiranje podpisov proti načrtovani obrtni coni v občini Devin-Nabrežina, odprt pa bo tudi Indijanski šotor, kot protest proti takoiimenovanim proslavam »Colombiadi«.

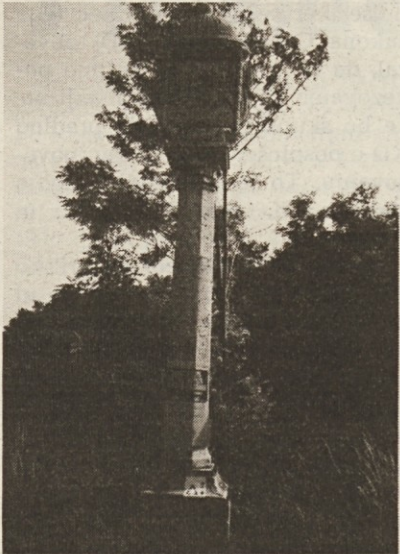
pismo uredništvu

Zakaj je stari pil v Ključu tako zapuščen in zanemarjen

»HIC LAPIS-FACTUS IN CAPUT AN-GULI CLUCENSIS-ERECTUS FUIT-A COMN. RIZ-MAGNESI-IN HONOREM S.JO-SEPH-SPONSI B.M. VIRGINIS-ET PATRONIS TOTIUS-LITORALIS-A.D. 1816«. Tako se glasi napis, vklesan na skoraj dvesto let starem pilu **na sliki**, ki so ga Ricmanjci postavili na križpotu v Ključu, da bi popotnikom kazal pot k svetišču sv. Jožefa v Ricmanjih.

Staro kamnito znamenje, ki je nedvomno častivreden spomenik naše preteklosti in kulturna zapuščina, sameva danes zapuščeno in zanemarjeno, obraščeno s travo in robidovjem ter obkroženo z raznimi prometnimi znaki. V takem stanju bi ga mimoidoči celo težko opazil, da se ni nekim prirediteljem šagre posvetila ideja in so nanj prilepili kričeč plakat z vabilom na ples in čevapčice. Misliva, da naša društva, ki jim je smoter »ohranjanje kulturne zapuščine in tradicije« s takim odnosom do lastnih spomenikov omalovažujejo njihovo vrednost in postavljajo v slabo luč delovanje društva, katerega so člani.

Pri zavodu za spomeniško varnost v Trstu so se pred leti izgovarjali, da za vzdrževanje ali obnovi-

tev »pila v Ključu« nimajo denarnih sredstev. Mogoče bi se pa danes le našla kaka rešitev, le potrkati bi bilo treba na prava vrata. Predvsem pa bi bilo potrebno, da bi pri kulturnih društvih spremeni-li svoj odnos do zgodovinskih znamenj in namesto, da jih uporabljajo za »stenčas« za šagre, naj raje izpe-ljejo akcije za njihovo obnavljanje in ohranjanje.

Popotnika

Prijateljicama v hvaležen spomin

Na dve prijateljici, kolegici, tovarišici, je šel v teh dneh moj spomin. Pred dnevi so pokopali Nives Tomasi, bivšo aktivistko, pa tudi brezkompro-misno antifašistko. Ničkoliko let je bila z nami na vseh naših prireditvah, sreča-njih in zborih, čeprav je govorila le italijanščino.

Če jo je hotel človek srečati, je moral na pokrito tržnico, kjer je Nives dolga leta prodajala razno obutev. Ni bila srečna v tem svojem poklicu, bila pa je srečna, da se je tu srečevala s številnimi Slovenci, Hrvati, Istrani in drugimi. Vsem je bila na voljo, vsem je računala dobro ceno - vedno je bila zadovoljna, da prodaja blago svojim ljudem.

Sedaj so jo pokopali, potem, ko je bila že več časa bolana. In nikogar od nas, ki smo se šteli njeni prijatelji in tovariši, ni bilo zraven.

Zdravo, Nives; zdravo, draga prijateljica, zdravo mnogokrat in mnogokrat naša prijateljica in tovarišica. Srečevali smo te na tržnici, pa tudi na številnih naših prireditvah in vedno si bila velika zagovornica prijateljstva med tu živēci-ma narodoma. Oprosti, če se te nismo spomnili tako, kot bi si to zaslužila. A bila si vedno tako skromna, da nekaj drugega sploh ni bilo mogoče pričakovati. Miren počitek Ti želimo.

Pa še ene tovarišice, prijateljice in kolegice, so se v nedeljo spomnili prijate-lji in sicer z mašo, ki je bila v Rodiku. V tamkajšnje župnišče so namreč romale, po smrti Eme Kerševan, razne njene stvari in kosi pohištva. In župnik iz Rodika se je želel tej naši dragi Emi oddolžiti vsaj z mašo.

Maša je bila v nedeljo v cerkvi v Rodiku. Spremljalo jo je petje pevcev, ki jih je vodil zborovodja Edi Race; navzoči so bili še številni mladi, pa tudi njeni prijatelji, sorodniki in znanci iz Trsta. Bila je to tako dolživeta maša, so nam povedali, da so marsikoga obile solze. Naša Ema si je takšnega spomina tudi zaslužila.

Neva Lukeš

gledališča

FESTIVAL OPERETE ROSSETTI
Danes, 17. t. m., ob 21. uri koncert skupine SWINGLE SINGERS.

Jutri, 18. t. m., ob 20.30 bo Ugo Maria Morosi predstavil Straussovo "Una notte a Venezia". Dirigent Frank Cramer.

Prodaja vstopnic pri blagajni Festivala na trgu Unità (tel. 367816 - 369485) od 9.00 do 12.00 in od 16.00 do 19.00 ter eno uro pred predstavo v gledališču Rossetti.

SSG - Predstave na prostem
Slovensko stalno gledališče gostuje s komedijo Carla Goldonija PREBRISANA VDOVA danes, 17. t.m. v Oblici, jutri, 18. t.m. v Žabnicah, v nedeljo, 19. t.m. v Šte-verjanu, v torek, 21. t.m. v Doberdobu in v sredo, 22. t.m. v Štandrežu.Pričetek ob 21. uri.

razstave

V TK galeriji je na ogled razstava DE-METRIJA CEJA.

V kavarni Caffè degli specchi je na ogled razstava kraških pokrajin slikarke LILI LUPIERI. Razstava bo odprta do 13. septembra.

V galeriji Muzeja Revoltella v Ul. Diaz 27 je na ogled razstava "Od Canove do Burrija - Muzej se predstavlja".

Na sedežu Turistične ustanove v Ses-ljanu je odprta razstava "Karikature" Gi-ovannija DÜIZA, ki bo trajala do 31. t. m. po običajnem urniku.

Na sedežu Turistične ustanove v ul. S. Nicolò 20 razstavlja ALFREDA CHAL-VIEN. Razstava bo odprta do 30. t.m.

V ateljeju kiparja Benedettija v Če-dadu je, v okviru Mittelfesta, odprta raz-stava tapiserij "Poklon Moravske". Raz-stava bo odprta 31. t. m. S svojimi deli je prisotna tudi Magda TAVČAR.

čestitke

Danes praznuje 60 let dragi nono in očka **SILVANO DEBERNARDI**. Obilo sreče in zdravlja mu želijo mali Marko, Franko in Mara.

Novopečenemu inženirju EGONU ŠTOKI iskreno čestitajo Katja, Vesela in Pepi.

Danes praznuje teta **LIVIA** rojstni dan. Še na mnoga zdrava in srečna leta ter da bi z veseljem in korajžo nadalje-vala pot ji želijo Ivanka z družino in vsi, ki jo imajo radi.

razne prireditve

Stranka komunistične prenove - Kro-žek Kras organizira 17., 18., 19. in 20. ju-lija v Zgoniku Praznik komunističnega tiska. Ples z ansambloma Furlan in Krt.

razna obvestila

Solidarnostni odbor poziva širšo jav-nost, da prispeva za pomoč beguncem iz BiH. Zbrana sredstva bodo izročena Rde-čemu križu Slovenije, ki se na vse bolj dramatičen način sooča s problemom številnih beguncev. Finančne prispevke je mogoče nakazati pri sledečih sloven-skih denarnih zavodih: Tržaška kreditna banka, Hranilnica in posojilnica Opčine ter Hranilnica in posojilnica Nabrežina.

Uprava Občine Zgonik obvešča, da bo občinska knjižnica v Saležu odprta v juliju in avgustu samo ob torkih od 16. do 19. ure.

ŠZ Sloga organizira od 30. julija do 2. avgusta turnir v beach volleyu (odbojka na plaži) na nogometnem igrišču v Treb-čah. Informacije in vpisovanje ekip še danes, 17. julija, v čistilnici »Roianov«, Ul. Barbariga 5, tel. 414142, od 8.30 do 18. ure. Vsak večer bo zabava s plesom in specialitete na žaru.

Skupina Sončni žarek pod pokrovi-teljstvom Zadrúžnega centra za socialno dejavnost prireja za predšolske in osnov-nošolske otroke od 31. 8. do 11. 9. poletni center v Brojenci pri Križu (ob morju). Informacije in vpisovanja na tel. št. 360324 ali osebno na sedežu zadruga v Ul. Cicerone 8/B v uradnih urah.

Urniki odhoda in prihoda šolabusa v poletni center v Nabrežini od 20. do 31. julija: Medjvas 7.30 - 13.35, Štivan 7.35 - 13.33, Devin 7.40 - 13.30, Sesljan 7.45 - 13.25, Vižovlje 7.48 - 13.20, Cerovlje 7.52 - 13.15, Nabrežina Kamnolomi 8.00 - 13.05, Slivno 8.05 - 13.00, Trnovca 8.10 - 12.53, Praprotni 8.15 - 12.50, Šempolaj 8.18 - 12.48, Nabrežina Postaja 8.23 - 12.45. Urnik društvenega kombija: Prosek 8.00 - 12.45, Križ 8.10 - 13.00.

ZSKD, Društvo zamejskih likovnikov in Združenje Lupusinfabula prirejata XXII. likovno kolonijo mladih v Sesljanu od 24. do 29. avgusta letos. Informacije in prijave ZSKD, Ul. sv. Frančiška 20, tel. (040) 635626 (vsak dan razen ob sobotah).

Narodna in študijska knjižnica obvešča svoje obiskovalce, da bo zaradi do-pusta/zaprta od 24. julija do 14. avgusta.

KD Rove-Kolonkovec se ob nepriča-kovanem uspehu knjige »12 let delova-nja« zahvaljuje vsem, ki so pripomogli k njenemu širjenju in obvešča, da je knjiga spet na zalogi v Tržaški knjigarni. Kupi-te jo lahko še v Prehodu Fenice, v Papir-nici 2000 ter v knjigarni La Bancarella pri Sv. Jakobu.

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje obvešča, da se je preselil v Ul. Revoltella 37, tel. 394515, fax 394015.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza obvešča, da je do 31. avgusta urad zaprt v popoldanskih urah.

TPPZ Pinko Tomažič obvešča, da bo v soboto, 18. t. m., ob 7. uri zbirališče v Bazovici pri Kalu nasproti Lebanove gostilne, točno ob 7.30 bosta dva avtobu-sa odpotovala proti Bledu, kjer bo ob 10.15 malica v restavraciji Prešeren, ob 12.45 bo na Pokljuki kosilo, ob 14.30 pa nastop.

koncerti

Festival operete
V ponedeljek, 20.t.m., ob 20.30 bo na Trgu Unità v sklopu Mednarodnega festivala Operete KONCERT tržaške godbe na pi-hala G. Verdi, ki bo pod vodstvom Lidia-na Azzoparda izvajala Suppejeve, Straus-sove, Stolzove, Kalmanove, Leharjeve, Kernove, Gershwinove skladbe.

Gledališče Verdi
Simfonična sezona '92
Do 4. septembra se nadaljujejo vpiso-vanja za abonmaje (red A) pri blagajni gledališča na trgu Unità. Blagajna bo za-prta od 29. julija do 1. septembra 1992.

včeraj - danes

Danes, PETEK, 17. julija 1992

ALEŠ

Sonce vzide ob 5.32 in zatone ob 20.50 - Dolžina dneva 15.18 - Luna vzide ob 21.50 in zatone ob 8.11.

Jutri, SOBOTA, 18. julija 1992

FRIDERIK

PLIMOVANJE DANES: ob 5.33 naj-nižja -58 cm, ob 12.16 najvišja 39 cm, ob 17.55 najnižja -15 cm, ob 23.20 najvišja 33 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 27,4 stopinje, zračni tlak 1016,7 mb rahlo narašča, veter 10 km na uro južni, vlaga 52-odstotna, nebo skoraj jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 23,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Laura Folla, Davide Trani, Paola Gerometta, Daniese Colja.

UMRLI SO: 85-letni Francesco Fonta-not, 68-letna Delfina Pocraiaz, 18-letni Davide Cernigoi, 49-letni Giuliano Bais-sero, 68-letni Livio Tamaro, 81-letna Ines Cazzoli, 67-letni Giocchino Pacovich, 75-letni Romano Svagel, 78-letna Teresa Eutropi, 69-letni Carlo Dellapicca, 24-let-ni Walter Fabian Jimenez, 81-letna An-gelica Crisman.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 13. julija, do nedelje, 19. julija 1992

Normalen urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Trg Oberdan 2, Trg Gioberti 8 (Sv. Ivan), Mazzinijev drevored 1 (Milje).
SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Trg Oberdan 2, Trg Gioberti 8 (Sv. Ivan), Ul. Baiamonti 50, Mazzinijev drevored 1 (Milje).
SESLJAN (tel. 414068) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30.
Ul. Baiamonti 50 (812325).

ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL NA DOM TEL. 350505 - TELEVITA

URAD ZA INFORMACIJE KZE

Urad za informacije KZE deluje od po-nedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praz-nična od 8. do 20. ure.

kino

ARISTON - 21.30 Il silenzio degli inno-centi.

EXCELSIOR - 18.45, 20.30, 22.15 KGB - Ultimo atto.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.40, 19.50, 22.00 La bella scontrosa, r. Jacques Rivette.

NAZIONALE I - 16.40, 22.15 Viaggio al-l'inferno, r. Francis Ford Coppola.

NAZIONALE II - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 Tutto può accadere.

NAZIONALE III - 17.00, 22.15 Obiettivo indiscreto, i. Luca Barbareschi, □

NAZIONALE IV - 16.20, 18.15, 20.15, 22.15 Point Break, i. Patrick Swayze.

MIGNON - Zaprt zaradi počitnic.

LJUDSKI VRT - 21.15 La casa Russia.

EDEN - 15.30, 22.10 Cosce calde, porn., □□

CAPITOL - 17.00, 18.40, 20.20, 22.10 Lion-heart - Scommessa vincente.

LUMIERE - 20.00, 22.15 Il ladro di bam-bini, r. Gianni Amelio.

ALCIONE - Zaprt zaradi počitnic.

RADIO - 15.30, 21.30 Stravolte nel pia-cere come bestie in calore, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

Darujte v sklad
Mitje Čuka

menjalnica

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1130,95	1100.—
Nemška marka	760,50	748.—
Francoski frank	225,30	222.—
Holandski florint ...	674,48	664.—
Belgijski frank	36,868	35,50
Funt sterling	2172,45	2150.—
Irski šterling	2021,75	1990.—
Danska krona	197,40	194.—
Grška drahma	6,182	6.—
Kanadski dolar	947,75	900.—
Japonski jen	9,009	8,70

Malemu Ivanu se je včeraj pridru-žil novorojeni bratec
GORAN
Mami Sonji in očetu Walterju Ker-panu čestitajo
noni Mari in Lina,
nono Mariano in stric Marko

Na ekonomski fakulteti tržaške univerze je doktorirala
MARA PETAROS
Iskreno ji čestita
Mešani zbor Jacobus Gallus

šolske vesti

Šola Glasbene matice Trst sprejema potrditve vpisov gojencev za šolsko leto 92/93 vsak dan (razen ob sobotah) od 9. do 11. ure (tel. 418605) do 31. julija.

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje prireja v šolskem letu 1992/93 v Trstu naslednje tečaje: 1. za dodeljene uradniškemu delu - 1. letnik (1200 ur); 2. za uradnike uvožno-izvozne-ga podjetja - 2. letnik (1200 ur); 3. za ku-harje - 1. letnik (1200 ur); 4. strokovni master za upravljanje podjetij - pogoj za vpis opravljena višja srednja šola (500 ur - vključena delovna praksa v podjetjih); 5. osnovne informatike - MS DOS 5, WINDOWS 3 (40 ur); 6. elektronske raz-predelnice - LOTUS 1.2.3 (60 ur); 7. ureje-vanje besedil - WORD 5 (60 ur); 8. ureje-vanje datotek - DB III Plus (60 ur); 9. za programiranje osebnih računalnikov z uporabo jezika DB III Clipper 5 (150 ur); 10. začetniški tečaj italijanščine (50 ur); 11. za sklepanje trgovskih pogodb (50 ur); 12. za vzdrževalce parkov, vrtov in zelenih površin (120 ur); 13. splošno kme-tijstvo (150 ur); 14. enologija (30 ur). Vpi-sovanje in podrobnejše informacije do 31. julija t. l. na časnem sedežu zavoda v Ul. Revoltella 37, tel. 394515, vsak dan (razen ob sobotah) od 9. do 13. ure. Za tečaj iz kmetijstva je vpisovanje tudi na Kmečki zvezi v Trstu, Ul. Cicerone 8, tel. 362941.

Sindikat slovenske šole obvešča, da bo naslednji ponedeljek, 20.t.m., stopil v veljavo poletni urnik za stranke: **torek** in **četrtek** od 11.30 do 13.00. Poletni ur-nik bo ostal v veljavi do 31. avgusta.

mali oglasi

OSMICO so odprli Kvrčičevi na Opči-nah. Točijo belo in črno vino, poskrbe-li so tudi za prigrizke.

OSMICO je odprl Mario Žerjal v Dolini. **OSMICO** ima odprto Romano Purič, Re-pen 13.

UNIVERZITETNA študentka nudi lekci-je iz angleščine. Tel. 229234.

KEMIJSKI inženir nudi lekcije iz mate-matike, fizike in kemije. Tel. 229234.

PRODAM lancia delta HF i.e. 1600, let-nik 88, bele barve, v odličnem stanju. Tel. 226461.

MERCEDES 250 coupé, letnik 71, v zelo dobrem stanju, prodam. Tel. 229234.

PODARIM dve lepi majhni mucki. Tel. na št. 200751 po 20. uri.

FIRMA FURLANI - Ul. Milano 25 - nudi po zelo ugodni ceni kosilnice BCS in motorne obrezovalnike (decespugliato-ri) od 322.000 lir dalje. Tel. 632200.

MLAD MOŽ, dobra volja do dela, več pri vsakem poklicu, sprejme službo part-time pod vsakim pogojem. Tel. 003866/58806.

LEKCIJE iz kitare nudim na domu ob ponedeljkih in petkih. Tel. na št. 229488.

PRODAM ford escort sive barve, letnik 85, v dobrem stanju. Tel. na št. 723010.

IŠČEM knjige za V. razred trgovske. Tel. na št. 231139 zvečer.

KUPIM knjige za II. razred srednje šole. Tel. na št. 228766.

PODJETJE išče osebe z italijanskim dr-žavljanstvom za čiščenje stopnic. Tel. na št. (040) 228556.

KNJIGE za znanstveni licej prodam. Tel. na št. 299632 v jutranjih urah.

prispevki

V spomin na Vidine starše, teto Ernes-to in na g. Miro Fonda darujeta Etko in Neva Jogan 100.000 lir za Sklad "Mitja Čuk".

Zora Lupinc daruje 50.000 lir za God-beno društvo Prosek.

Namesto cvetja na grob Vasilija Mic-helija darujeta Eda in Liliana z družino 100.000 lir za Godbeno društvo Prosek. V isti namen darujejo družina Cipollino 50.000 lir ter Barbara in Edi z družino 50.000 lir za Godbeno društvo Prosek.

Namesto cvetja na grob Franca Mljača daruje Irena Srebotnjak 50.000 lir za Slo-vensko dobrodelno društvo.

V spomin na gospo Miro Fonda daru-jeta Glauko in Lida Turk 50.000 lir za Dom Jakoba Ukmarja.

V Piranu in Portorožu vrsta glasbenih, filmskih in drugih prireditev

Pestro Kulturno poletje

PIRAN - Kulturno poletje Piran Portorož je v polnem teku. Začelo se je 3. julija in se bo razpotegnilo do srede septembra. Letošnji program, dokaj pester in razvejan ter usmerjen predvsem v iskanje umetniške kakovosti, je posvečen velikemu piranskemu skladatelju Giuseppeju Tartiniju ob 300-letnici njegovega rojstva. V ta namen so prireditelji Kulturnega poletja posvetili veliko pozornosti zlasti glasbi. V okviru celotne prireditve so tako nastali Piranski glasbeni večeri. Odprl jih je v petek, 3. julija Obalni komorni orkester pod vodstvom Boruta Logarja, naslednji petek, 10. julija, pa je bil na vrsti nastop Vokalne skupine »Ave«, ki se je zmagoslavno vrnila z goriškega mednarodnega zborovskega tekmovanja Seghizzi.

Danes se bodo Piranski glasbeni večeri nadaljevali s Komornim orkestrom »Slovenicom, ki ga vodi Uroš Lajovic. Na sporedu bodo Mozartove in seveda Tartinijeve skladbe, kot solista pa bosta nastopila harfistka Mojca Zlobko in flavtist Aleš Kacjan. Koncert bo v piranskem Križnem hodniku ob 21. uri.

Za glasbene večere bodo seveda rezervirani vsi nadaljnji petki. Prihodnji petek (24. julija) bo nastopil klavirski trio Tartini, nakar bosta 31. julija v gosteh dva izredna avstrijska glasbena izvajalca. Piranski publiki se bosta namreč predstavila altistka Waltraud Mucher in pianist Karl Ernst Hoffmann. Naslednji gost bo 7. avgusta Trobilni kvintet, na predvečer velikega šmarna pa bo z ruskim pianistom Igorjem Laszkom nastopil tržaški slovenski violinist Črt

Šiškovič. Naslednji petek, 21. avgusta, se bodo Poletni glasbeni večeri preselili s Križnega hodnika v piransko cerkev sv. Frančiška, kjer bo na sporedu koncert baročne glasbe. Naj omenimo še orgelski koncert Irene Chribkove iz Češkoslovaške (na sporedu v cerkvi sv. Frančiška v petek, 28. julija). Sklop koncertov bodo slovesno sklenili v soboto, 12. septembra s prireditvijo, ki bo nekakšna krona celotnega kulturnega poletja ter Tartinijevega proslavljanja. V stolni cerkvi bo namreč zaključni koncert ob 300-letnici praznovanja piranskega skladatelja. Nastopil bo komorni orkester »Slovenski solisti«, ki ga bo vodil Marko Munih, z raznimi mednarodno priznanimi glasbenimi izvajalci. Koncert bo neposredno oddajala slovenska radiotelevizija.

Poleg Piranskih glasbenih večerov tvorijo Kulturno poletje še razne druge prireditve, kot so poletna revija filmskih uspešnic, otroški programi, poletna paleta popularne glasbe, gledališke predstave in predvsem popularni festival Melodij morja in sonca, ki prehaja letos v svojo petnajsto izvedbo.

Najprej nekaj besed o slednjem. Na sporedu bo prihodnji teden, od četrta, 23. julija, do sobote, 25. julija, v organizaciji in režiji Festival MMS, d.o.o. Na odru Letnega prizorišča Avditorija Portorož se bodo zvrstili razni priljubljeni pevci in ansambli. Danes bodo 15. festival Melodij morja in sonca predstavili tisku. Tiskovna konferenca bo ob 12. uri v Zeleni dvorani portoroškega Avditorija.

Kar zadeva revijo filmskih uspešnic, bomo danes, ob 21.30 lah-

ko spremljali v Letnem odru Avditorija ameriško uspešnico »Vrntev v plavo laguno«, v nedeljo ob isti uri pa dilm »Zadnji skavt«. Za nedeljo, 26. julija je bil sicer najavljen film »Nevestin oče«, prirediteljem pa je uspelo dobiti filmsko uspešnico Barbre Streisand »Princ plime« (nominacija za kar sedem Oscarjevih zlatih kipcev). V naslednjih tednih bodo predvajali še filme »Ne reci mami, da smo sami« (31. julija), »Moje plavo nebo« (2. avgusta), »Kralj mamba« (7. avgusta), »Pri Addamsovih« (9. avgusta), »Hook« (14. avgusta), »V zadnjem trenutku« (16. avgusta), »FX« (21. avgusta), »Kraljevi ribič« (23. avgusta), »Fantje iz sosesčine« (23. avgusta), »Prevarana« (30. avgusta), »Lepi Johnny« (4. septembra), »Moj Idaho« (6. septembra) in »Weekend z Bernijem« (11. septembra).

V okviru otroških programov bo v nedeljo, 19. julija, ob 19.30 v portoroškem Avditoriju koncert Andreja Šifrerja. Novost piranskega in portoroškega Kulturnega poletja bo paleta popularne glasbe. V soboto, 1. avgusta bo večer Evergreenov z Arsenom Dedičem, Ladom Leskovarjem in Gabi Novak ob spremljavi orkestra, ki ga bo vodil Bojan Adamič. Naslednjo soboto (8.8.) bodo na večeru Evergreenov nastopili Tereza Kesovija, Oto Pestner in Andy Arnol. V soboto, 15. avgusta bo večer istrske glasbe z nastopom Mirka Cetinskega, Lidije Percan in Elde Viler. Poletna paleta predvideva še nastop New Swing Quarteta (29.8.) in rock koncert popularnih slovenskih skupin (5.9.).

Olimpiada in kultura

Ob robu olimpijskih iger, ki bodo v Barceloni od 25. julija do 9. avgusta, je predvidena cela vrsta kulturnih prireditev, kot napoveduje pano pred znamenito cerkvijo sv. družine, delo arhitekta Gaudija (Telefoto AP)

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
7.50 Aktualno: Unomattina, vmes (8.00, 9.00, 10.00) dnevnik 1
10.05 Variete: Macario uno e due (r. V. Molinari)
11.30 Nan.: E' proibito ballare
12.00 Variete: Unofortuna
12.25 Vreme in dnevnik 1
12.35 Nanizanka: La signora in giallo (i. A. Lansbury)
13.30 Dnevnik in Tri minute
14.00 Film: Le pice Brahms? (kom., ZDA 1961, r. A. Litvak, i. I. Bergman)
16.00 Mladinski variete: Big!
17.50 Nan.: Il cane di papà
17.55 V Parlamentu in vesti
18.10 Glasba: Notte rock
18.40 Dok.: Atlante DOC
19.40 Aktualno: Il naso di Cleopatra
19.50 Vreme in dnevnik
20.40 TV film: I deliti del tramonto (krim., ZDA 1988, r. Dick Lowry)
22.15 Film: Real Men (kom., ZDA 1987, i. James Belushi, John Ritter), vmes (23.00) nočni dnevnik
24.00 Dnevnik in vreme
0.30 Danes v Parlamentu
0.40 Rubrika opolnoči
1.10 Šport: konjske dirke
1.15 Nočni spored

RAI 2
7.00 Nanizanke in risanke
9.25 Rubrika: Verdissimo
9.45 Film: Storie di ladri (krim., Fr. 1983)
11.15 Aktualno: Galathea
11.30 Kratke vesti
11.35 Nan.: Lassie, 12.10 L'arca del dottor Bayer
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.20 Gospodarstvo, rubrika o medicini in vreme
13.45 Nad.: Stagioni, 14.35 Santa Barbara
15.20 Aktualno: Ristorante Italia (vodi A. Clerici)
15.35 Film: W le donne (kom., It. 1970, r. Aldo Grimaldi, i. Little Tony)
17.20 Iz Parlamento in vesti
17.30 Nan.: Faber, l'investigatore, nato sport
18.35 Nanizanka: Il commissario Kress
19.35 Vreme in dnevnik
20.15 Športne vesti
20.30 Variete: Stasera mi butto. E tre! (vodita Toto Cutugno, G. Faletti)
23.15 TG 2 - Pegaz
23.55 Vesti in vreme
0.05 Film: Eréndira (dram., Fr. 1982, r. Ruy Guerra, i. Irene Papas)
1.50 Film: Amore selvaggio

RAI 3
7.00 Sat News
11.40 Šport: skiroll
12.00 Film: Labbra serrate
13.20 Drobci
14.00 Deželne vesti
14.10 Popoldanski dnevnik
14.25 Veliki izvajalci: Arturo Toscanini dirigira C.M. von Weberja, Brahmsa
15.35 Šport: motokros VN Veneceue, 15.50 dresura, 16.10 79. Tour de France
17.00 Film: Il divorzio (kom., It. 1970, i. Vittorio Gassman, Anita Ekberg)
18.45 Derby in vreme
19.00 Dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Risanke: BlobCartoon
20.05 Variete: Non è mai troppo tardi (vodi Gianini Ippoliti)
20.30 Film: Agguato alle Hawaii (pust., ZDA 1987, r. A. Sidaris, i. Ron Moss)
22.10 Variete: Blob
22.30 Dnevnik ob 22.30
22.45 Nan. Perry Mason: Mezzo dollaro d'argento
23.40 Aktualno: Invitateci a nozze
0.30 Dnevnik in vreme
0.55 Film: La stanza del vescovo (dram., It. 1977)

TV Slovenija 1
10.40 Spored za otroke: nad. Skrivnostni otok, 11.30 Oblaček pohajalec
11.50 Poslovna borza
12.00 Poročila
12.05 TV dnevnik BIH (pon.)
12.50 Video strani
14.30 Napovednik
14.35 Umetniški večer (pon.)
15.45 Film: Avtobusna postaja (ZDA 1956, i. Marilyn Monroe)
17.15 Gospodarska oddaja: 10.000 obratov (pon.)
17.55 Poslovne informacije
18.00 Dnevnik
18.10 Spored za otroke: Dobrodelni koncert za otroke BIH
19.05 Risanke in Napovednik
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Forum
20.30 Nadaljevanka: Pomaranče niso edini sadež
21.30 Sova, vmes nanizanka Roseanne
22.00 Dnevnik, vreme, šport
22.35 Napovednik
22.45 Sova, vmes nan. Zakon v Los Angelesu in film Skrivnostna žena (Fr. 1986, r. Sebastian Grall, i. Jacques Bonafé)
1.05 Video strani

TV Koper
16.00 Film: Vse za vse (dram., ZDA 1956, r. Gerald Mayer, i. David Brian)
17.30 Nanizanka: Čudežni svet gospoda Monroea
18.00 Studio 2, vmes (18.25) Slovenska kronika
19.00 Vsdanes - TV dnevnik
19.30 Nadaljevanka: Ryan
19.55 Agencija Rockford
20.35 Plesni nokturno: Tatin-ska sraka (G. Rossini)
21.45 Koncert orkestra slovenske filharmonije ob 300. letnici Tartinijevega rojstva
22.00 Vsdanes - TV dnevnik
22.10 Aktualno: Globus
23.00 Agencija Rockford

TV Slovenija 2
17.10 Sova, vmes nanizanki Dragi John in Zakon v Los Angelesu
18.25 Regionalni program - Slovenska kronika
19.30 TV dnevnik BIH
20.05 Jazz in blues
20.30 Slovenski magazin
21.00 Studio city
22.00 Koncerta: Godba slov. policije, 22.30 Solisti veneti in Uto Ughi

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Poletne melodije, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Spomini M. Samse; 8.40 Slovenska lahka glasba; 9.00 New Age; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga; 11.35 Kantavtorji; 12.00 Početniška iskanja; 12.10 Narodnozabavna glasba; 12.40 Ribniški oktet; 12.50 Orkestri; 13.20 Folk glasba; 13.40 Drugam drugače; 13.45 Country glasba; 14.00 Deželna kronika; 14.10 S festivalov; 14.30 Prvine Sredozemlja pri pesnikih in pisateljih; 15.00 Nad.: Rdeči lev; 15.15 Revival; 16.00 Glasovi iz Sibirijske; 16.20 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Kulturni dogodki; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA
5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kronika; 8.05 Radio Ga-Ga; 9.35 Turistični napotki; 10.30 Pregled tiska; 11.05 Petkovo srečanje; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Obvestila; 13.45 Iz tujeja tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Radijska tribuna; 17.05 Studio ob 17.; 18.30 Ekološki kotiček; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovincem po svetu; 22.00 Zrcalo dneva; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program.

RADIO KOPER (slovenski program)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Glasba, koledar; 6.30 Jutranjik; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergren; 8.00 Modri val; 8.45 Informacije; 9.00 Souvenir d'Italy; 10.30 Primorski val; 11.00 Hladno-Toplo-Vroč; 12.00 Tropicana; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.00 Dance music; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi - prenos RS; 16.00 Glasbeni desert; 16.40 Pesem tedna; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Tartini, glasbeni večeri; 18.30 Pudding time; 19.00 Dnevnik - RS.

RADIO KOPER (italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.07 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 7.45 Jutranjik; 7.50 Astrološki kotiček; 8.10 Morfej; 8.20 Block notes; 8.25 Pesem tedna; 8.45 Hiti; 9.00 Poletne turneje; 9.20 Glasbene želje; 9.45 Edig Galletti; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Svet družine; 11.00 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 13.35 Pesem tedna; 14.00 Želja po glasbi; 14.33 Alphabet street; 16.00 Ob štirih; 16.05 Promocija plošče; 16.20 Koledarček; 16.50 Rock-slovat; 17.20 Beatlesi; 17.32 Tropicana; 18.00 Pod senčnikom; 18.30 Ista plaža...; 19.00 Souvenir d'Italy; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE
7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja z obvestili; 19.00 V svetu fantazije; 20.00 Mix time; 21.00 Nočni val.

CANALE 5
6.30 Aktualno: Na prvi strani
8.30 Nanizanka: Arnold, 9.00 Denise - Torna a casa Artie, 9.30 Love Boat, 10.30 La famiglia Bradford - Finalmente soli, 11.30 I Robinson
12.00 Kviz: Il pranzo è servito (vodi Claudio Lippi)
13.00 Dnevnik TG 5
13.20 Variete: Non è la RAI
14.00 Aktualno: Forum (vodi Rita Dalla Chiesa)
15.00 Nan.: Starsky e Hutch - Salvo per miracolo
16.00 Otroški variete: Bim bum bam in risanke
18.00 Kviza: OK il prezzo è giusto (vodi Iva Zanicich), 19.00 La ruota della fortuna
20.00 Dnevnik TG 5
20.25 Variete: Il TG delle vacanze - Predstavitev
20.30 Film: Fantozzi contro tutti (kom., It. 1981, r. Neri Parenti, i. Paolo Villaggio, Milena Vukotic)
22.30 TG delle vacanze
23.00 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) Dnevnik TG 5
2.00 Spored non stop

RETE 4
8.30 TG 4 vesti
9.00 Nan.: Strega per amore, 9.30 La Tata e il professore (i. J. Mills)
10.00 Nad.: General Hospital, 10.30 Marcellina
11.00 Nan.: Balliamo con Licia
11.25 Otroški variete
13.00 Nadaljevanka: Sentieri
13.30 TG 4 vesti
13.45 Variete: Buon pomeriggio (vodi P. Rossetti)
14.00 Nadaljevanke: Sentieri, 14.20 Maria (i. J. Martinez), 15.20 Io non credo agli uomini, 15.45 Ines, una segretaria da amare, 16.25 Falcon Crest
17.30 TG 4 vesti
17.45 Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.20 Kviz: Gioco delle coppie
19.00 TG 4 večerne vesti
19.25 Rubrika o lepoti
19.30 Nad.: Cristal, 20.00 Gloria, 21.30 La donna del mistero
22.30 Film: Il segno di Zorro (pust., ZDA 1940, r. R. Mamoulina, i. Tyrone Power, Linda Darnell), vmes (23.30) TG 4
0.30 Nanizanka: Lou Grant

ITALIA 1
6.30 Pregled tiska
6.40 Otroška oddaja
9.05 Nan.: Il mio amico Ricky, 9.45 La casa nella prateria - Giorno di primavera, 10.45 Hazzard - Chi ha paura di Boss Hickmann?
11.45 Variete: Mezzogiorno italiano (vodi Gianfranco Funari)
14.00 Odprti studio
14.15 Film: I nipoti di Zorro (kom., It. 1968, i. Franchi-Ingrassia)
16.30 Nanizanke: I giustizieri della città - Una carriera distrutta, 17.30 T.J. Hooker - La trappola, 18.30 Riptide
19.30 Odprti studio
19.45 Studio sport in vreme
20.00 Variete: Mai dire TV
20.30 Variete: Scherzi a parte (vodita Teo Teocoli, Gene Gnocchi)
22.30 Variete: American Gladiators (vodi Dan Peterson)
23.30 Glasba: Festivalbar
0.30 Odprti studio, pregled tiska in Studio sport
1.05 Nočni spored

ODEON
13.00 Risanke
15.30 Nadaljevanka: Viviana (i. Lucia Mendez)
16.15 Film: Lascia cantare il cuore (glas., It. 1943, r. R. Savarese, i. Vivi Gioi)
18.00 Nad.: Veronica - Il volto dell'amore (i. V. Castro)
19.30 Risanke: He Man
20.00 Nan.: Le rocambolesche avventure di R. Hood
20.30 Film: Il vendicatore dei Mayas (pust., 1965, i. Kirk Morris)
22.15 Candid camera: Olrait
22.30 Šport: Emozioni nel blu
23.30 Nanizanka: Serpico
0.30 TV film: La punizione (erot., i. Tina Shaw)

TMC
8.30 Nan.: Batman, 9.00 Ai confini dell'Arizona
10.00 TV film: Diadorim
11.00 Nanizanka: Strike Force
12.00 Rubrika o zdravju
13.00 Dnevnik in šport
14.00 Risanke: Snack
14.30 Variete: Ottovolante
15.00 Nanizanka: Autostop per il cielo
16.00 Tour de France
17.10 Film: Giulio cesare (zgod., ZDA 1953, i. Marlon Brando, J. Mason)

19.30 Sportissimo '92
20.00 Vesti: TMC News
20.35 Nanizanka: Matlock
21.35 Film: Le pietre di Ibarra (dram., ZDA 1987, r. Jack Gold, i. Glenn Close)
23.30 TMC News
23.55 Variete: Out-Officina (vodita Umberto Smaila, Giobbe Covatta)
0.05 Boks: Chong-Pacheco (prvenstvo ZDA v mini mušji kat.)
1.15 Film: Tripla eco
3.00 Aktualno: CNN News

TELEFRIULI
15.00 Dok.: Avventura
15.30 Rubrika: Mare pineta
16.00 Kratke vesti
16.05 Risanke
18.00 Kratke vesti
18.05 Nadaljevanka: Morte di un medico legale
19.00 Večerne vesti
19.30 Dok.: Avventura
20.00 Rubrika: Občina
21.30 Nad.: Panagulis ze
22.45 Nočne vesti
0.15 Rubrika: Mare pineta
0.30 Rubrika o motorjih

TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

Tri od petih naslovov šampiona so odnesli avstrijski vinogradniki

Potrditev visoke kvalitete briških vin

Vrsta visokih priznanj na sejmu Vino 92

Vinogradniki iz naše dežele, posebej pa še iz briškega vinorodnega okoliša, bodo tudi letos prisotni na mednarodnem vinskem sejmu Vino 92, ki bo v Ljubljani od 31. avgusta do 6. septembra in kjer bodo imeli zagotovo častno mesto. Ponovno so dokazali, kakor že vrsto let doslej, da si stalno prizadevajo za negovanje in izboljšanje kakovosti žlahtnih pridelkov in da želijo ostati, kar zadeva kakovost, pri vrhu svetovne lestvice. Mednarodna ocenjevalna komisija, ki jo je vodil dr. Dušan Terčelj s Kmetijskega Instituta Slovenije, v njej pa so bili strokovnjaki iz trinajstih držav, je v prejšnjem tednu ocenjevala skoraj tisoč vzorcev vin iz osemnajstih držav. V zelo ostri konkurenci so vzorci vin z briškega območja in tudi nižinskih predelov goriške pokrajine (Isonzo) prejeli zelo visoke ocene in priznanja. Naslovi šampiona so sicer šli v Avstrijo (3), ZDA (1) in v Novo Zelandijo (1). Med vzorci vin z italijanskega dela Brd pa so vinu Cormorano rosé tavolo, letnik 1991, Krmanske zadružne kleti prisodili Veliko častno diplomu z veliko zlato medaljo. Gre za najvišje priznanje po naslovu Šampion. Teh priznanj so podelili vsega 56, največ so jih prejeli avstrijski vinogradniki (kar 29), zatem vinogradniki iz Slovenije (17), ZDA (3), Švice (2), Českoslovaške, Hrvaške, Portugalske, Nove Ze-

landije in Italije (po eno). Italijanska prisotnost je bila letos omejena v glavnem na goriško, tržaško in videmsko pokrajino. Pretežni del vzorcev so poslali vinogradniki iz goriške pokrajine.

Največ vzorcev je v ocenjevanje poslala Krminska zadružna klet in osvojila lepa priznanja. Poleg že omenjene velike zlate medalje zveliko častno diplomu, je osvojila še zlato medaljo za namizno vino Rosa Carmonis ter srebrne medalje za naslednje vzorce vin (vsi letnik 1991): melograno rosso collio, madreterra rosso isonzo, collio bianco collio, pietraverde bianco isonzo, cormorano bianco isonzo, passito bianco tavolo. Častno diplomu je zadružna klet prejela za passito rosso tavolo. Poglejmo uvrstitev drugih vinogradnikov z Goriškega. Kmetijsko posestvo Humar Marcello in Marino (Števerjan) cabernet franc isonzo (doc) - srebrna medalja in sauvignon collio (doc) - zlata medalja; kmetijsko podjetje Primosic, Oslavje - častna diploma za sivi pinot collio (doc); Raccaro Mario, Krmin - furlanski tokaj (collio) in istrska malvazija (collio) - obe srebrna medalja. Dve zlati in dve srebrni medalji so prisodili vzorcem, ki jih je poslalo kmetijsko posestvo Pintar Boris iz Števerjana: zlati medalji za cabernet franc isonzo in merlot collio, (oba letnik 1990), srebrni pa

za chardonnay (collio) in traminer (collio), letnik 1991.

Srebrno koljano za merlot (doc) isonzo, letnik 90, je prejel Aita Boris iz Krmine. Zlato medaljo za refošk (doc) isonzo in dve srebrni za sivi pinot (doc) isonzo in chardonnay (doc) isonzo je prejel Severino Lorenzon iz Pierisa. Mavrič Stan-ko iz Krmine je prejel zlato medaljo za furlanski tokaj (doc) (collio) in častno diplomu za malvazijo. Šturm Oskar iz Krmine je prejel častno diplomu za sivi pinot. Zlato medaljo za briški sauvignon in srebrno za sivi pinot je prejelo posestvo Krapež z Jazbin. Zlato medaljo za briški merlot doc (letnik 1990) in častno diplomu za beli pinot collio (doc) je prejelo posestvo Formentini iz Števerjana. Dve srebrni kolajni predstavlja izkupiček posestva Ferruccio Sgubin iz Mirnika in sicer za vzorec belega pinota in vzorec vina rosada. Srebrno medaljo je prejel vzorec Quarinbianco Vande Gradnik iz Krmine. Posestvo Buzzinelli je osvojilo eno zlato in eno srebrno medaljo. Zlato za chardonnay doc collio (letnik 91), srebro za sauvignon doc isonzo, prav tako letnik 1991. Srebrno medaljo je prejel vzorec sivega pinota posestva Franco Toros iz Krmine.

Iz tržaške pokrajine je vzorce v ocenjevanje poslalo šest vinogradnikov in sicer Silvano Ferluga iz Trsta, Boris Škrk iz Nabrežine,

Joško Colja iz Bazovice, Petaros Raja iz Boršta, Alojz Milič iz Trsta in Celestina Škrk Košta iz Križa.

Zapisali smo že, da so najvišja priznanja pospravili avstrijski vinogradniki z območja Gradiščanske, ki so osvojili kar tri naslove šampiona. V kategoriji belih suhih nearomatičnih in aromatičnih vin so naslov šampiona podelili vinu sauvignon blanc, letnik 1991, ki ga je pridelal Karl Grasmuck iz Gamlitza. Na ocenjevanju so se dobro odrezali tudi slovenski vinogradniki - največ vzorcev v ocenjevanje so poslali prav vinogradniki iz Slovenije - in osvojili kar 17 velikih zlatih medalj. Veliko zanimanje so za ljubljanski sejem, oziroma mednarodno ocenjevanje vin, ki je letos potekalo že osemindesetih, pokazali tudi Švicarji, saj so poslali kar 123 vzorcev, največ za Slovenijo (362) in Avstrijo (219). Vinogradniki iz Italije so dostavili skupno 45 vzorcev. Bolj skromna je bila udeležba iz Hrvaške, povsem odsotni pa so letos proizvajalci iz drugih republik nekdanje Jugoslavije, kar je tudi razumljivo spriču vojnih razmer, prekinjenih odnosov itd.

Medalje in priznanja bodo izročili na sejmu Vino 92, ki bo v Ljubljani, od 31. avgusta do 6. septembra s pestrim in zanimivim programom, po lanskem prireditvi, ki je bila pač pogojena z izjemnimi vojnimi razmerami.

Državni pravdnik zavrača namige o begu novic med preiskavo

Samomor Alberta Rasa, vpletenega v tržiško zadevo izkoriščanja mladolletnih oseb, je imel odmev tudi na vsedrjavni ravni, povzročil je vrsto kritik, odmevov in tudi odločnih odgovorov. Zadevo o kršenju preiskovalne tajnosti, begu informacij in škodljivih posledicah je omenil tudi minister Martelli. Včeraj je goriški državni pravdnik dr. Raffaele Mancuso v posebni izjavi zagotovil, da je preiskava potekala ob strogem in doslednem spoštovanju predpisov in preiskovalne tajnosti, tako kakor je sicer stalna praksa v tem uradu. V izjavi je tudi rečeno, da se bo predhodna preiskava v kratkem zaključila in tedaj bo tudi javnost lahko izvedela za potek in vsebino postopka. Na zadevo, oziroma na kršenje preiskovalne tajnosti, je že pred dnevi opozoril goriški odvetnik Bernot, zagovornik enega od osumljencev.

V spomin v vojni umrlih novinarjev

V avli občinske skupščine v Novi Gorici bodo danes ob 13. uri odprli razstavo fotografij tragično preminulega fotoreporterja Gordana Ledererja iz Zagreba. Razstava, ki nosi naslov Portreti, je posvečena spominu umrlega avtorja in spominu vseh novinarjev in vojnišpisnikov, ki so izgubili življenje v brezumni vojni na tleh nekdanje Jugoslavije.

Ob odprtju razstave bo s krajšim programom nastopil mladi novogoriški flavtist Armando Mariutti.

Razstava bo odprta do 24. julija.

Villa Ritter

V okviru poletne prireditve lista Unità, bo drevi, ob 19.30 na prireditvenem prostoru v ulici Catterini javna razprava o ovrednotenju in prenovi občinskega premoženja s posebnim ozir na zgradbe. Govor bo posebej o vili Ritter. Sodelovala bosta ravnateljica pokrajinskega muzeja Maria Masau in arhitekt Roberto Busolini.

Dogovarjanje o vojašnici za financu in o avtoportu

Zgleda, da nameravajo goriški upravitelji, tudi pod vplivom vse glasnejših kritik, rešiti vsaj nekaj od številnih vprašanj, ki so in še zmeraj predstavljajo kamen spotike v odnosu med večino in manjšino in tudi med predstavniki različnih struj v vrstah večinske koalicije.

Tako je bil v Trstu, na dežel-nem uradu za javna dela, sestanek med predstavniki goriške občine, Dežele, poveljstva finančne straže, Goriškega aerokluba in podjetja, ki naj bi izvajalo dela, glede vojašnice - šole za financu. Žal, po informacijah s katerimi razpolagamo, menda na omenjenem srečanju ni bilo nikogar od članov posebne komisije občinskega sveta, ki ji je bila poverjena naloga da podrobno preuči zadevo lokacije.

Menda bi v rimskih krogih vprašanje čimprej spravili z dnevnega reda in kakor je slišati, naj bi bili pripravljeni celo za kakih dvajset odstotkov zmanjšati površino, potrebno za zidavo objekta. Predstavniki strank večinske koalicije v Gorici pa so se na nedavnem srečanju sporazumeli o dokončanju, oziroma dograditvi tovrstnega postajališča (avtoportu). Pravzaprav naj bi se sporazumeli le o enem od aspektov, to je, o namembnosti novega dela. Na av-

toportu naj bi uredili tržnico na debelo in skladišča za sadje in zelenjavo. Tako bi v doglednem času omogočili preselitev te dejavnosti z območja med ulico Boccaccio, Cadorna in sv. Klare, kjer bodo izvajali obsežna prenovitvena dela.

Praznik mladih SKP drevi v Krminu

Mladinsko gibanje SKP prireja danes zvečer, praznik na odprtem, na območju Foro Boario v Krminu. Prireditve bo v znamenju boja za spremembo zakona št. 162 (zakon Jervolino/Vassalli o mamilih), za drugačen pristop do vprašanja uživanja in širjenja mamil. V dveh letih, odkar je v veljavi zakon, je po mnenju zagovornikov liberalizacije lahkkih drog, naraslo število smrtnih primerov zaradi mamil, uživalci pa so med najbolj številnimi gosti državnih zaporov.

Zakon ne rešuje težke družbene problematike, zato ga je treba spremeniti, oziroma črtati iz njega najbolj sporna določila.

Praznik mladih SKP se bo začel s koncertom (ob 20. uri) šestih glasbenih skupin.

Pohodniki Kekec-Triglav bodo danes prečili Komno

Včeraj zgodaj zjutraj so odšli na pot udeleženci 5. Pohoda Kekec - Triglav, v organizaciji Planinskega društva Nova Gorica. Startalo je osem pohodnikov, na poti pa se jima bosta pridružila še dva. Vodja je Laci Györfi, ki je vodil že udeležence lanskega pohoda, ki je potekal sredi vojnih razmer.

Start je bil tokrat zgodaj zjutraj, saj bo pohod trajal samo štiri dni, oziroma dan manj kakor lani. Danes bodo udeleženci opravili najbolj zahteven del poti in sicer vzpon s planine Razor čez prelaz Globoko, prečenje Komne, do doma pri Triglavskih jezerih. Vrh Triglava bodo predvidoma dosegli jutri, domov pa se bodo udeleženci pohoda vrnili v nedeljo zvečer, z vlakom.

Na sliki - foto Klemše - četrtek, 16. julija, nekaj minut pred 8. uro, na cesti proti Čepovanu.

pismo uredništvu

SSŠ o stanju na slovenski sekciji ITI

V javno razpravo o stanju slovenske sekcije na slovenski sekciji industrijskega tehničnega zavoda Galilei v Gorici, se je vključil Sindikat slovenske šole - tajništvo Gorica. Poslal nam je sledeče pismo, s prošnjo za objavo.

"Profesor Matjaž Hmeljak nam piše (Pr. dn. dne 7.7.92), da "za vse probleme te šole gotovo obstaja tehtna in zakonita razlaga: toda po osmih letih obstoja tega oddelka bi morda lahko pričakovali in zahtevali - kaj več?"

Njegova ugotavljanja in pomisleki so točni in resnični. Slovenska javnost v Gorici pričakuje, da bo postala ta sekcija čimprej samostojna slovenska šola ali da bo priključena k zavodu Žiga Zois. Druga rešitev je trenutno nemogoča, ker zavod Žiga Zois je danes le oddelek šole I. Cankar in ni samostojna šola. Situacija je

zapletena in bi zahtevala daljšo razlago, ki se nam zdi neumestna.

Sindikat pa je postavil svoje zahteve glede osamosvojitve slovenske sekcije na zavodu G. Galilei na pristojne uprave in šolske organe (Pokrajina, Skrbništvo, Ministrstvo) že takoj, ko je sekcija postala popolna: ko je dosegla vseh pet razredov. SSŠ je že takrat, pred tremi leti, zahteval samostojno slovensko tehnično šolo ali njeno priključitev k samostojnemu goriškemu zavodu Žiga Zois. Ministrstvo pa nas je opeharilo tako, da je sekcijo Žiga Zois priključilo zavodu Ivan Cankar in ji tako izbrisalo možnost osamosvojitve; slovenska sekcija na šoli G. Galilei pa je na žalost še samo sekcija omenjene šole.

SSŠ bo v novembru (kot vsako leto) ponovno postavil na že omenjene organe prošnjo - zahtevo o

dokončni ureditvi slovenskih višjih srednjih šol in sekcij v Gorici. Kakšen bo uspeh?!

Mi se vsekakor popolnoma strinjamo z vsebino pisma (Pr. dn., dne 10.7.92) prof. Ane Primožič, ki poučuje na slovenski sekciji zavoda G. Galilei že od njene ustanovitve in vse težave v zvezi s slovensko zelo dobro pozna, zato razumemo tudi njen čustven in prizadet odgovor na pismo prof. Matjaža Hmeljaka, ki je prišel na omenjeno šolo le "mimogrede", toliko da je ugotovil, česa na šoli ni in kaj je narobe. Pravilno zatrjuje prof. Primožič, da bolje taka slovenska sekcija, kjer je še marsikaj pod našim pričakovanjem in željami, kakor nič. Mi bomo pa še nadalje zahtevali kaj več."

Za SSŠ-GO
predsednik
Leopold Devetak

Prepoved uporabe pokritega bazena

Vest je prišla povsem nepričakovano, sredi poletne sezone, kakor strela z jasnega. Združenju Gorizia nuoto so te dni vročili odločbo pokrajinske komisije za javne prireditve, ki prepoveduje uporabo pokritega bazena. Ukrep je, kot se zdi, precej meglen in nepopoln. Menda govori samo o prepovedi uporabe pokritega bazena, ne omenja pa uporabo slačilnic, tušev in drugih prostorov, ki sodijo k objektu, ki pa so na uporabo tudi kopalcem, ki se te dni, zelo številni, poslužujejo bazena na odprtem.

Sinoči je o "novosti" razpravljala upravni odbor združenja Gorizia nuoto, ki ima objekt, sicer last goriške občine, v upravljanju.

Po nepotrjenih vesteh, naj bi pokrajinska komisija, ki je pristojna za izdajanje dovoljenj za uporabo javnih prostorov, že pred časom razpravljala o zadevi, vendar pa je odločitev, kot se zdi, padla šele zdaj, v skrajno neprimernem času.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Carlo Goldoni
PREBRISANA VDOVA
Režija Meta Hočevar
PREDSTAVA NA PROSTEM
Danes, 17. t. m., ob 21. uri
OBLICA - Na trgu

izleti

Sindikat upokojencev CGIL v Dobrodo bi sekcija VZPI/ANPI prirejata od 10. do 12. septembra izlet na Elbo. Prijave v trgovini Pri Mili.

Društvo prostovoljnih krvodajalcev Sovodnje sporoča, da bo izlet h Krnskim jezerom, ki je odpadel zaradi slabega vremena, v nedeljo, 26. julija, po istem programu. Informacije po tel. 882043 (pri tajnici društva).

SPD Gorica priredi v soboto, 18. in nedeljo, 19. t.m. izlet na Križ (2.531 m) in Stenar (2.501 m). Vodi Mirko Radinja tel. 30179. 25. in 26. julija pa je v programu izlet na Petzek v Avstriji (3.283m). Vodi Miran Čotar tel. 30995.

kino

Gorica
VITTORIA Zaprtu.
CORSO 18.00-22.00 »Indiziato di reato«.
VERDI Zaprtu.

Nova Gorica
SOČA 18.30-20.30 »Gimnazija v atomskem raju«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Al Moro - dr. Alesani - Trg De Amicis 10 - tel. 530268.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Al Rdentore - ul. Fratelli Roselli 23 - tel. 410340.

pogrebi

Danes, 13.00, Bruno Baruzzo iz splošne bolnišnice v Porpetto v videmski pokrajini, 13.15, Maria Castellana vdova Zanutto iz splošne bolnišnice v Faro.

Ob smrti Marije Paškulin vdove Marvin izkrajajo člani mešanega pevskega zbora Oton Župančič iz Štandreža, iskreno sožalje sinu Milanu in svojcem.

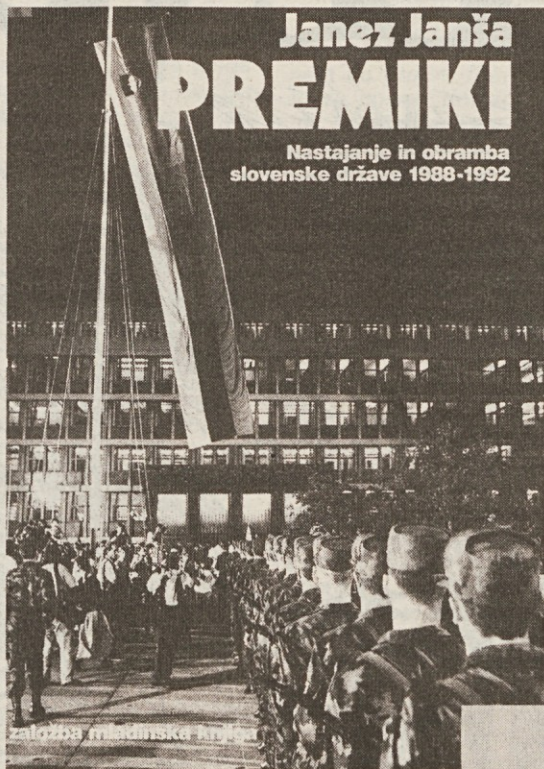
»Premiki« Janeza Janše - zanimivo in neizprosno pričevanje nekega časa

Slovenski sv. Jurij se je pogumno lotil zmaja JLA in nato še drugih

JOŽE PIRJEVEC

Janez Janša, Premiki. Nastajanje in obramba slovenske države 1988-1992, Založba Mladinska knjiga, Ljubljana, 1992.

Janez Janša, vitez žalostne postave, da rečemo s Cervantesom, je brez dvoma glavni junak slovenske pomladi. Napovedoval jo je že na začetku prejšnjega desetletja, ko je začel kot mlad funkcionar Zveze socialistične mladine Slovenije skupaj s peščico somišljenikov polemiko z Jugoslovansko ljudsko armado in zahteval civilno služenje vojaškega roka. S svojimi članki v reviji Mladina je v naslednjih letih še stopnjeval pritisk nanjo, prepričan, da v Sloveniji in Jugoslaviji ne bo mogoče ustvariti civilne družbe, dokler bo ostala vojska povsem samostojen subjekt, praktično brez zunanje kontrole. Za tak spopad je bilo treba seveda veliko poguma in intelektualne bistrosti, saj je bila JLA, ovenčana z lavrikami zmage v narodnoosvobodilni borbi ter potrjena kot branilka režima pred zunanjim in notranjim sovražnikom, tako rekoč vsemogočna. Po Titovi smrti pa je prišlo znotraj jugoslovanske družbe do premikov, ki se jim vojska ni znala in ni mogla prilagoditi. Legitimnost režima je začela pokati na vseh koncih in krajih, Zveza komunistov je zašla v globoko moralno krizo, ki je napovedovala njen zaton. Očitno je bilo, da se v jugoslovanski lupini prebujajo življenja, za katerega je prostor, v katerem je, pretesen, vsega tega pa JLA s svojo ostarelo poveljniško garnituro ni mogla in ni hotela videti, »Po Titu - Tito«, je pisala na svoje kasarne in s tem hotela poudariti, da je ona sama naslednica in varovalka tistega režima, ki ga je pokojni predsednik ustvaril v času svojega vladanja. Pri tem tudi ni opazila, da so se spremenili odnosi v Evropi, da se je s perestrojko Gorbačova oblikovalo novo razmerje med Vzhodom in Zahodom, v katerem Jugoslavija nima več tistega strateškega pomena, ki ga je imela v preteklosti. JLA je, skratka, postala zmaj - dinosaver, organizem pretekle ere, ki pa se noče sprijazniti s tem, da je njegov čas minil in še dalje životari, kakor da se ni nič zgodilo. Kot sv. Jurij je šel Janša hrabro v boj s tem zmajem in mu zadal nekaj hudo bolečih udarcev: spomnimo se samo na njegovo gonjo proti obrambnemu ministru generalu Mamuli in na spreten način, s katerim ga je uničil, ko je razkril žalostno zgodbo o njegovih vili v Opatiji. Spomnimo se na pisanje o jugoslovanskih generalih - potujočih trgovcih smrti in njihovih umazanih kupčijah z orožjem v Tretjem svetu. Ali pa na težka vprašanja, ki so jih Janša in njegovi prijatelji naslavljali pa vojsko v zvezi z nenavadnim in pogosto nepojasnjanim umiranjem slovenskih fantov med služenjem vojaškega roka.

Naslovna stran Janševe knjige

Skratka, Janša je postal za vojsko tako moteč element, da ga je sklenila spraviti s poti in s tem dati opozorilni znak vsej slovenski srenji, predvsem pa njeni intelektualni avantgardi, naj se ne igra z ognjem. Počilo je maja 1988, ko so Janšo skupaj s tremi oporečniki aretirali in postavili pred vojaško sodišče, češ da je skrival med svojimi papirji tajen vojaški dokument, ki ga ne bi smel imeti. Tu se začenja pripoved slovenskega sv. Jurija, ki bi se ji bolj prikladal drugačen naslov od preprostega »Premiki«. Recimo »Knjiga dolgih nožev«, da se naslonimo na odmeven članek, objavljen v Mladini spomladi leta 1988. Kajti gre za pričevanje, ki ne pove vse resnice, ker je pač subjektivno kot vsak memoarski zapis, vendar nam natrosi vrsto podatkov, ki pogosto osvetljujejo burno slovensko dogajanje zadnjih štirih let na nov, osebni, včasih celo brezobziren način. Kakor je bil Janša v preteklosti neizprosno do JLA, tako je v svojih »Premikih« neizprosno do protagonistov in soigralcev v slovenski osamosvojitveni drami, ker se očitno bolj boji hipokrizije kot zamere ali celo sovraštva s strani ljudi, s katerimi se srečuje vsak dan. Tako na primer obtožuje Milana Kučana, bivšega tajnika ZKS in današnjega predsednika Republike Slo-

venije, da je v bistvu dal svoj blagoslov za njegov arest in sodbo pred vojaškim sodiščem; Cirilu Zlobcu, članu predsedstva, očita filojugoslovanstvo in paničarstvo ter se celo sprašuje, kako bi ravnal v primeru zmage JLA; bivšega ministrskega predsednika Peterleta prikazuje kot neodločnega človeka, Drnovška, sedanjega ministrskega predsednika, pa kot ambicioznega in včasih preveč klepetavega stremuha. Janševo mnenje o Školjču, bivšem voditelju ZSMS in dananjem voditelju Liberalne stranke ter o njegovi družini je povsem odklonilno, saj jo obtožuje, da je stalno (ali skoraj) bojkotirala osamosvojitveni proces, in nič boljše ocene nima za prenovitelje s Sonjo Lokarjevo, Levom Kreftom in Petrom Bekešom na čelu. O manjših ribah, ki jih tudi ožigosa z imenom in priimkom, ne bom govoril.

Mimo teh cvetk, ki dajejo seveda Janševemu pripovedovanju posebno draž in tudi politično valenco za današnjo rabo, je v knjigi predvsem dragocen natančen popis dogodkov, skozi katere je šla Slovenija v svojem emancipacijskem procesu: od ustanovitve Odbora za varstvo človekovih pravic leta 1988 do oblikovanja prvih opozicijskih strank, Demosa in pluralističnih volitev aprila 1990; od plebiscita za osamosvojitve decembra istega leta pa priprav zanj spomladi naslednjega. Pri tem je najbolj zanimiva zgodba o nastanku Narodne zaščite, strogo konspirativne vojaške skupine, za katero kontraobveščevalna služba JLA ni nikoli izvedela, in ki je v bistvu postala udarno jedro nastajajoče države. Janša si ni utvarjal, da bo razkol z Jugoslavijo neboleč, saj je predobro poznal miselnost generalitete in njenih srbskih (pa tudi hrvaških) podreptnikov. Vedel je torej, da se je treba pripraviti in je skupaj z notranjim ministrom in somišljenikom Bavčarjem ustvaril strukturo, ki naj bi zmogla učinkovito zaščititi proces osamosvajanja. V tem je povsem uspel, zaradi svojih intelektualnih in organizacijskih sposobnosti, zaradi odločenosti Slovencev, da se rešijo iz jugoslovanske kletke, zaradi ugodnih mednarodnih razmer, pa tudi zato, ker so na jugu preveč verjeli svojim stereotipom o kranjskih Janezih, ki da so šleve in se ne znajo boriti. Če se ne motim, je Churchill dejal, da je vojska preveč resna stvar, da bi jo prepustili generalom. To resnico je desetdnevna vojska v Sloveniji, ki jo Janša opisuje v mnogih podrobnostih, še kako potrdila. Bolje je imeti za glavnega poveljnika navadnega kaplarja, samo da ima nekaj soli v glavi. In za sklep še en Churchillov stavek, ki se mi zdi kot napisan za slovenskega sv. Jurija in njegove sodelavce: »Nikoli v zgodovini niso tako številni toliko dolgovali tako maloštevilnim«. V našem primeru - svobodno Slovenijo.

Skupina Ave navdušila v Piranu

IVAN SILIČ

Na Piranskih glasbenih večerih je bil 10. julija drugi abonmajski koncert, na katerem smo poslušali Vokalno skupino »Ave« iz Ljubljane pod vodstvom Andraža Hauptmana.

Na sporedu je bilo šest Gallusovih, izbranih iz programa, ki ga je ansambl izvajal že na mednarodnem tekmovanju zborovskega petja »C.A. Seghizzi« v Gorici v začetku tega meseca (Si vox est canta, Quid sis, quid fueris, Heroes pug-nate viri, Haec est dies, Nympha, refer, Pater noster). Sledil je Sanctus K.M. Čiurlionisa, Pingst O. Lindberga, Psalm XLII U. Kreka, Suite de Lorca: Cancion de Jinete, Opolnoči V. Ukmarja, Z gozdom prihajam P. Merkuja, Toast pour le nouvel an G. Rossinija in ljudske prirejene: Dekle, to mi povej V. Mirka, Škrinja orehova U. Kreka, Luba vigred L. Lebiča in Komar z muho J. Ježa.

Ker smo o tej pevski skupini že pred kratkim poročali z omenjenega tekmovanja v Gorici in opredelili kakovost njenih pevskih odlik kakor tudi visoko poustvarjalno raven, ni tehtnejših pripomb, razen da Rossinijevo delo še nima pravega, dovolj prepričljivo lahkega poleta in ni sodelo v ta spored. Lahko pa dodam, da je skupina zvenela v akustičnem prostoru križnega hodnika bolj ubrano in zilito kakor v goriški gimnastični dvorani. Tu so interpretiranja odsevala večjo plastičnost, zlasti pri Gallusovih delih. Opozoril pa bi na nekoliko premalo uravnotežen celotni zvok pri najvišjih dinamičnih stopnjevanih, ko včasih izstopi iz celote basovska skupina. Sicer pa Ave sodi med naše najboljše vokalno dovršene pevske ansamble nazornih in oblikovalno odzivnih dognanj. Zato je bil tudi ta večer poln muzikalnega naboja in doživljajske lepote. Le škoda, da koncerta ni slišalo več ljudi, čeprav, je obisk za današnje razmere bil dovolj dober. Manjkali so seveda poslušalci iz turističnih sredin...

ocvirki

»Moralno vprašanje« obhaja stoletnico

Obletnice rade izzvenijo sila patetično in marsikdaj se sprašujemo o njihovem smislu. Kljub temu jih radi potegnemo na dan, še zlasti če se njihova vsebina tesno navezuje na aktualnost. Italijanski časopis La Repubblica je včeraj prinesel kratko vest o obrobni in navidez komaj omembe vredni okrogli obletnici, ki pa ima zaradi svoje tesne povezanosti z sila razburljivimi dogodki današnjih dni neko posebno mikavnost. Nihče je seveda ne bo slavnostno proslavljati, vredno pa jo je vsaj zabeležiti. Morda bo komu vendarle prišepnila spodbudno misel.

Slavljenec, ki mu letos prizigamo stoto svečko, je nič manj kot »moralno vprašanje«. Kakor vidimo v teh dneh, ko se kot na tekočem traku vrstijo škandali z javnimi zakupi in javnost skoraj bolešno brska po časopisnih stolpcih v iskanju znamenitih imen s političnega prizorišča, ki se kot ribe v mreži premetavajo v zankah Di Pietra in drugih sodnikov, je »moralno vprašanje« kljub svoji častitljivi starosti kar se da čilo in živahno. Vprašanje je seveda, če se bo znalo dvigniti iz močvirja omalovaževanj, v katerem mu je bilo vselej usojeno životari in v katero ga skuša sleherna oblast od vedno in vedno znova potlačiti.

Za roditelja »moralnega vprašanja« štejejo republikanskega parlamentarca Napoleoneja Colajannija, ki je pred sto leti razkril v parlamentu mračne povezave med strankami in posameznimi političnimi predstavniki ter tremi velikimi bankami na Jugu Italije, ki jim je država priznala privilegij, da z njo sodelujejo pri gospodarski obnovi Juga.

Nič novega pod italijanskim soncem! V sto letih se je zvrstilo še nebroj škandalov s podkupninami in drugimi sleparskimi posli. V sodne mreže so se zapletli veliki državniki kot Giolitti ter celo Crispi, da ne govorimo o povojnih ministrih. Ob stoletnici »moralnemu vprašanju« lahko zaželimo samo to, da bi se prej ali slej zakoreninilo v človekovo zavest in jo oplemenitilo.

D. K.

Pobuda Združenja Fogolar furlàn v Rimu

Predstavitev knjige Giuliane Morandini

Dejavnost rimskega »Fogolar Furlàn« se pred polletnimi počitnicami ni mogla zaključiti bolje, kot se je - s poklonom venetskemu slikarstvu 16. stoletja, gledanemu skozi prizmo današnje čustvene in eksistencialne problematike in občutljivosti. Združenje Furlanov po svetu je namreč konec prejšnjega meseca priredilo v Palači Ruggeri, v osrčju večnega mesta, ob prisotnosti kakih tristo čistokrvnih rojakov kulturno solidarnostno manifestacijo. Predstavilo je zadnje pomembno knjižno delo Videmčanke Giuliane Morandini »Sogno ad Herenberg«, ki je izšlo pri založbi Bonpiani. Ob prisotnosti pisateljice, sta o njeni knjigi spregovorila odbornik za kulturo rimske Občine posl. Paolo Battistuzzi, ki je Furlan po kulturnem oblikovanju, ter prof. Antonio Borsellino, docent na rimski univerzi La Sapienza in eden od najboljših poznavalcev italijanske literarne renesanse ter Pirandella in Leopardija.

Pisateljica Giuliana Morandini je izvedenka za ženske socialne in psihiatrične probleme. V svoji sorazmerno kratki literarni karieri je leta 1977 prejela nagrado Viareggio za esejistiko, naslednje leto pa nagrado Prato. Leta 1983 so ji spet dodelili Nagrado Viareggio, tokrat za književnost (Caffè Specchi), leta 1987 pa Campiello za knjigo »Angelo a Berlino«. Roman »Sogno ad Herenberg« je ambientiran v 16. stoletje in pripoveduje o popotovanju nekega stuttgartskega slikarja po treh Benečijah z željo, da bi razbral in razumel svetlobo venetskega slikarstva tistega časa ter jo prenesel v svojo dušo. To je magična svetloba, ki skozi realistične stvaritve Giorgiona in Bellinija, Tiziana in Paola Veroneseja oddaja večne duhovne vrednote.

Battistuzzi je podal v svojem posegu zgodovinsko - socialno interpretacijo romana. Drobci socialnih in intimističnih portretov, iz katerih je sestavljen, izpričujejo po njegovem občutljivost avtorice za obdobje protestantske reforme in kmečjih uporov, ko se je uveljavljala revolucionarna vizija družbe, ki je bila dotlej uklenjena v kalupe imobilnosti in nedotakljivosti. Borsellino pa je zlasti poudaril funkcijo ljudske komunikativnosti slikarstva 16. stoletja ter se zadržal pri ikonografskem simbolizmu do Giotta.

PIERO PAOLANTONI

Fotografska umetnost Tine Modotti

Letos poteka 50 let od smrti velike fotografske umetnice, filmske igralka in revolucionarke Tine Modotti. Zelo mlada se je pod pritiskom razmer in po zgledu mnogih rojakov odločila, da se iz rodne Furlanije poda preko Oceana za kruhom in srečo. S sabo je vzela izredne umetniške talente in jih v svetu s pridom uporabila. Pot jo je vodila skozi Hoolywood, kjer se je dokaj uspešno a kratkotrajno preizkusila v filmu, njena glavna ljubezen pa je bil fotoaparati, s katerim je znala ustvariti edinstvene posnetke. Njena življenjska pot se je pretrgala v Mehiki, kjer jo je veliko prezgodaj pričakala smrt, ki je še vedno zavita v tančico nepojasnjene skrivnosti.

Furlanski umetnici posvečajo vsepovsod, zlasti v naši deželi, veliko pozornost ob obletnici njene smrti. Zvrstilo se je veliko prireditvev. Posebej pa velja opozoriti na fotografsko razstavo »Tina Modotti: gli anni luminosi«, ki so jo odprli 11. julija v Vili Varda pri Brugneri in bo odprta do 12. septembra. Na sliki Modottin posnetek mehiškega dekleta.

Ivan Pregelj

TOLMINCI

X.

Ves izmučen se je zgrudil Martin na skrinjo. Bulječ togo predse je vzdihal in venomer izgovarjal dvoje imen za dvoje mrtvih bitij, ne bi li morda vsaj kot polnočni senci vstali za trenutek pogledom samotnega in obupajočega...

Na vzhodu se je danilo. Oster petelinji glas je udaril onstran od Loga. Čuti je bilo šumenje vetrov, ki so gnali visoke oblake in šumeli v bukovih mejah nad vasjo.

Martin se je zganil. Omahovaje je šel in počenil. Iskal je v smeti in pajčevino za skrinjo in pod njo. In je otipal in izvlekel. Bila je sekira, a pod mokrotno in debelo rjo vsa topa, ustrupana. Martin si je pritisnil umazano železo na vroče čelo in celó na ustnice. Bolno je zamrmral:

»Ti si zdaj moja ljubezen!«

Pri Sveti Luciji na Mostu je zazvonilo jutro. Martin je vzel otroško jopico pa svileni trak z uvelim rožmarinom in si oboje potlačil v nedrje. Sekiro je potisnil nazaj pod skrinjo in stopil v jutro.

Blizu je stal lesen kozolec. Od tam se je dvignil prav tisti čas nemarno zavaljen človek. Martin Munih je ostrmel. Spoznal je lovača, ki mu je bil v Gorici oskrbel cape, da je mogel bežati. Bil je Peter Duša in je zaklical veselo:

»Na Sela si znal, je-li. Pa zdaj ne veš kam?«

»Ne vem!« je dejal Martin.

»Ti pa jaz povedem.« In Peter je segel možu v roko in povedal po svoje:

»Desetnik sem, ti pa mi reci Peter. Pojdiva!«

Ozrl se je nagajivo po Martinu:

»Če hočeš iti, seveda! Če nisi kakor Kristus vsega galjotom odpustil.«

»Nisem!« je odvrnil trpko Martin.

Duša mu je kazal pot na Most čez Kozmerice.

Čebele in troti

Martin Munih in Peter Duša sta šla mimo Mirišča pod Bricami na Stopec, prav ko je vzhajalo sonce. Peter Duša se je bil po svoje posmehljivo predstavil Martinu in mu na široko razložil razmere na Tolminskem. Pripovedoval pa je tako, da je Martin živo čutil, da Peter ve še marsikaj več, a da se premeteno taji, da le namiguje, ne da bi odkril do kraja. Tedaj je vzkliknil Munih:

»Saj sem si takoj mislil, da me povedeš na Stopec k Tinčetu. Pa me res.«

»Kam neki drugam?« se je nasmehnil Peter. »Ali bi brez mene vedel sam drugod?«

»Le kako, da ti veš?« je vprašal Martin.

»Jaz vem vse,« je odgovoril zavestno in porogljivo Peter.

»Ali te nič ne pojajo galjoti, ko tako brez dela pohajkuješ po Tolminskem?« je vprašal Martin.

»Mar nisem desetnik?« je vzkliknil Peter.

»Če si,« je odvrnil Martin, »zakaj pa praviš, kot si pravkar, da

si edini sin nesrečne matere in galjotskega očeta?«

Duši se je zresnilo lice in je dejal:

»Desetnik sem, verjemi! Mati, ki ima devet otrok pa še desetega, ga bo redila. Kadar pa je med desetimi ženami ena, ki moža nima, otroka pa, tisti, glej, je desetnik.«

»Tega še nisem slišal,« je odvrnil Martin. Nato pa je pripomnil: »Moder si in ročen. Pa bi bil za kako delo prijel. Od česa živiš?«

»Vprašaj lilijo na polju, kdo jo oblači,« se je zasmejal Duša. »Slabše se mi ne godi kakor drugim po Tolminskem, ki desetnijo in tlačanijo.«

Pokazal je z roko v lepo jutro. »Lej, mlečna koruza, če jo opališ, je prav dobra jed. Pa so še robidnice in murvice, češnje divjake, rak iz potoka, postrv iz vode in v zgodnji pomladi zasljen polž. Če bi sila bila. Pa ni. Ljudje radi vbogajme dajo, da jim le prav po želji poveš. Še tisti, ki veliko imajo, če jih preveriš, da odroke poznaš.«

»Ali pa jih poznaš?«

»Modrasa ti urečem z eno prošnjo iz očenaša,« je povedal Peter živahno. »Obstal je in pokazal na bližnji grm.«

»Tam poglej! Kaj vidiš?«

»Gnezdo,« je dejal martin.

»Poglejva,« je prijel Duša Martina za roko in ga povlekel h grmu.

»Jezus, Marija,« je odskočil Martin. V praznem ptičjem gnezdu je ležala v svitek povita golazen. Duša se je zasmejal, strel vej, da se je kača prebudila in izvila v veje. Tedaj je Duša spregovoril nekaj nerazumljivih besed. Martin je zaklical v drugo od začudenja. V tre-

nutku je imel Duša kačo za vrat med prsti in se smejal.

»Pa poskusi, če misliš, da moreš,« se je razkazoval Martinu.

»Ubij golazen!« je vzkliknil Martin.

»Čemu? Naj se veseli življenja,« je menil Peter. Pognal je žival v goščavo. Potem je rekel:

»Modras, si videl? Vsakega drugega bi bil usekal. Mene ni. Žival pozna, da ji ne storim zalega. Igrala bi se z menoj kakor mlad maček, če bi utegnil. Ali ne verjameš, da je človek bolj nevaren kot taka strupenina?«

Martin je molče prikimal. Obšlo ga je z grozo pomešano spoštovanje do lovača, ki mu je šel ob strani in se razposajeno razvnel v nekako pesem, ki je pela bridko in skrivnostno. Kar je utihnil in obstal. Moža sta bila prišla vrh Podolnice, od koder se jima je pokazala bela hiša na Stopcu.

»Lej,« je vzkliknil Duša, »tako domuje naš Tinče, kako grajski ali grofovski. Saj je menda res gosposkega rodu. Golak brez dlake. Ali ni podoben mlademu grofu Petaču?«

»Petaču,« je potrdil Martin; »zato se ga že od nekdaj drži to ime. Bog ve, ali se je kaj izpremenil zadnjih sedem let?«

Ni čakal, da bi mu Duša odgovoril. Pokazal je na bližnji grm in dejal:

»Lej, tu sem bil takrat počenil. Pa sem vstal in je na Mostu večer zazvonilo. Pa sem molil, pa so me obstopili biriči in pretepili.«

»Saj sem dejal,« je rekel Duša. »Modras te ne bo pičil, ne ko se čediš ne ko moliš. Človeški galjot te prav tedaj najrajši.«

Moža sta prišla na Stopec in vstopila. Tinče je sedel za ognjiščem in nekaj dopovedoval

svoji ženi. Glas mu je bil kakor lice nerazvit, ženski.

»Čebele,« je pozdravil Duša.

»Troti,« je odgovoril kar nava-jeno Valentin Munih in se nagnil mimo dimečega se ognja, da bi videl, kdo je vstopil. Žena Tinčetova pa je tedaj zavpila in se sesedla ob ognjišču. Tako se je ustarašila, ko je zdajci zagledala Martina, ki ni šest let čula o njem drugega, kakor da je dobil šestnajst smrtnih ran.

Tinče je vzkliknil veselo:

»Jej, Martin, kako prav si mi prišel!«

Skočil je z ognjišča in zavpil na ženo, naj ne nori pri belem dnevu vpricho živih ljudi. Prijel je Martina za roko in ga povlekel iz kuhinje na desno v pivsko sobo. Peter je odšel za njima, žena pa se je odvrnila zdihovaje pred hišo, da si opomore od strahu.

V sobi je sedel v kotu za mizo samotni pivec. Bil je pijan in je motno buljil predse. Roko s stisnjeno pestjo je stegnil po mizi; govoril je sam s seboj:

»Sem ga že nabrusil, hudič! Boš videl, galjot, kdo je Lužnik, kadar bo z nožem prišel.«

»Spet pije zaradi hčere, pa mu ni doma obstanka,« je opomnil Tinče in pokazal na moža. Potem je stopil po vino in postavil pijačo na mizo. Duša je molče zlezal za peč in legel. Valentin pa je potisnil Martina za mizo in mirno poslušal, ko mu je Selan pripovedoval, kako se mu je godilo zadnjih sedem let in kako se je rešil iz ječe. Pokazal je tudi bridke brazgotine po životu.

»Kaj pa v noge? Si še dober?« je vprašal krčmar.

»Sem, hvala Bogu. V petih urah sem prišel od Gorice do Podsela,« je povedal Martin. »Čemu vprašaš?«

»O kar tako,« je dejal Tinče. »Zdaj pij! Tudi jesti doboš. Le ne misli, da vbogajme. Odslužil boš. Zato sem vprašal, kako si v nogah. Vse izveš, drevi. Prej mora naša leči. Čez dan vleče na uho. Ko pa zaspi, spi kakor tna-lo.«

Tedaj se je oglašil Duša za pečjo:

»Glej, Martin, da sem vedel pa te prav privedel. Pa še ne verjameš, da sem res desetnik.«

»Čebele!« je rekel Martin in dvignil posodo z vinom. Obraz se je hotel razgibati v nasmeh, pa mu obrastki niso dali.

»Troti,« je odgovoril Tinče in se spogledal s Petrom. Lužnik je dvignil glavo, poslušnil in udaril nato s pestjo ob mizo: »Hudič!«

Krčma na Stopcu je bila zelo prometna kraj. Dan za dnem so imeli ljudje posla v Tolminu pa je šla pot iz Bače na Modrej mimo. Pol baške in vsa idrijska dolina je hodila tu, ljudje od Cerkljanskega, iz Tribuše in s hribov od Pečin, Ponikev in Novakov. Tu so se radi odpočivali, zato ker je bilo selišče precej pomejniško. Seveda so hodili tudi biriči pogosto mimo. A domačin, ki se jim je hotel ogniti, se jim je lahko umaknil čez laz za hišo in potem po stezah nad potjo. Kakor z dlani je bilo namreč moči s Stopca videti vsakogar, ki se je bližal, najsi je prišel od Bače, niz Most čez Podolnice ali pa od Tolmina čez modrejsko polje. Zgodilo se je pa tudi, da se je priplazil človek iz Grape kar čez Senico. Če se je moral skrivati, bodisi da je tiho-tapil ali pa skušal kot preganjenec skrivaj priti čez mejo na Benečane, ker na Tolminskem ni bil več varen...

Bilo se je zvečerilo in Tinče Munih je že nekaj kratov otrnil tresko. Duša je smrčal za pečjo.

»Kar po tedne ne spi, pa počiva pošteno, kadar leže,« je dejal krčmar Martinu. Ta se je čudil, kako je Tinče tako domač s Petrom.

»Čebele,« je zmignil Tinče z rameni. Šel je iz sobe, a se kmalu vrnil.

»Spet je šla,« je povedal. »Zdaj se bova pa zmenila.« Martin je trudno prikimal.

»To veš,« je začel Tinče, »kako smo se mislili pred osmimi leti vzdigniti nad Tolmin.«

»Kaj ne bom vedel,« je odvrnil Martin, »mar me ne trga po obraslih ranah, ki so mi jih zadali?«

Ali tudi pomniš, zakaj smo se mislili?«

»Bog pomagaj! Ker so bili v Tolminu vso staro desetino in tlako ovrgli, pa novo zapisali pa krivično.«

»Pa zaradi soli, ki so jo obdali, in vina pa solda od ognja,« je dodal krčmar.

»In rubili so za vsak groš, ki ga nisi plačal,« je dopolnil Martin.

»Pa smo komisarje dobili, ki so nas strahovali.«

»Ne čenčaj vendar, kar oba veva,« je vzkliknil Martin nestrpno.

»Veva,« je potrdil Tinče. »Kaj pa, kar je bilo poslej?«

»To vem, kar mi je Peter pravil,« je odvrnil Martin.

»Kako so Šimna Goljo lovili pa da jim je ušel?«

»Ne, tega nisem vedel,« je povedal Martin.

(se nadaljuje)

Ilustriral Klavdij Palčič

Na touru odločilni triptih gorskih etap Zdaj po Alpah

DOLE — Na kolesarski dirki po Franciji, ki velja za pravcato evropsko etapno prvenstvo, saj bo letošnja izvedba obšla kar osem držav, je bil včeraj prost dan.

Ta konec tedna bo vsekakor odločilen. Od danes do nedelje se bodo namreč udeleženci toura spoprijeli z Alpami. Poznavalci pričakujejo, da bodo te gorske etape usodne za vodilnega na skupnem vrstnem redu domačina Pascala Linoja. Toda največ zanimanja vlada za boj med favoritom dirke Miguelom Indurainom, ki je včeraj dopolnil 28 let, in njegovimi neposrednimi tekmeci. Bo komu od teh vendarle uspelo presenetiti španskega asa? Skepsa je precejšnja, kajti dosedANJI potek dirke je pokazal, da je Indurain skoraj nepremagljiv. Doslej ga je najbolj resno napadal Chiappucci, ki pa sam dvomi v možnost, da bi mu uspelo pridobiti takšno prednost, po kateri bi lahko mirno pričakal vnovično 60 km etapo na kronometer tri dni pred koncem toura. Bugno se doslej ni kdove kako izkazal, Leonard popuša, Roche ni dovolj odporen, ostali pa na skupnem vrstnem redu že preveč zaostajajo.

Današnja etapa meri kar 267, 5 km, cilj je postavljen navkreber, a zadnji vzpon ni strm, pač pa se kolesarji bojijo gore Salève (1345 m). Najtežje bo jutri. Kolesarje čaka

254,5 km nenehnih vzponov in spustov. Cilj v italijanskem Sestrieru je prav tako v strmini, iz Val d'Isera (1840 m) pa pelje strma, 17 km dolga pot do 2770 m visokega vrha Col De Iseran. V nedeljo bo še sklepna alpska etapa od Sestriera do mitičnega vrha Alpe d'Huez (186,5 km) s tremi vmesnimi strminami in sklepnim vzponom do cilja z 21 povratnimi ovinki.

Če bo Indurain Alpe prestal v vodstvu oziroma z manj kot tremi minutami zaostanka, se mu bo končni uspeh težko izmuznil.

Bo posegla FIFA?

BUENOS AIRES — Argentinska nogometna zveza je zahtevala, naj v spor med Maradono in Napolijem poseže FIFA.

Kot znano veže Maradono pogodba z Napolijem do prihodnjega junija, a nogometaš se po izteku diskvalifikacije noče vrniti v Italijo, želel pa bi igrati v domovini.

Pet golov azzuurov

MARINO — Na pripravljalni trening tekmi za nastop v Barceloni je italijanska olimpijska reprezentanca s 5:0 (3:) premagala vrsto Katara.

Napadalec Parme Melli je dosegel kar tri zadetke, ostala sta prispevala Corini (11-m) in Albertini.

barcelona '92 -8

Režiser v stiski

Po sporu organizatorjev z britanskim režiserjem Hughom Hudsonom bo uradni film o barcelonskih igrah posnel domači umetnik Carlos Saura. Kaže pa, da ne bo imel lahkega dela, če vemo, da se je Hudson s tem načrtom ukvarjal že dobri dve leti, Saura pa takorekoč začelja znova. Scenarij, prvič odkar igre snemajo, predvideva tudi nekaj dramatiziranih prizorov.

Samaranchev apartma

Predsednik Mednarodnega olimpijskega odbora Juan Antonio Samaranch bo za časa iger prebival v luksuznem predsedniškem apartmaju v hotelu princeze Sofije. Apartma s površino 250 kvadratnih metrov šteje dve sobi, jedilnico, tri kopalnice, športno dvorano s savno in sprejemni salon. Samaranch bo imel na voljo devet televizijskih zaslonov in poseben računalnik s terminalom, iz katerega bo lahko črpal vse podatke o igrah in rezultate tekmovalcev.

Ambulanta že deluje

Zdravniškim ambulantam v Barceloni in na drugih prizoriščih iger dela že manjka. Doslej se je po zdravniško pomoč zateklo 26 gledalcev, trije atleti in kar 41 uslužbenec. Od odprtja press-centra so

nego nudili tudi že petim novinarjem.

Deskarji in morje

Deskarji so pritožujejo zaradi umazanega morja. Potožili so, da so prisiljeni trenirati v družbi mrtvih miši, kondomov in drugih plavajočih neprijetnosti. Organizatorji trdijo, da je umazanija posledica močnih padavin, ki so območje prizadele v zadnjih tednih.

Olimpijski radio

V Barceloni od včeraj deluje tudi že olimpijska radijska postaja. Odhajala bo 24 ur na 24 v španščini, katalonščini, francoščini in angleščini. Od 23. do 24. ure bodo oddaje v grščini, nemščini, italijanščini in portugalsščini. Vsakih 15' bodo poročali o rezultatih, postregli pa bodo tudi z informacijami s področja svetovne aktualnosti, kulture, praktičnih navodil in nujnih sporočil.

Na pot tudi Slovenci

V Barcelono danes iz Slovenije odpotuje na prizorišče iger prva skupina slovenskih olimpijcev in sicer veslači, plavalci ter strelec Rajmund Debevč, ki je ob kajakaših in veslačih prvi slovenski adut za prvo slovensko kolajno osvojeno za samostojno državo Slovenijo. Olimpijce je včeraj popoldne v vladni palači sprejel predsednik Republike Slovenije Milan Kučan.

Za pokalno tekmo z Benfica bo stadion lahko sprejel 9 tisoč gledalcev V izolskem taboru je zavrelo

IZOLA — Izjemen odmev je ne le v Izoli in na Obali, pač pa po vsej Primorski doživela vest iz Ženeve, kjer je žreb v 1. kolu tekmovalca za pokal UEFA Belvedur Izoli navrgla slovito Benfico, ki je ni potrebno predstavljati. V izolskem nogometnem taboru je zavrelo; stadion, klubske pisarne in prostori so preprosto eno samo mravljišče. Nogometna Izola si boljše promocije v Evropi ni mogla želeži in razumljivo, da so priprave na ta veliki nogometni trenutek zahtevne, pa tudi odgovorne obremen. Trener Ivan Marjoni, ki je z ekipo na skupnih pripravah v Tolminu, meni, da so si morda na tihem najprej želeli tekmeča za uvrstitev v drugo kolo, toda sedaj je izredno zadovoljen, saj je Benfica tekmeč, ki bo razgibal izolsko nogometno življenje. »Pripravljamo ekipo, ki bo ostala dalj časa skupaj. Benfica nam bo izjemen motiv, ki nam ponuja veliko organizacijsko in igralno izkušnjo. Sedaj je najpomembnejše, da smo

z našim dosedanjim delom uspeli, da bomo Izoli predstavili vrhunsko nogometno tekmo.«

Predsednika kluba Vinka Gregoriča, sicer legendo nogometa v Izoli, je sedaj res težko dobiti, še težje pa z njim najti čas za pogovor, čeprav je Vinko bil in ostaja zanimiv sogovornik, ko gre za nogomet. Dela ima čez glavo in še sreča, da ima zagnane sodelavce. Njegova ocena žreba je takale: »Zelo smo vsi zadovoljni, pa ponosni obenem, da bomo lahko ljubiteljem nogometa na Obali, pa tudi v zamejstvu ponudili nogometni spektakel. Za nas bo to velika stvar. Za prvi nastop v mednarodnem pokalu nismo imeli prevelikih ambicij, rekel pa bi, da nam Benfica zadovoljuje vse ostale interese. To bo bogata izkušnja, da se čim več naučimo, da bi se lahko v bodočnosti čim uspešneje vključevali v mednarodni prostor in tudi na tekmovalnem področju pričeli posegati za ugodnimi rezultati. Moram poudariti, da bo gostovanje

Benfice v Izoli tudi za vso Slovenijo odmevna prireditve. Benfica je seveda veliki favoriti, toda ne predajemo se vnaprej - žoga je okrogla, presečenja pa so v pokalu kar pogosta.«

Že sedaj je slutiti izjemno zanimanje za tekmo?

»Prvi telefoni so že zazvonili in povpraševanje za vstopnicami je steklo. Če bi naš stadion imel dovolj kapacitet, sem prepričan, da bi se na njem zbralo okrog 20.000 ljubiteljev nogometa. Tako pa bomo s preureditvenimi deli uspeli dvigniti kapacitete stadiona na okrog 9.000 mest.«

Izola je torej le teden dni po jadralskem svetovnem prvenstvu ponovno v znamenju športa - nogometa. »To bo izjemna nogometna prireditve, ki bo v zgodovini nogometa na Obali izpisana z zlatimi črkami, obenem pa bo zgodovinski trenutek s pomembnim mejnikom razvoja nogometa v svobodni Sloveniji.« je Vinko Gregorič sklenil vtise o prvih odmevih o gostovanju zveneče Benfice v Izoli. (Kreft)

konjske dirke - konjske dirke

1. dirka (Turin): ta galop ponuja možnost baze s kobilo Kracovia (X). Razplet sicer ni že vnaprej znan, kajti utege presenetiti malo obteženi Contry's Flover (2). Zdi se, da Imco Lisi (1) tekmuje tokrat v nižji kategoriji.

2. dirka (Cesena): Glinis (2), drugouvrščeni na zadnji dirki tris, se postavljajo kot favoriti, a dirka bo izenačena in ni mogoče prezreti Gravina (1). Pozor na regularnega Ivair, ki štarta iz ugodnega položaja.

3. dirka (Montecatini): deklasirana Malizia Or (2) sodi po nadarjenosti v višji tekmovalni rang. Luk Day (1) je v dobri formi. Od skupine X lahko preseneti Graceful sud.

4. dirka (Taranto): nedavni zmagovalc podobne sheme Ecomme (2) je tudi tokrat favorit. V skupini X tekmuje tudi kobila Magica Vet, ki ji podobne dirke ustrezajo. To velja tudi za konja skupine 1 Limur Pora.

5. dirka (Montegiorgio): kobilo Mallo-ry Gar (1) bo težko premagati, če bo takoj povedla. Od skupine X naj omenimo regularnega Leosteneja. Pozornost na konja Liverpool (1).

6. dirka (Treviso): Linotype (1) v svojem zadnjem nastopu ni imel sreče, zato se bo tokrat skušal uveljaviti. Na tej progi se dobro znajde tudi regularni Lovably (X). Flying Fc bi lahko vsem pomešal štrne.

DIRKA TRIS

V Montegiorgiu bo nastopilo 18 konj. Naši favoriti: št.16 Gepinico; št.18 Morandi Om; št.1 Fiordo Ac. Za sisteme: št.15 Isoverde; št. 7 Momo d'Alma; št.3 Flauvertop.

totip

1. — prvi	X 2
drugi	1
2. — prvi	2
drugi	X 1
3. — prvi	2
drugi	X 1
4. — prvi	2 1
drugi	X
5. — prvi	1 X
drugi	2
6. — prvi	1
drugi	X 2

obvestila - obvestila

ŠD PRIMOREC vabi v okviru športnega praznika v Trebčah na nastop skupine ritmične gimnastike SZ Bor, ki bo jutri, 18. t.m. ob 21. uri.

SZ SLOGA obvešča, da od 30. julija do 2. avgusta organizirajo turnir v beach volleyu (odbojka na plaži) na nogometnem igrišču v Trebčah.

Informacije in vpisovanje ekip še danes v čistilnici »Roiano«, Ul. Barbariga 5 (tel. 414142), vsak dan od 8.30 do 18. ure.

Vsak večer bo zabava s plesom in specialitete na žaru.

ZŠŠDI obvešča, da bo do 25. t. m. urad v Trstu zaprt.

NAMIZNOTENIŠKA KOMISIJA ZŠŠDI

bo priredila od 7. do 11. septembra v Zgoniku začetniški tečaj namiznega tenisa za otroke tržaških osnovnih in nižjih srednjih šol. Prijave sprejema urad ZŠŠDI še danes ob 8. do 16. ure (tel. 635627) ali vsak ponedeljek v Športnokulturnem centru v Zgoniku od 18. do 20.00 (tel. 229477).

NAMIZNOTENIŠKI ODSEK SZ BOR

sporoča, da bodo v Borovem športnem centru od 17. do 21. avgusta predprvenstvene priprave za novo sezono.

Vabljeni stari in novi igralci. Prijave v uradnih urah na društvenem sedežu.

iz planinskega sveta - iz planinskega sveta

Uspel izlet na Königstuhl

Vreme ni obetalo nič dobrega. V soboto, 11. julija, je deževalo kot iz škafe in marsikdo, ki se je vpisal za izlet SPDT na Königstuhl, se je zaskrbljeno oziral v nebo in resno premišljeval, ali bi šel na izlet, ali ne. Deževalo je tudi ponoči med soboto in nedeljo, kljub temu se je v nedeljo, 12. julija, zgodaj zjutraj, pred sodno palačo v Trstu zbralo precejšnje število izletnikov, ki so seveda s seboj prinesli tudi dežnike. Nič se ne ve! V Sesljanu so vstopili še ostali, zbralo se nas je 41 in avtobus je odpeljal proti Koroški. Obiti niso bili najboljši. Ves čas je nekaj rosiło, nebo pa je bilo prekrito z oblaki.

Pa je vendarle zdržalo. Še blizu Humina je nekaj močilo, potem pa je zapihljal lahen vetr in izletniki so prispeli do Trbiža kar suhi. Opravili so mejne formalnosti in vožnja se je nadaljevala mimo Beljaka in Badkleinkirchheima do križišča s panoramsko cesto, ki pelje čez področje narodnega parka Nockberge. Tu pa nepričakovano zastoj. Zaradi amaterske kolesarske dirke, ki je potekala po panoramski cesti, bi bili morali izletniki čakati do 11. ure. Vsi prvotni načrti so splavali po vodi, zato so se izletniki odpeljali najprej po izredno strmi cesti do turističnega kraja Turracher Höhe ob istoimenskem jezeru, kjer so se malo sprehodili in si privoščili topel čaj, saj je bila temperatura za ta čas izredno nizka: 7 stopinj. Vračali so se, ko je bilo dirke konec in končno zapeljali po lepi panoramski cesti svojemu cilju nasproti. Najprej so se ustavili na sedlu Schiestl pod goro Klomnock, ki so jo obiskali lani, in tam vsi šli do utice, kjer stoji zvon želja. Kar vsi so radi pozvonili in si zaželeli, da ne bi deževalo. Potem dalje do kraja Karlbach, kjer so si na hitro ogledali 300 let staro kmečko kopališče, kjer se kopajo v kadeh, izdolbenih iz velikih mecesnovih hlovdov. Od tam bi se morali po prvotnem načrtu vzpeti na Klomnock. Ker pa je primanjkovalo časa, so se z avtobusom popeljali še za nekaj kilometrov dalje in prispeli na Eisentalhöhe, 2047 metrov visoko, kjer doseže panoramska cesta najvišjo točko. Tam so se izletniki naglo pripravili in že zakorakali po dokaj položni stezi, ki prečka zelena pobočja samega Eisentalhöhe in vodi dalje do vrha Königstuhla, na katerega je krajši strmi vzpon. Nekaj več kot ena ura hoje in 39 izletnikov se je lahko odpočilo na vrhu gore, ki stoji na tromeji med Koroško, Salzburško in Štajersko deželo. Pol ure uživanja gorskih lepot, ki so nas obdajale, potem pa sestop pod temnimi oblaki, ki so grozili, da bodo spet spustili svoj mokri tovor.

Na pol poti sestopa so izletniki obrnili na desno in se spustili do lepe planine Zechner, kjer stoji stara kmečka gorska hiša, v kateri je urejen lep kmečki muzej, ki so si ga udeleženci izleta radovedno ogledali. Zraven pa je restavracija, kjer so si potešili žejo in glad.

In ob uri odhoda je celo posijalo sonce in osvetlilo z rododendri poraščena pobočja in vso prelepo gorsko naravo, da so se srca odprla in je bilo veselje na višku po uspeli osvojitvi 2336 metrov visokega Königstuhla.

Zadovoljni izletniki so se potem vračali mimo Innerkremsa in Gmünda na avtocesto, po kateri so se z enim samim postankom v Podkloštru na meji, vrnili izletni domov v Trst, predvsem srečni, ker se je izlet, kljub neugodnim vremenskim prilikam, uspešno zaključil.

Na Triglav dežju navkljub

V nedeljo 5. t.m. ob 5. uri so se člani SPDG-rekreacija zbrali na Travniku, da opravijo dogovorjeni vzpon na Triglav. Škoda, da je slabo vreme pokvarilo vzdušje, kajti močno je deževalo že celo noč. Od odhoda je razpoloženje res klavirno, če se o načrtih poti pogovarjaš pod dežnikom. Skratka na začetku nič obetavno. A kljub temu se je zbralo 18 članov, te enega je slabo vreme zaustavilo. Vsi pa so bili psihično pripravljeni za odhod, kajti večina še ni bila na Triglavu. Po krajšem dogovarjanju je vodja skupine prof. Aldo Rupel predlagal nekaj variant izleta, če bi pohod na Triglav odpadel zaradi dežja, kajti prvotni načrt je bil iz stare Fužine skozi dolino Voje do Vodnikove koč, nato še isti dan do doma Planika, in če bi čas dopuščal, in seveda tudi moči, do Triglava. Drugi dan pa povratek preko Hribaric po dolini Sedmerih jezer čez Komarčo v Bohinj. Tako je slabo vreme vplivalo na spremembo programa. Planinci so se porazdelili po avtomobilih in pot jih je vodila čez Petrovo brdo v Bohinj, kjer je še vedno deževalo. Zato so se odpravili do hotela Zlatorog. Ves čas so opazovali skozi okno, če se bo vreme kaj izboljšalo. Sklenili so, da najprej obiščejo Slap Savica, ker nekateri še niso videli te naravne lepote. Med tem časom se je vreme izboljšalo le toliko, da je občasno posijalo sonce. To je dalo kanec upanja in brž so se planinci odpravili proti Stari Fužini kjer so pustili avtomobile in jo mahkali proti domu na Uskovični. Po kratkem postanku so nadaljevali pot proti Vodnikovi koči.

A kaj, ko je na žalost zopet začelo deževati in občasno se je spustila tudi gosta megla. Po treh urah so vsi premočeni dospeli do Vodnikove koč. Oskrbnik je brž zakuril lončeno peč, da so si vsi lahko posušili premočene obleke.

Kljub slabi vremenski napovedi so se zjutraj prebudili v jasnem jutru. Hitro so si spravili obleko, ki se je čez noč posušila in krenili proti domu Planika: ko so do tja prispeli, je že bilo opaziti meglo, ki se je dvigala iz doline. V dobri uri in četrti so se povzpeli na vrh Triglava, ki ga je prejšnjo noč pobelil sneg, a kaj ko ni bilo čudovitega razgleda, ki ga nudi ta gora ob lepem vremenu. Po hitrem spustu do doma Planika so se planinci spet odpravili mimo Vodnikove koč proti dolini čez Voje v Bohinj.

Na srečo je vreme nekoliko zdržalo, da ni več deževalo, da so lahko izpeljali izlet, četudi ne v celoti, kot je bil načrtovan. Hoje je bilo kar dovolj, za nekatere tudi preveč, kajti k utrujenosti je veliko pripomogla tudi negotovost, ki jo planinec čuti, ko vreme ni zanesljivo. A kljub temu so se domov vrnili srečni, da so "osvojili" Triglav.

Pri 35 letih

Gabriella Dorio sklenila bogato atletsko kariero

RIM — V pismu, naslovljenem predsedniku mednarodne zveze IAAF Primu Nebiolu, se je italijanska veteranica atletskih stez Gabriella Dorio poslovila od aktivnega športnega udejstvovanja. Doriova, ki ima zdaj 35 let in je mati štiriletnega otroka, je v italijanski atletiki nadomestila slovito Paolo Pigni. Državni dres je oblekla 65-krat, osvojila je 23 državnih naslovov, njen največji uspeh pa je zlata olimpijska kolajna iz Los Angelese (1984) v teku na 1.500 m.

Galis prestopil k Panathinaikosu

ATENE — Čeprav ima najboljši grški košarkar vseh časov Nikos Galis že 35 let, je atenski Panathinaikos zanj odšel solunskemu Arisu odškodnino v vrednosti skoraj pet milijard lir. Galis je za Aris igral kar 13 let.

V Zgoniku nastopili splitski pingpongaši

Deželna namiznoteniška zveza je pripravila v zgoniški telovadnici mednarodno prijateljsko tekmo, na kateri sta se pomerili reprezentanci FJK in Hrvaške v ženski in moški konkurenci. Gostje iz NTK Split so prišli s šestimi igralkami, oziroma igralci mladinci. Z žensko vrsto NTK Split nastopa v drugi ligi, z mlado moško vrsto, povprečna starost 17 let, pa so letos prestopili v najvišjo hrvaško ligo. Postava Splita je morala z izidom 8:1 priznati premoč deželne reprezentance v sestavi Biserka Simoneta, Monika Radovič in Anna Bersan (vse tri Kras).

Pri moških je krajši konec potegnila reprezentanca FJK v postavi Kristjan Mersi, Marjan Milič (oba Kras) in Moreno Baricevich (Chiadino). NTK Split jo je porazil s 6:3. Vse tri točke je za FJK osvojil Kristjan Mersi. (J.J.)

Tanja Romano druga na DP

Iz Bitonta pri Bariju smo prejeli razveseljujo vest, da je mlada Poletova kotalkarica Tanja Romano na državnem prvenstvu v kategoriji začetnic osvojila naslov državne viceprvakinja. Po obveznih likih je bila na 7. mestu, srebrno kolajno pa si je priborila zlasti z odličnim nastopom v prostem programu.

Naročnina: za Italijo mesečna 23.000 Lir - Letna naročnina za 1992 znaša 276.000 lir. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska, Trst 13512348; za Slovenijo: mesečna 450 SLT (dnevna 22 SLT). Letna prednaročnina 5.000 SLT za tiste, ki jo poravnajo do 29. 2. 1992. Ziro računa 50101 - 601 - 85845, ADIT Sežana - Partizanska 75 a, telefon 067/73360; Fax 067/72441.

Oglast: 1 trgovski modul (šir. 1 stolpec viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni 120.000 lir; ob praznikih povišek 20%; mali oglasi 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Iva 19%. Naročila sprejemajo: iz dežele Furlanije-Juljske krajine agencija PUBLIEST Srl (vsak dan od 8.30 do 12.30), Trst, ul. Montecchi 6 - Tel. 7796-611 - Fax 768697; iz drugih dežel v Italiji podružnice SPL; iz Slovenije in Hrvaške STUDIO VISTA d.o.o., Ljubljana, tel.-fax 216155 vsak dan od 9. do 13. ure razen sobote.

primorski

dnevnik

petek, 17. julija 1992

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958

CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190 - FAX 0432/730462

Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Član italijanske
zveze časopišnih
založnikov FIEG

Tudi za ustavno sodišče lahko pripadniki manjšine volijo le enkrat

Protest italijanske manjšine

zaradi volitev na Hrvaškem

ZAGREB — Pripadniki italijanske manjšine na Hrvaškem bodo lahko volili samo enkrat in sicer v posebnih volilnih enotah, določenih za manjšino, ne pa tudi v volilni enoti na območju njihovega bivališča.

Tako se glasi obvezno navodilo volilne komisije Republike Hrvaške, takšno stališče pa je te dni podprlo tudi hrvaško Ustavno sodišče, kamor se je zaradi tega pritožila Unija Italijanov iz Reke.

Italijanska unija je v svoji pritožbi zapisala, da je navodilo v nasprotju s hrvaško ustavo in ustavnim zakonom o pravicah manjšin in z zakonom o volitvah, ker »občanom italijanske narodnosti onemogoča, da bi ob tem, ko bodo v posebni volilni enoti glasovali za poslanca svoje narodnosti, glasovali tudi za poslanca v volilni enoti, kjer stanujejo«. Ustavno sodišče Hrvaške meni, da imajo vsi državljani Hrvaške enako volilno pravico in da potemtakem ne bi bilo prav, če bi italijanski manjšini dovolili, da poleg svojega manjšinskega predstavnika v Saboru Hrvaške, skupaj z drugimi volilci voli še enega predstavnika v Saboru.

Predstavniki SDP (nekdanjih hrvaških komunistov) so na predvolilnih zborih v Istri takšno odločitev republiške volilne komisije in Ustavnega sodišča Hrvaške ocenili za "ozkosrčne". Manjšina je merilo demokracije v vsaki državi, poudarjajo funkcionarji SDP, da pa bi bila manjšina enakop-

ravna večini, ji je treba dati več pravic. Zato SDP podpira stališče Italijanov na Hrvaškem in drugih manjšin, da bi morali imeti možnost, da volijo skupaj z ostalimi državljani skupnega zastopnika v Saboru in posebnega manjšinskega predstavnika.

Predsednik nedavno ustanovljene Socialdemokratske unije Hrvaške dr. Branko Horvat pa je opozoril na prav tako neprijeten pojav v zvezi z letošnjimi volitvami na Hrvaškem - na strogo zaprte nacionalne kandidacijske liste. Dr. Horvat je dejal, da je večina kandidatnih list za Sabor "nacionalno čistih". Izjemo predstavljajo le nekatere leve stranke in še posebej njegova SDU, na listi katere je tudi veliko Srbov in žensk. Horvat je povedal, da so enega izmed kandidatov srbske nacionalnosti, ki je na listi SDU, poklicali na zaslišanje na policijo in ga med drugim vprašali, zakaj ne gre v Srbijo. Horvat meni, da hrvaška javnost, ki je pred leti zaradi podobnih postopkov kritizirala Srbe na Kosovu, tudi zdaj ne bi smela molče mimo takšnih pojavov vzpostavljati državljanov prvega in drugega reda na Hrvaškem.

Horvat je prepričan, da Hrvaška ni zaostala balkanska provinca, kakršno si prizadevajo ustvariti "apartheidne" državne kandidacijske liste. Prav tako opozarja, da je bilo mnogo pomembnih osebnosti iz hrvaške zgodovine druge nacionalnosti.

(NIA)

V Sarajevu z okoliških gričev

streljajo tudi na otročad

SARAJEVO — V tej vojni je bilo doslej že nešteto pretresljivih prizorov, zaradi katerih ledeni kri v žilah in zastaja dih. Kaj pravzaprav razlikuje človeka od zveri? Kakšen človek lahko brezsrčno strelja na nedolžne otroke? Kako bi lahko imenovali tistega, ki je včeraj okrog 20. ure v Sarajevu ustrelil še enega otroka? Umrli je tudi njegov oče, še pet oseb pa je bilo ranjenih.

Otrok je bil le sekundo prej v naročju svojega očeta, kasneje pa sta oba obležala na prvi stopnici bloka. Ime in priimek umrlih, starost, naslov... podatki sploh niso več pomembni. Oče je še hip prej otroka nosil v naročju, potem pa sta obležala kot drevo in mladika, ki ju besen vihar izruva s koreninami vred. Očividci pravijo, da nista izpustila niti glasu, odjek grante pa je bil grozljiv.

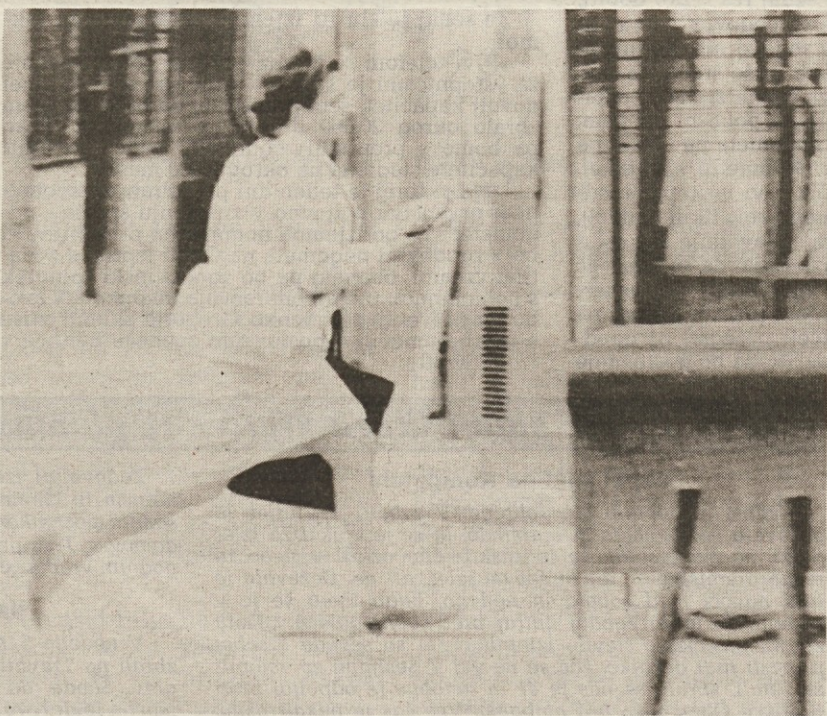
Oče se je ustrašil prihajajočega mraka in ostrostrelcev, zato je hotel otroka z ulice, kjer se je še malo prej igral, odnesti v blok. Samo nekaj korakov je manjkalo, pa bi bila oba na varnem.

»Kako malo manjka v življenju človeku do sreče in še manj do nesreče,« je nekoč napisal Ivo Andrić. To je bil prizor, ki ga nikoli ne bo mogel pozabiti nihče, ki ima srce, niti v sanjah, niti v stvarnosti. Namesto otroške glave... ne, tega ni mogoče niti izgovoriti. To se ne sme pokazati na televiziji. Ljudje so onemeli. Bali so se pogledati smrti v obraz.

Mati otroka joče in tuli. Dva močna moška sta ji preprečila, da bi se vrgla na betonska tla.

»Spet bodo streljali, j... jim mater krvniško,« ji je rekel nekdo v uniformi. Mati joče, njen jok pa trga srca. Nekdo izmed zgroženih in zmedenih ljudi prinese odejo in pokrije očeta in sina, ki ležita na prvi stopnici svojega bloka. Po asfaltu se teče njuna kri. V bližini kraja tragedije je slišati nove strele, ljudje pa jih ne slišijo več. Očitno je prišlo na vrsto tudi to naselje, na katero so tudi doslej streljali, vendar ne toliko, da ljudje ne bi mogli priti iz zaklonišč dva ali tri mesece, kot je bilo to v Dobrinji ali na Grbavici.

Otrok je imel le štiri leta. Pred nekaj dnevi je umrla šestletna Milica, Amar je živel le 12 mesecev, Delma pa le 120 dni. (STA)

Vsakdanji prizor na sarajevskih ulicah: ljudje bežijo pred ognjem ostrostrelcev, ki jim ni mar, kdo bo nova žrtev (Telefoto AP)

Nepopisna gneča v uradih, kjer zamenjujejo jugoslovanske potne liste s slovenskimi

Slovenci nočejo več »rdečih potnih listin«

MARIBOR — Odkar lahko državljani Zvezne Republike Jugoslavije oziroma »tretje, Miloševićeve« Jugoslavije potujejo v nekatere evropske države - med njimi sta tudi Avstrija in Nemčija - samo z vizumi, je na hodnikih mariborske mestne skupščine nepopisna gneča - takšna, kakršne ne pomnijo niti najstarejši uradniki.

Tako kakor večina državljanov Slovenije ima namreč tudi velika večina Mariborčanov še vedno stare potne liste z napisom oziroma oznako »Socialistična federativna republika Jugoslavija«, ki po slovenski zakonodaji veljajo, če so bili izdani v Sloveniji, še do 25. julija 1993 leta, saj vsem državljanom potnih listov preprosto ni mogoče zamenjati čez noč.

Ker tudi v Srbiji in Črni gori doslej svojim državljanom še niso zamenjali potnih listin, imajo potemtakem številni državljani Zvezne Republike Jugoslavije in Slovenije na prvi pogled povsem enake potne liste z oznako države, ki je več ni. Potni listi državljanov Slovenije in državljanov »tretje« Jugoslavije se razlikujejo samo po serijskih številkah, iz katerih je natančno razvidno, v kateri republiki je bil potni list pred leti izdan. Te razlike denimo av-

strijski obmejni organi zelo dobro poznajo, vendarle pa traja nekaj časa, da vsak »staroju-goslovanski« potni list temeljito pregledajo in preverijo serijske številke. Tiste, ki imajo rdeče potne liste z oznako SFRJ, ki so bili izdani v Sloveniji, spustijo nato v Avstrijo, tiste z enakimi potnimi listi izdanimi v Srbiji ali Črni gori pa na meji zavrnejo in jim ne dovolijo vstopa v Avstrijo.

Mnoge Mariborčane, ki pogosto odhajajo k severnim sosedom po nakupih in na izlete, »spreleti srh« že samo ob misli, da bi jih kdo v Avstriji imel za državljane ozloglašene agresorske »Miloševićeve« Jugoslavije, zato s stari rdečimi potnimi listi preprosto nočejo več potovati v Avstrijo, čeprav ti stari potni listi še veljajo in z njimi lahko brez večjih problemov prestopajo mejo.

Ker se glede na trenutni tečaj slovenskega tolarja do avstrijskega šilinga/Slovenecem ponovno marsikaj spleča kupiti v Avstriji, je gneča pred uradom za izdajanje slovenskih potnih listov v obmejnem Mariboru tolikšna, da pristojni uradniki javno pozivajo občane, naj bodo potrpežljivi in naj vendarle malce potrpi-

jo, saj vsi naenkrat ne morejo priti do novih potnih listov z grbom slovenske države.

Dnevno odda v Mariboru prošnjo za dodelitev slovenskega potnega lista okoli 1000 občanov. Zato so, po besedah načelnika oddelka za notranje zadeve v mestu Jožeta Majerja, uvedli v tem oddelku dežurstvo tako, da sedaj delajo pravzaprav neprekinjeno - tudi ponoči ter ob sobotah in nedeljah. Pravtako so se kadrovske okrepili, od slovenskega ministrstva za notranje zadeve pa so si sposodili več računalnikov, ki pa tudi potrebujejo svoj čas za to, da »sprintajo« novi potni list. Kljub vsemu pa Mariborčani lahko dobijo potni list že dva do tri dni po oddaji prošnje. Tako bo, po besedah Jožeta Majerja, tudi ostalo, če dnevno ne bo še več kot 1000 prosilcev...

Kljub prizadevanemu delu uradnikov pa bo gneča pred pisarnami za izdajo novih slovenskih potnih listov v Mariboru še dolgo trajala. Nove potne liste ima trenutno že okoli 26 tisoč Mariborčanov, več kot 90 tisoč prebivalcev tega obmejnega mesta pa ima še vedno »rdeče potne liste«, s katerimi je večini že kar nekako nerodno potovati v sosednje države... (NIA)

Brez dovoljenja za delo

tujci v Sloveniji ne bodo

dobili delovnih vizumov

MARIBOR — Konec tega tedna, natančneje jutri, soboto, 18. julija, začne v Sloveniji veljati Zakon o zaposlovanju tujcev, ki ga je pred časom sprejel slovenski parlament. Zakon omejuje zaposlovanje tujcev v Sloveniji - odslej bodo morali tujci, ki se bodo želeli delavci v Sloveniji, pridobiti od ustreznih državnih organov delovno dovoljenje, tako, kakor je to običajno v vseh razvitih evropskih državah. Brez delovnega dovoljenja organi za notranje zadeve Republike Slovenije tujcem ne bodo izdajali delovnih viz, zato bodo po črki zakona v Sloveniji imeli zgolj status turistov.

V trenutku osamosvojitve Slovenije v lanskem juniju je v podjetjih po Sloveniji delalo več kot 100 tisoč delavcev iz drugih republik bivše Jugoslavije - največ jih je bilo v Mariboru, na Jesenicah, v Ravnah in v drugih industrijskih središčih Slovenije. O sprejetju osamosvojitvene zakonodaje so ti delavci v Sloveniji postali tujci, ki jim je zakonodaja ponudila dve možnosti: ali zaprosijo in pod »liberalnimi« pogoji pridobijo državljanstvo Republike Slovenije ali pa ohranijo status tujcev v Sloveniji in zaprosijo za delovno dovoljenje.

Čeprav natančni podatki o tem, kako se je kdo odločil, še niso znani, saj postopki za pridobivanje slovenskega državljanstva še niso končani, pa je vendarle moč ugotoviti, da je velika večina delavcev iz republik bivše Jugoslavije, ki so na dan osamosvojitve delali v Sloveniji in bili v Sloveniji tudi stalno prijavljeni, vložila prošnjo za pridobitev slovenskega državljanstva. Od 20 do 40 tisoč »delavcev iz drugih republik« pa, kakor kaže, za slovensko državljanstvo ni zaprosilo - le ti bodo po 18. juliju morali v 90 dneh vložiti na Republiški zavod za zaposlovanje prošnjo za izdajo delovnega dovoljenja.

Vsi tujci, ki delajo v Sloveniji že več kot 10 let, praviloma ne bodo imeli nikakršnih problemov pri pridobitvi delovnega dovoljenja za nedoločen čas. Tujci, ki delajo v Sloveniji manj kot 10 let, pa bodo zaenkrat dobili delovno dovoljenje samo za leto dni. Vsi tisti tujci, ki pa se želijo na novo zaposliti v Sloveniji, pa bodo delovno dovoljenje dobili samo v primeru, da za delovno mesto, za katero kandidirajo, ni ustreznih prosilcev iz vrst brezposelnih v Sloveniji.

Tisti tujci, ki si svojega državljanstva ali delovno pravnega

statusa v Sloveniji ne bodo uredili, se bodo morali vrniti v domače kraje, ali pa se, če tam divja vojna, podati »s trebuhom za kruhom« v druge države. Vendarle pa praksa kaže, da je s sprejemom Zakona o tujcih v lanskem letu ter Zakona o zaposlovanju tujcev v letošnjem letu slovenski parlament kar se da elegantno in na visokem civilizacijskem nivoju rešil probleme, s katerimi so se srečali delavci iz drugih republik bivše Jugoslavije, ki so prišli iskati svojo zaposlitev in življenjsko srečo v Slovenijo še v času, ko je bila delovno-pravna zakonodaja bivše Jugoslavije prežeta s parolo »bratstva in enotnosti narodov in narodnosti«. Vsi tisti tujci, ki so se ali se bodo vsaj malce potrudili, si bodo lahko brez problemov uredili status in si s tem zagotovili ustrezen socialno-ekonomski položaj v osamosvojeni Sloveniji.

Kljub temu pa so mnogi tujci v teh dneh zaskrbljeni - negotovost je spremljevalka vseh sprememb, veliko tujcev pa doslej ni nič storilo, da bi razjasnili svoj status. V Mariboru, denimo, želijo v teh dneh po sprejemu Zakona o zaposlovanju tujcev številni tujci zaprositi naknadno za državljanstvo Republike Slovenije, vendar pa sedaj pogoji niso več tako liberalni kakor so bili do konca lanskega leta. Sedaj morajo tujci imeti ustrezen gmotni položaj, znati pa morajo tudi slovensko, kakor je to pač običajno v vsaki državi.

Še več skrbi kakor sami tujci pa imajo z izvajanjem Zakona o zaposlovanju tujcev podjetja in Zavodi za zaposlovanje po občinah. Po črki zakona morajo oboji tuje delavce oziroma tuje brezposelne osebe v 30 dneh pisno obvestiti, da za delo v Sloveniji v bodoče potrebujejo delovno dovoljenje, ki si ga morajo sami priiskovati pri ustreznih organih. Ker tako podjetja kakor zavodi še ne razpolagajo s podatki o državljanstvu delavcev, imajo oboji z uresničitvijo tega sicer humanega zakonskega določila, veliko težav. Sedaj bodo morala podjetja med 700 tisoč zaposlenimi in zavodi med 100 tisoč brezposelnimi poiskati vse tuje in jih pisno opozoriti na spremembo zakonodaje. To pa tudi zagotavlja, da dela ne bo zgubil noben tujec zaradi tega, ker bi »spregledal« spremembo zakonodaje, pač pa samo, če se bo tako sam odločil in ne bo zaprosil za dovoljenje.

(NIA)